

Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv
Jaarverslag 09

I believe that the way people live can be directed a little by architecture.

Tadao Ando

Inhoud

Woord vooraf	p 3
De Orde van Architecten: taken en organisatie	p 5
Activiteitenverslag	p 19
De kerncijfers voor 2009	p 65
Het digitale visum: een stand van zaken	p 71
De uitoefening van het architectenberoep in een vennootschap	p 77
De samenwerking met de architect: beknopte gids voor de bouwheer	p 81
Bijlagen	p 95
Colofon	p 135

Woord vooraf

Wij delen de visie van de Japanse architect Tadao Ando - zie het citaat op de binnenzijde van de cover - dat architectuur een invloed heeft op onze manier van leven. Naast zijn vele andere taken vervult de architect een belangrijke maatschappelijke rol. De Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv, de feitelijke vereniging waarin de vijf provinciale Vlaamse raden hun krachten hebben gebundeld, vindt het dan ook haar opdracht u verslag uit te brengen over haar werking in het voorbije jaar.

Een belangrijk aandachtspunt in 2009 bleef de hervorming van de Orde. De algemene vergadering die de Vlaamse Raad fv in september 2009 organiseerde, wees uit dat deze hervorming de Vlaamse architecten nauw aan het hart ligt. Zij is dan ook noodzakelijk voor de toekomst van het beroep.

Aan die toekomst wordt binnen de Vlaamse Raad fv hard gewerkt, zoals blijkt uit het activiteitenverslag van de Departementen en de Raadscommissies. Zij doen meteen hun doelstellingen voor 2010 uit de doeken. De meeste actiepunten mikken op een kwaliteitsverbetering van de manier waarop het beroep wordt uitgeoefend. Voorbeelden daarvan zijn het digitale visum, de permanente vorming en de herziening van de stage.

Omdat er over de samenwerking met de architect nog veel vraagtekens bestaan, hebben wij in dit jaarverslag een beknopte gids voor deze samenwerking toegevoegd. Vanuit dezelfde bekommernis tot informeren is ook een bijdrage opgenomen over de mogelijkheid om in een vennootschap te werken. Heel wat architecten hebben daar immers nog twijfels over.

In de bundel met bijlagen vindt u een hele reeks interessante gegevens, zoals wie is wie in de Vlaamse Raad fv, hoe is het ledenbestand van de Orde van Architecten samengesteld, welke architectuurscholen bestaan er in Vlaanderen, wat doen de internationale architectenorganisaties en door wie wordt ons land daar vertegenwoordigd, en hoe evolueerde de bouwsector in 2009?

Wij wensen u een boeiende lectuur.

Als in dit jaarverslag naar de architect in het algemeen wordt verwezen als 'hij' of 'hem', wordt ook 'zij' of 'haar' bedoeld.

Bernard Vauterin
Voorzitter Vlaamse Raad fv

De Orde van Architecten: taken en organisatie

De Orde van Architecten is een publiekrechtelijke instantie die in 1963, op vraag van de toenmalige beroepsverenigingen, werd opgericht op initiatief van de minister van Middenstand. Om in België hun beroep te mogen uitoefenen, moeten architecten ingeschreven zijn op de tabel van de Orde of op de lijst van stagiairs.

De taken van de Orde

De hoofdpdracht van de Orde werd in de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van Architecten als volgt vastgelegd:

“De Orde van Architecten heeft tot taak de voorschriften van de plichtenleer voor het beroep van architect te bepalen en ze te doen naleven. Zij houdt toezicht op de eer, de discretie en de waardigheid van de leden van de Orde in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van hun beroep. Zij doet aangifte bij de rechterlijke overheid van elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect.”

De Orde van Architecten is wettelijk bevoegd voor het opstellen en het doen naleven van de deontologie* en voor alle zaken die verband houden met de toegang tot het beroep van architect in België. De Orde ziet er met andere woorden op toe dat alle architecten, ook buitenlandse die een bouwproject in België uitvoeren, zich houden aan de regels die zij opstelt. Desgewenst kan zij dat afdwingen door middel van sancties.

De Orde staat tevens moreel garant voor de hoge ethische en beroepsmatige kwalificatie van haar leden. Zij ziet toe op de kwaliteit van de opleiding en de prestaties van de architecten en waakt erover dat zij de culturele en architecturale waarden respecteren.

Gezien de sociaaleconomische evolutie sinds 1963 is de Orde nauw betrokken bij de bezinning over de toekomst van het beroep. In dat kader stelt de Orde zich tot doel het belang van kwaliteitsarchitectuur voor onze leefomgeving te benadrukken en erover te waken dat de onafhankelijkheid van de architect wordt gerespecteerd. Want ook in tijden van crisis is de Orde er om de belangen van de architect te behartigen.

* Deontologie: de verzameling van gedragsregels waaraan men zich moet houden bij de uitoefening van het beroep.

De Orde en niet-architecten

De Orde van Architecten komt niet alleen in contact met architecten en stagiairs, maar ook met andere doelgroepen die belangrijk zijn bij het vervullen van haar publieke opdracht.

Een niet-exhaustieve opsomming van deze doelgroepen omvat:

- de eigen personeelsleden,
- de architectuurstudenten,
- de stagiairs,
- de onderwijsinstellingen,
- bepaalde culturele instellingen (*Stad & Architectuur, Bozar, Vlaams Architectuurinstituut VAI, ...*)
- de overheid (Vlaams, federaal, ...),
- de aannemers (*Confederatie Bouw, Bouwunie, ...*),
- de bouwheren,
- de beroepsorganisaties van architecten (*de Vlaamse Architectenorganisatie NAV, Bond van Vlaamse Architecten BVA, Architecten-Bouwers AB, Koninklijke Federatie van de Architectenverenigingen van België FAB, ...*),
- de consumentenorganisatie *Test-Aankoop*,
- andere ordes,
- andere organisaties zoals de *brancheorganisatie van advies- en engineeringbureaus ORI*, het *Vlaamse Netwerk van Ondernemingen VOKA*, de *Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen SERV, ...*

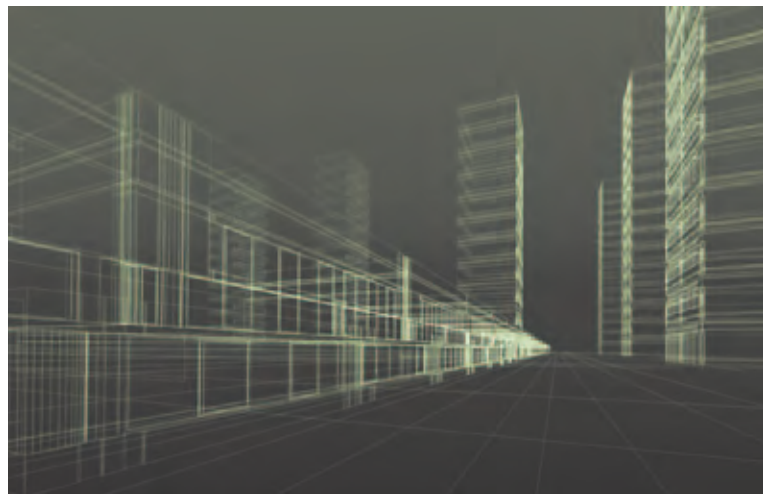
In bepaalde, bij wet vastgelegde omstandigheden kan de bouwheer een beroep doen op de Orde.

- Hij kan bij de Orde terecht voor het verstrekken van een document dat bevestigt of een architect al dan niet is ingeschreven op de tabel of op de lijst van stagiairs (wet van 26 juni 1963, art. 17). Deze informatie vindt een bouwheer ook op de website van de Orde.
- Bij een betwisting over het bedrag van de erelonen kan de Orde op gezamenlijk verzoek van de architect en diens cliënt het bedrag vaststellen (wet van 26 juni 1963, art. 18). Op verzoek van de rechtbanken en hoven geeft de Orde advies omtrent de bepaling en het bedrag van de erelonen (wet van 26 juni 1963, art. 18).
- Artikel 7, §2 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2007 betreffende de verplichte verzekering stelt dat de bouwheer de provinciale raad van de Orde kan vragen of een bepaalde architect de verzekeringsplicht naleeft.

Wie van oordeel is dat een architect de regels van de plichtenleer van zijn beroep met de voeten treedt, kan zich informeren of een klacht indienen bij de Orde van Architecten. Indien er ernstige aanwijzingen zijn, wordt de klacht via een wettelijk vastgelegde procedure onderzocht in de provinciale raad van de Orde waar de architect is ingeschreven op de tabel. De klager is geen partij in de zaak en kan dan ook niet tussenkomen in de tuchtprocedure. Via de tuchtprocedure kan een benadeelde partij

ook geen schadevergoeding krijgen. Wie een schadeloosstelling wil voor het nadeel dat hem door de architect werd berokkend, moet zich tot de rechtbank wenden. De Orde kan en mag zich immers niet in de plaats stellen van de hoven en rechtbanken om de aansprakelijkheid van een architect of van eventuele andere in het bouwgebeuren betrokken partijen vast te stellen. Bouwheren winnen in een dergelijk geval het best het advies van een advocaat in.

De organisatie van de Orde

De Orde van Architecten is samengesteld uit een Nationale Raad, een Vlaamse en een Frans-/Duitstalige Raad, provinciale raden en raden van beroep. Om de mandaten in te vullen, worden driejaarlijks verkiezingen georganiseerd. De stemming is verplicht voor alle architecten die zijn ingeschreven op de tabel. Kandidaat-mandatarissen moeten minstens tien jaar op de tabel zijn ingeschreven.

De verkiezingen gebeuren per provincie en hebben als resultaat dat de helft van de leden van de provinciale raad wordt vernieuwd. Uit deze groep wordt een afvaardiging gekozen voor de Nationale, de Vlaamse en de Frans-/Duitstalige Raad. Na de samenstelling van de Nationale Raad wordt binnen deze Raad een nieuwe voorzitter gekozen. Om de drie jaar is dat een architect van de andere taalgemeenschap.

De laatste verkiezingen vonden plaats op 23 oktober 2008.

De noodzakelijke hervorming van de Orde

Om te komen tot een betere dienstverlening voor de architecten drong een hervorming van de Orde zich op.

Sinds de oprichting van de Orde worden dossiers waarin een architect is betrokken autonoom per provincie behandeld. Uit analyses bleek dat elke provincie haar eigen manier van evalueren en interpreteren hanteerde. Daardoor bestonden er dikwijls grote verschillen in beoordeling en procedures. Taken, procedures en de beoordeling van dossiers mogen echter niet ad hoc lokaal worden aangepakt, maar moeten op een uniforme leest worden geschoeid om de rechtszekerheid en de gelijke - lees: eerlijke - behandeling van de betrokken architecten te bevorderen.

Bovendien stond de Nationale Raad veel te ver af van de lokale werking en had hij geen voeling met de lokale problematiek. Klachten over een gebrek aan dynamiek, een te logge structuur en een moeizame of zelfs onbestaande informatiedoorstroming waren legio.

Ook de communautaire verschillen stonden een goede werking in de weg. De cultuurverschillen tussen de gemeenschappen zijn groot: bouwstijl, manier van werken, bouwvoorschriften. Precies daarom zijn al heel wat bevoegdheden overgedragen aan de gewesten en gemeenschappen: onderwijs, cultuur, ruimtelijke ordening, ...

Doordat de mandatarissen almaar wisselden, was het verder allesbehalve evident voort te bouwen op het werk, de kennis en de ervaring van de voorgaande mandatarissen en zo de continuïteit van de werking te verzekeren. Nochtans moet snel, professioneel en efficiënt kunnen worden ingespeeld op de maatschappelijke evoluties waarmee de architect vandaag wordt geconfronteerd.

Aan Vlaamse zijde voelden de provinciale raden daarom een steeds grotere nood om ervaringen uit te wisselen, kennis en krachten te bundelen, tot een snellere besluitvorming te komen en in heel Vlaanderen snel en op een eenvormige manier te kunnen handelen. De Vlaamse provinciale raden gingen de afgelopen jaren steeds meer samenwerken, aanvankelijk op een informele maar geleidelijk aan op een meer geformaliseerde manier. Deze samenwerking leidde tot een steeds grotere autonomie, zowel aan Frans-/Duitstalige als aan Vlaamse zijde, en leidde tot de oprichting van de Vlaamse Raad fv.

Op 15 oktober 2005 keurde de Nationale Raad met quasi eenparigheid van stemmen een aantal afspraken goed als tussenstap naar een verdere, meer doorgedreven hervorming. Uiteraard zal die het overleg tussen de Frans-/Duitstalige Raad en de Vlaamse Raad fv niet in de weg staan, integendeel. Maar zij is wel nodig, want de twee taalgemeenschappen hebben duidelijk behoefte aan een autonome werking. Zo werden binnen de Vlaamse Raad

fv raadscommissies en departementen opgericht, terwijl de Franstalige Raad daar vooralsnog geen werk van heeft gemaakt.

Een hervorming van de Orde moet maken dat de Frans-/Duitstalige Raad en de Vlaamse Raad fv elk hun eigen werking krijgen. Maar daarvoor is het wachten op een aanpassing van de wet van 26 juni 1963, waarin rekening wordt gehouden met de evoluties op het terrein. Rond die aanpassing rezen al heel wat problemen. Zo raakte tijdens de vorige legislatuur van de Orde een wetsvoorstel tot hervorming niet tijdig klaar. Door de perikelen in de federale regering-Leterme 1 in 2008 wist men bovendien niet goed wat er verder te gebeuren stond. In 2009 werd het werk daarom hervat door de nieuwe ploeg mandatarissen.

De Nationale Raad

De Nationale Raad is samengesteld uit twintig leden: tien leden die zijn afgevaardigd door de provinciale raden, tien leden die zijn benoemd door de koning en één rechtskundig assessor. Zij worden aangeduid voor een periode van zes jaar. Om de drie jaar kiest de Nationale Raad onder zijn leden een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter, een secretaris en een adjunct-secretaris. Samen met de rechtskundige assessor vormen zij het bureau van de Nationale Raad. De Nationale Raad kiest eveneens de ondervoorzitters van de Franstalige en van de Nederlandstalige afdeling.

De wettelijke taken van de Nationale Raad omvatten volgende zaken.

- De Raad vertegenwoordigt de Orde.
- Hij legt de voorschriften van de plichtenleer voor het architectenberoep vast.
- Hij stelt het stagereglement op.
- Hij kijkt toe op de toepassing van de deontologische regels en van het stagereglement.
- Hij doet de overheden voorstellen aangaande wettelijke of bestuursrechtelijke maatregelen in verband met het beroep en brengt advies uit over alle kwesties inzake de uitoefening ervan.
- Hij stelt de huishoudelijke reglementen van de raden van de Orde en van hun bureaus vast.
- Hij houdt toezicht op de activiteit van de raden van de Orde en verzamelt hun uitspraken.
- Hij staat in voor de administratieve afhandeling van de aanvragen van (buitenlandse) dienstverleners.
- Hij treft alle maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van het doel van de Orde.

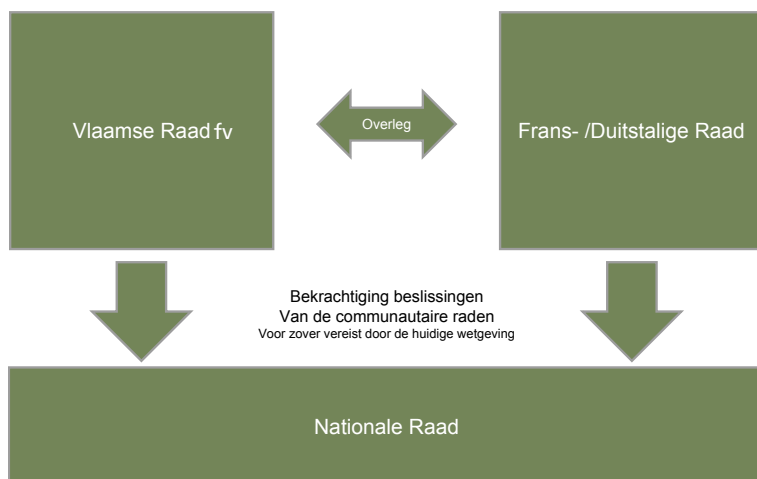
De Vlaamse Raad fv

De Vlaamse Raad fv van de Orde van Architecten is het besluitvormend orgaan van de nieuwe structuur van de Orde. Op dit niveau worden de resultaten van de verschillende raadscommissies, departementen en werkgroepen gecommuniceerd en bekrachtigd.

In de Vlaamse Raad fv zetelen de vijf Nederlandstalige provinciale raden van de Orde van Architecten. Het doel van de Vlaamse Raad fv is te komen tot een efficiëntere werking, een overkoepelend en eenvormig beleid en een verdere professionalisering van de dienstverlening.

Voorlopig moeten de beslissingen van de Vlaamse Raad fv nog formeel worden bekrachtigd in de Nationale Raad. Na tussenkomst van de wetgever zal de Vlaamse Raad fv zelf ten volle de wettelijke bevoegdheden uitoefenen.

De Vlaamse Raad fv is de feitelijke vereniging van de vijf provinciale raden. Deze vereniging valt dus duidelijk te onderscheiden van de Nederlandstalige afdeling van de Nationale Raad die jammer genoeg ook tot Vlaamse Raad werd herdoopt, wat aanleiding geeft tot de nodige verwarring.

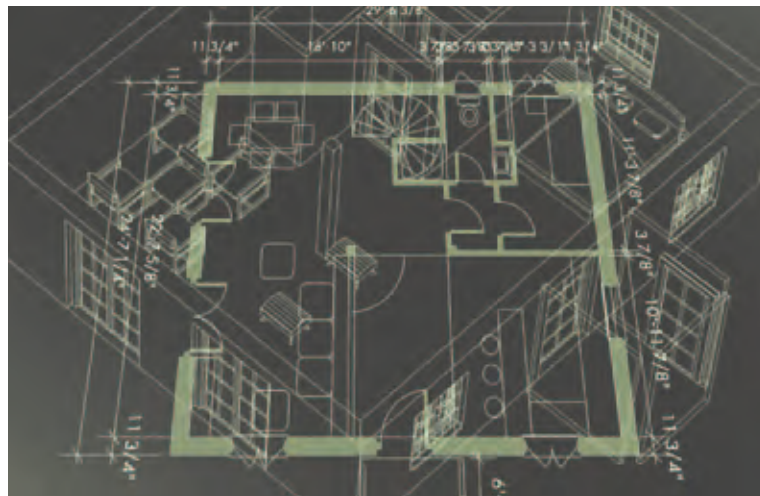
Schematische weergave van de actuele werking van de Nationale Raad.

Missie van de Vlaamse Raad fv

De Vlaamse Raad fv is de feitelijke samenwerking van de vijf Nederlandstalige provinciale raden van de Orde van Architecten. In die hoedanigheid wordt door de Vlaamse Raad fv gewaakt over de kwalitatieve uitoefening van het beroep van architect met het oog op het openbaar belang, en dit in een steeds evoluerende maatschappelijke context.

- Hij ontwikkelt hiervoor deontologische regels en bevordert de correcte naleving van het reglement van beroepsplichten
- Hij promoot en ontwikkelt een kwaliteitsvolle stage en permanente vorming om het beroep van architect te mogen uitoefenen
- Hij signaleert knelpunten aan en doet beleidsvoorbereidend werk voor de overheden om het beroep mee te laten evolueren met de maatschappelijke context
- Hij sensibiliseert & informeert het grote publiek rond de meerwaarde van de architect in het bouwproces
- Hij behartigt de belangen van de architect binnen een internationale context
- Hij ijvert voor de behartiging van de belangen van zowel bouwheer als architect en adviseert, bemiddelt en protesteert waar nodig

Voorlopig moeten de beslissingen van de Vlaamse Raad fv inzake de voorschriften van de plichtenleer, de organisatie van de stage en internationaal beleid nog formeel worden bekrachtigd in de Nationale Raad.

Na de hervorming van de Nationale Orde van Architecten tot twee autonome Ordes, zal over de voorschriften van de plichtenleer, het recht op toegang tot het beroep en het internationaal beleid nog steeds voorafgaandelijk overleg gepleegd worden met de Frans-/Duitstalige Orde.

Structuur van de Vlaamse Raad fv

De lokale werkingskernen (LWK) met de lokale werkingscellen

Het Vlaamse en het Franstalige landsgedeelte tellen elk vijf provinciale raden, meestal met zetel in de provinciehoofdstad. Ieder kantoor beschikt over een aantal personeelsleden in verhouding tot het aantal architecten in die provincie.

Elke provinciale raad bestaat uit zeven verkozen leden en één rechtskundig assessor, aangeduid voor een periode van vier jaar. Elke drie jaar kiest de provinciale raad onder zijn leden een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris. Samen met de rechtskundige assessor vormen zij het bureau. De provinciale raad kiest eveneens een afgevaardigde voor de Nationale Raad.

De provinciale raden hebben volgende bevoegdheden:

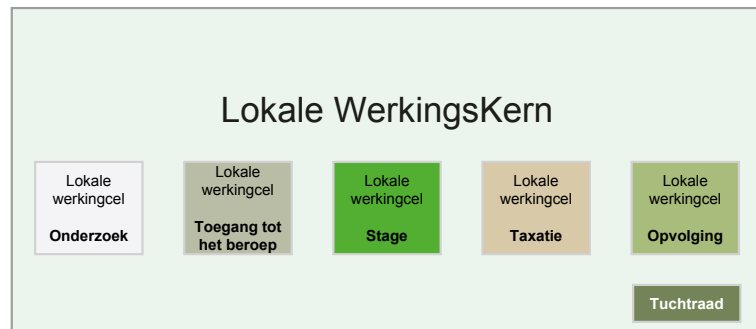
- Zij houden de leden-en stagiairlijsten van de Orde bij.
- Zij ontvangen en verstrekken de nodige documenten voor buitenlandse architecten en voor architecten die in het buitenland willen werken.
- Zij leggen op gezamenlijk verzoek van partijen het bedrag van de erelonen vast.
- In sommige gevallen geven zij advies omtrent de bepaling en het bedrag van de erelonen.
- Zij verzekeren de naleving van de plichtenleer van het beroep.
- Zij waken over de eer, discretie en waardigheid van de leden van de Orde in de uitoefening van hun beroep.
- Zij doen bij de rechterlijke macht aangifte van alle inbreuken op de wetten en reglementen ter bescherming van de titel en het beroep van architect.
- In voorkomend geval leggen zij sancties op aan leden die hun plichten niet naleven.

Wat betekent dit concreet voor de bouwheer?

Een architect kan geen stedenbouwkundige vergunning aanvragen zonder het vereiste visum van de provinciale raad (behalve in het Brussels gewest). Dat visum bestaat uit een stempel waarmee de Orde aan de nodige instanties aangeeft dat de architect ingeschreven is bij de Orde en altijd de deontologie heeft nageleefd. Dat geeft de bouwheer de zekerheid dat hij met een erkende architect te maken heeft.

De huidige provinciale raden handelen als **lokale werkingskernen**. Zij blijven het rechtstreekse aanspreekpunt voor architecten en bouwheren.

In elke lokale werkingskern werken vijf **lokale werkingscellen** rond een bepaald thema: onderzoek, toegang tot het beroep, stage, taxatie, opvolging. Elk van deze cellen behandelt voor haar thema de individuele architectgebonden dossiers.

Lokale werkingcel onderzoek

Zij bestaat uit een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris. Zij onderzoekt, bijvoorbeeld ten gevolge van een klacht van een architect of een bouwheer, of een bepaalde architect zijn beroep uitoefent volgens de deontologische code. Als er voldoende ernstige aanwijzingen zijn dat dit niet het geval is, kan het dossier worden doorverwezen naar de tuchtraad.

Lokale werkingcel toegang tot het beroep

Zij bereidt inschrijvingen en weglatingen op de tabel voor, coördineert mutaties tussen de lokale werkingskernen, onderzoekt de statuten van vennootschappen, enz.

Lokale werkingcel stage

Zij staat in voor de erkenning van het stagemeeesterschap, de aanvragen van stagiairs, de klachten van stagiairs of stagemeeesters, het stageplan, enz. Zij is eveneens verantwoordelijk voor de aanstelling van de stagecommissarissen die de stageplaatsen bezoeken en hun bevindingen rapporteren. De werkingcel stage gaat ook na of tijdens de stage alle aspecten van het beroep voldoende aan bod komen.

Lokale werkingcel taxatie

Zij geeft raad en bemiddelt bij erelooengeschillen tussen architecten, of tussen architect en bouwheer. Als een minnelijke schikking niet haalbaar blijkt, kunnen de partijen - mits wederzijds akkoord - een taxatieprocedure starten. De partijen kunnen zich ook wenden tot een burgerlijke rechtbank. Deze laatste kan advies vragen aan de lokale werkingskern die voor de voorbereiding de lokale werkingcel taxatie aan het werk zet.

Lokale werkingcel opvolging

Zij behandelt dossiers waarbij een architectenopdracht door de bouwheer of de architect vroegtijdig wordt beëindigd. Als de architect wordt opgevolgd door een andere architect, controleert deze werkingcel of de opvolging volgens de regels gebeurt, dit ter bescherming van de aansprakelijkheid van de architecten in kwestie en van de belangen van de bouwheer. Als nog geen architect is aangesteld om de opdracht verder te zetten, wordt erover gewaakt dat dit daadwerkelijk gebeurt. Zo niet, dan wordt klacht ingediend bij de procureur des Konings en de lokale overheden.

De raadscommissies

Elke lokale werkingscel behandelt voor haar thema de individuele architectgebonden dossiers. Dossiers die extra aandacht vergen, die in de diverse provincies op een andere manier worden behandeld of waarvoor nog geen eenduidige oplossing bestaat, worden doorverwezen naar de desbetreffende **raadscommissie**. In deze raadscommissie zetelt de voorzitter van elke lokale werkingscel.

De raadscommissie buigt zich over specifieke dossiers op uitvoerend vlak en sleutelt aan eenvormige procedures en beoordelingen voor heel Vlaanderen. Op basis van praktische ervaringen werkt zij tevens beoordelingsroosters uit die de lokale werkingscellen kunnen hanteren. Zo kunnen deze cellen sneller en efficiënter werken en kan op termijn het aantal vergaderuren van de mandatarissen dalen.

Raadscommissie Onderzoek

Zij streeft op Vlaams niveau naar eenvormige procedures en beoordelingen.

Raadscommissie Toegang tot het beroep

Zij spit zaken uit waarvoor na behandeling door de lokale werkingscel toegang tot het beroep verder advies nodig is.

Raadscommissie Stage

Zij volgt de stagedossiers op die na behandeling in de lokale werkingscel stage verder advies of een gelijkvormige procedure vereisen.

Raadscommissie Taxatie

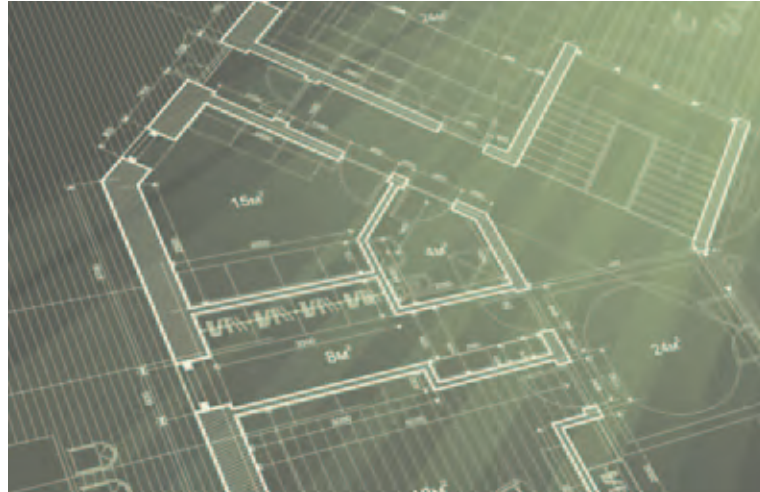
Zij komt tussenbeide bij discussies over ereloongeschillen, als bemiddelaar of als beslissende derde. Voor bepaalde dossiers kan zij op verzoek van de rechtbank ook adviserend optreden.

Raadscommissie Opvolging

Zij behandelt dossiers waarbij een architectenopdracht vroegtijdig wordt beëindigd, de architect moet worden opgevolgd door een andere architect, en beide architecten niet onder dezelfde provinciale raad ressorteren. Deze raadscommissie formuleert ook voorstellen om de bestaande regelgeving te verbeteren.

De departementen

De **departementen** werken aan niet-persoonsgebonden dossiers. Zij doen beleidsvoorbereidend werk. Indien nodig bereiden zij, op basis van actuele gebeurtenissen of van signalen vanwege de politiek, de raadscommissies, de mandatarissen, ... wijzigingen inzake regel- en wetgeving voor. Dat gebeurt in werkgroepen die alleen bijeenkomen als een bepaalde problematiek zich stelt.

De departementen zijn ingedeeld in vijf groepen.

Departement Politiek en werking

Dit departement houdt zich bezig met het algemene beleid en de koers die de Orde moet/zal varen. Het vertaalt een visie naar een praktisch beleid dat concreet wordt uitgestippeld. Het bepaalt de strategie, zet lijnen uit, formuleert advies. Het geeft richting aan de organisatie en haar mandatarissen, doet aan patrimoniumbeheer en werkt aan een personeelsbeleid. Het stelt zowel een korte- als een langetermijnstrategie op.

Departement Beroep, recht en deontologie

Als de raadscommissies binnen de afgesproken regels geen oplossing vinden voor een bepaald probleem, stelt dit departement regels op om te komen tot een eenvormige en geactualiseerde regelgeving, of formuleert het voorstellen om de wet te wijzigen.

Departement Stage en vorming

Het departement buigt zich over de stage en de permanente vorming, het opstellen van rechten en plichten van stagemeesters, het sociaal statuut van stagiairs, ...

Departement Externe betrekkingen

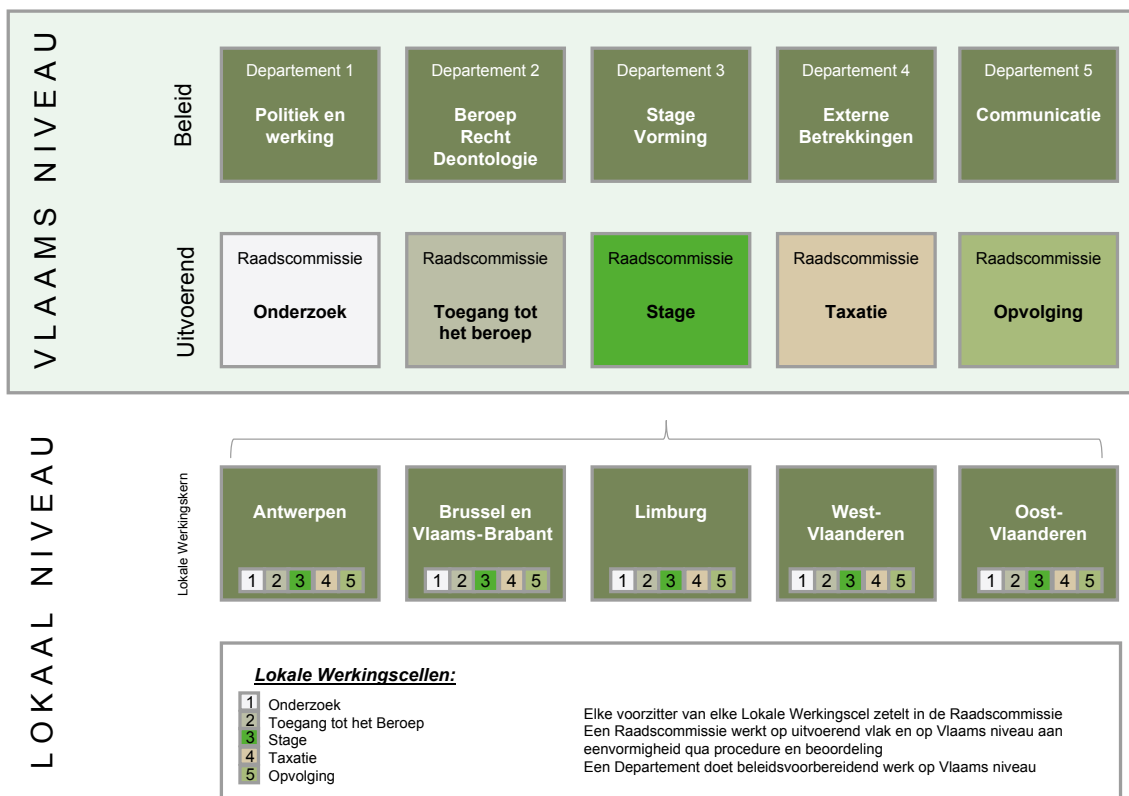
Dit departement organiseert en bewaakt de informatiedoorstroming naar de beroepsverenigingen, de bouwsector, het onderwijs, de Frans-/Duitstalige Raad, de overheden en andere externe partners. Het organiseert, structureert en coördineert de lobbyactiviteiten en het buitenlands beleid van de Orde.

Departement Communicatie

Dit departement staat in voor alle communicatie van de Orde, zowel op het vlak van marketing als van public relations. Het coördineert de publicaties en de perscontacten, verzorgt de communicatie op evenementen en waakt over een correcte sensibilisatie inzake de problematiek en het imago van de architect.

Orde van Architecten – Vlaamse Raad ^{fv}

De tuchtraad

Elke lokale werkingskern heeft naast lokale werkingscellen ook een **tuchtraad**. Die bepaalt op basis van het dossier van onderzoek of een architect al dan niet inbreuken op de deontologie heeft begaan en veroordeelt desgevallend de architect tot een tuchtstraf.

Momenteel wordt de tuchtraad nog op provinciaal niveau georganiseerd. Op termijn zal hij op Vlaams niveau worden geïnstalleerd.

De raad van beroep

Tegen een sententie (= vonnis) van de tuchtraad kan de architect en/of de Nationale Raad hoger beroep aantekenen. Het dossier krijgt dan een tweede lezing voor de **raad van beroep**.

De raad van beroep beschikt over volgende bevoegdheden.

- Hij oordeelt over zaken waarvoor beroep is ingediend tegen beslissingen van de provinciale raden met betrekking tot inschrijvingsaanvragen en tuchtzaken.
- Hij oordeelt over aanvragen tot eerherstel betreffende de beslissingen tot schorsing of schrapping, die na een termijn van tenminste vijf jaar worden ingediend.

De raad van beroep is een orgaan van de Orde van Architecten. Er zijn er twee, één Nederlandstalige met zetel in Gent en één Franstalige met zetel in Luik. Hij behandelt enkel kwesties met betrekking tot de leden in verhouding tot de Orde en kan dus niet oordelen in geschillen tussen bouwheer en architect.

Elke raad van beroep is samengesteld uit drie raadsheren van het hof van beroep, benoemd door de koning, en uit drie architecten die bij loting zijn aangeduid onder de verkozen leden van de provinciale raden. Zij oefenen deze functie gedurende vier jaar uit.

De raad van beroep mag zeker niet worden verward met het hof van beroep. Dat laatste is de instantie van de rechterlijke macht die uitspraak doet over beroepen, ingesteld tegen vonnissen die zijn uitgesproken door de rechtbanken van eerste aanleg. Er zijn vijf hoven van beroep: Brussel, Antwerpen, Gent, Luik en Bergen.

Hof van Cassatie

Tegen een sententie van de raad van beroep kan de architect en/of de Nationale Raad cassatieberoep aantekenen. Het Hof van Cassatie behoort, in tegenstelling tot de tuchtraad en de raad van beroep, niet tot de structuur van de Orde. Het is het hoogste rechtscollege in ons land.

Activiteitenverslag

Algemene vergadering 16/09/2009

"Vlaamse architecten kiezen resoluut voor autonome Vlaamse Orde". In september 2009 is bovenstaand bericht u ongetwijfeld niet ontgaan, want de media besteedden er uitgebreid aandacht aan. Dit jaarverslag vormt een unieke gelegenheid om het een en ander te verduidelijken.

Omdat de roep naar autonomie niet nieuw is, blikken wij eerst enkele jaren terug voor wij een huidige stand van zaken opmaken.

Voorgeschiedenis

De eerste hervormingsbeweging kwam op gang in 2003 en resulteerde in de oprichting van NeROA fv, de feitelijke vereniging van de vijf Vlaamse Provinciale Raden. Deze stap kwam er hoofdzakelijk omdat men op Vlaams niveau de werking, meer bepaald de concrete behandeling van dossiers, op eenzelfde leest wilde schoeien. Zo wou men onder andere komaf maken met de situatie dat architecten "in de ene provincie iets voor elkaar kregen wat in de andere niet lukte".

Een enthousiaste ploeg mandatarissen zette de krijtlijnen uit voor een nieuwe werkingsstructuur op Vlaams niveau die een stuk efficiënter moest worden dan het logge orgaan van de Nationale Raad. Ook aan Waalse zijde stond men open voor de idee van meer autonomie. Op 14 oktober 2005 werd in de Nationale Raad een aantal basisprincipes gestemd die een verdere hervorming in die zin mogelijk zouden maken.

De Vlaamse werking kreeg concreet vorm. De mandatarissen organiseerden zich in departementen die zich bogen over beleidsvormende aspecten, en in raadscommissies die de specifieke dossierbehandelingen provinciaal uniformeerden. In elk departement en in elke raadscommissie zat een afvaardiging van elke provincie. Maandelijks werd een overleg georganiseerd waar de voorzitters van deze departementen en raadscommissies verslag uitbrachten aan de voorzitters van de vijf provinciale raden. NeROA fv werd Vlaamse Raad fv.

Deze werkwijze bleek al snel een stuk efficiënter en uniformer. Anderzijds botste men op beperkingen door het feit dat alle wettelijke bevoegdheden uitsluitend bij de Nationale Raad liggen. De Vlaamse Raad fv kon alleen een adviserende rol vervullen maar kon/mocht niet handelen in plaats van een provinciale raad.

Intussen begonnen ook de Waalse collega's zich te organiseren in een eigen werkingsstructuur en waren zij eveneens vragende partij om een en ander te formaliseren. In 2008 werd gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om de Nationale Raad te organiseren in een Vlaamse en een Waalse vleugel. Met wederzijdse goedkeuring werden beide vleugels geactiveerd als tussenstap naar een autonome werking van elke taalvleugel apart. Tegelijkertijd werd een werkgroep opgericht die zou ijveren voor een wetswijziging om deze autonome werking wettelijk te regelen. Aan Waalse zijde was men op dat ogenblik nog volop bezig met het opzetten van een werkingsstructuur. Zodoende bleef de wettelijke samenstelling van deze vleugel gehandhaafd. Aan Vlaamse zijde daarentegen werkte men al sinds 2005 in een nieuwe structuur en had men de dagelijkse werking van deze vleugel overgelaten aan de Vlaamse Raad fv.

Waar wringt nu het schoentje?

Al gauw kwam aan het licht dat de Vlaamse en de Waalse visie op de hervorming niet volledig dezelfde lijn volgden. Aan Vlaamse zijde wil men een volledige autonomie met alle bevoegdheden op Vlaams en Waals niveau, gecombineerd met een vrijblijvend overleg voor alle nationale en internationale materies. De wens van de Vlamingen volgt daarmee de politieke ontwikkeling in ons land waar een groot deel van de bevoegdheden zijn overgebracht van federaal naar Vlaams niveau. Aan Waalse zijde daarentegen zweert men bij een model met een nog altijd wettelijk georganiseerd overlegorgaan dat beschikt over specifieke bevoegdheden.

Om de essentie van dit struikelblok te begrijpen, moeten we de huidige

werking van de Nationale Raad onder de loep nemen. De Nationale Raad beschikt momenteel over alle bevoegdheden. Elk voorstel tot aanpassing van een wet, de deontologie of andere moet hier ter stemming worden voorgelegd om goedgekeurd te geraken. De Nationale Raad is samengesteld uit 10 Waals/Duitse en 10 Vlaamse mandatarissen. Van deze 10 zijn er telkens 5 afgevaardigden van de provincies (een per provincie) en 5 leden die door de koning worden benoemd. Deze laatste 5 zijn niet noodzakelijk architecten met of zonder een eigen praktijk. Zij zijn bijgevolg niet verplicht om zich te laten inschrijven op de tabel van de Orde. Concreet zijn dus slechts 5 van de stemgerechtigde leden afgevaardigden uit de provinciale raden die zijn verkozen door de Vlaamse architecten. Strikt wettelijk gezien kunnen deze 5 bovendien een eigen standpunt innemen in de Nationale Raad en moeten zij bij stemmingen niet sowieso het standpunt van hun provinciale raad volgen. Nochtans mag dit wel worden verwacht van een democratisch verkozen iemand. Helaas wordt dit democratische principe in de praktijk niet altijd gerespecteerd. Geen wonder dus dat deze situatie fel wordt gecontesteerd door het gros van de raadsleden.

Door deze manier van werken is de kans dat een Vlaams voorstel het bij stemmingen haalt zeer onzeker. Helemaal absurd is het feit dat de Waals/Duitse confraters mee stemmen over standpunten met betrekking tot materies als ruimtelijke ordening en onderwijs die niet langer federaal maar op gewestelijk of gemeenschapsniveau zijn ondergebracht. Hoewel zij in principe geen uitstaans met deze items hebben, kunnen zij ze bij stemmingen nog altijd blokkeren. Uiteraard geldt dit ook omgekeerd en heeft het geen enkele zin dat Vlamingen zich uitspreken over materies die volledig Waals/Duits zijn geregeld.

Een wettelijk geregeld overlegorgaan met specifieke bevoegdheden zal aan deze situatie niet veel veranderen. Uiteraard hebben beide landsdelen er wel belang bij om gemeenschappelijke standpunten in te nemen over nationale (stage, tucht, ...) en internationale materies. Daarover kunnen evenwel perfect afspraken worden gemaakt via een vrijwillig georganiseerd overleg.

Vandaag

Ten gevolge van de afspraken, gemaakt bij het verlenen van meer autonomie aan de taalvleugels, werden de nationale werkgroepen afgebouwd en kwamen er geen nieuwe. De onderwerpen werden voorbereid in Vlaamse en Waalse werkgroepen. Het personeel werd ingeschakeld per taalvleugel, er werden een Vlaamse en een Waalse secretaris-generaal aangeworven, stapsgewijs werd een verantwoordelijkheid per taalgemeenschap voor de te besteden middelen ingevoerd, enzovoort.

Helaas wordt een verdere evolutie naar volledige autonomie op de lange baan geschoven door de impasse in de besprekingen rond de

wetswijzigingen, te wijten aan het fundamentele verschil in visie. Nochtans acht een deel van de huidige nationale mandatarissen de fragmentarische hervorming onvoldoende. De huidige nationale voorzitter start intussen opnieuw met het oprichten van nationale werkgroepen zonder rekening te houden met de werkingsstructuur van de Vlaamse Raad fv. Het nationale orgaan handelt nog altijd zoals hierboven beschreven. Bijgevolg is de stem van de Vlaamse architecten bij stemmingen in de Nationale Raad nog altijd beperkt, hoewel de standpunten van die architecten ondertussen duidelijk zijn geworden door de jarenlange werking van de Vlaamse Raad fv. Zij werden echter tot vandaag nooit geformaliseerd.

Deze situatie leidde ertoe dat de Vlaamse Raad fv op 16 september 2009 in Leuven een algemene vergadering organiseerde om alle verkozen mandatarissen te informeren over de inhoudelijke thema's waaraan wordt gewerkt in de departementen en raadscommissies en om tegelijkertijd te peilen naar hun akkoord om op de ingeslagen weg verder te gaan.

Negen thema's werden toegelicht, met als belangrijkste de invoering van een permanente vorming voor architecten, de hervorming van de stage en de tucht, de mogelijkheid om via de bijdrage voor alle architecten te voorzien in een basisverzekering beroepsaansprakelijkheid, het ijveren voor een autonome Vlaamse Orde en de vraag om deze Orde onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering te laten ressorteren. Van de 69 stemgerechtigde mandatarissen waren er 64 zelf aanwezig of vertegenwoordigd door een volmachthebber. Alle voorstellen werden met een meerderheid aanvaard (gemiddeld 88%), de laatste twee vermelde voorstellen met respectievelijk 88% en 92%.

De uitkomst van deze vergadering is representatief voor het standpunt van de Vlaamse architecten, onder andere gezien de massale aanwezigheid van de Vlaamse verkozen mandatarissen en het daaruit resulterende stemgedrag. Deze resultaten vormden voor de media dan ook de aanleiding om de duidelijke visie onder de aandacht te brengen.

Op 16 september 2009 werd de ingeslagen weg bekrachtigd. Deze boodschap werd ook overgemaakt aan de Nationale Raad.

Naar analogie van de Vlaamse balies wordt nu gewerkt aan een structuur waarin de Vlaamse Orde van Architecten volledig autonoom kan bestaan. De Nationale Raad kan niet langer om de eis tot hervorming van de Orde heen.

Hoe gaat het nu verder?

Dat kunnen we het best kort illustreren door middel van een aantal voorbeelden van wat de Vlaamse Raad fv de afgelopen jaren zoal heeft gedaan.

- **Stage.** De voorbije jaren boog deze werkgroep zich over de noodzaak van een permanente vorming die ook bij andere beroepstakken (bv. advocaten) een feit is. Een finaal voorstel is bijna uitgewerkt. De vorming zal in overleg met onder andere de beroepsverenigingen en het Vlaamse architectuuronderwijs worden georganiseerd. Een hervormingsvoorstel voor de organisatie van de stage en de toegangsvoorwaarden tot het beroep ligt eveneens op tafel.
- **Vennootschappen.** Door de wet-Laruelle kan de architect zijn beroepsaansprakelijkheid onderbrengen in een vennootschap. Deze werkgroep werkte een voorbeeld van statuten en handleiding uit die elke Vlaamse architect kan gebruiken. Zij organiseerde ook een uniform nazicht ervan, waarbij een jurist advies geeft aan elke Vlaamse architect die hieromtrent vragen heeft. In de toekomst zal deze werkgroep zich verder blijven engageren in het debat met de overheid over het onevenwicht in de verzekeringsplicht. Die plicht geldt nog altijd uitsluitend voor architecten en niet voor de andere bouwpartners.
- **Politiek en werking.** Deze werkgroep werkt aan een voorstel tot wijziging van de wet van 1963. De finale voorstellen zijn zo goed als klaar en zullen dan zo snel mogelijk worden ingediend om de autonome Vlaamse werking te bewerkstelligen. Andere thema's van deze werkgroep waren en blijven de onderhandelingen met diverse instanties over het nieuwe decreet ruimtelijke ordening, de veiligheidscoördinatie voor kleine bouwplaatsen, het verstrengen van de epb-regelgeving en andere.

• **Administratieve vereenvoudiging.** Al een aantal jaren buigt een andere werkgroep zich over de administratieve vereenvoudiging voor de Vlaamse architecten. Op dit ogenblik wordt een finale oplossing uitgewerkt voor de digitalisering van de visa.

• **Communicatie.** Deze werkgroep legde zich de afgelopen jaren vooral toe op het sensibiliseren van de bouwheer met betrekking tot de meerwaarde en de noodzaak van het aanstellen van een onafhankelijk architect. Dat gebeurde onder andere - en zal blijven gebeuren - door de deelname aan beurzen zoals *Batibouw* en *BIS bouw- & immosalon*, de organisatie van het evenement *Mijn Huis Mijn Architect*, en de uitgave van publicaties (folders) voor bouwheren over de rol van een architect in het bouwgebeuren.

Verder steunde de werkgroep - en zal zij dat ook in de toekomst blijven doen - initiatieven om architecten en bouwheren te informeren. We denken dan onder andere aan opleidingen georganiseerd door derden, de *Dag van de architectuur* (VAi), initiatieven ter ondersteuning van jonge starters en diverse culturele evenementen. Om de criteria voor steunverlening te stroomlijnen, stelde de werkgroep een evaluatiestructuur op waaraan elk voorgesteld initiatief wordt getoetst.

De communicatie met de Vlaamse architecten werd geoptimaliseerd door de lancering van een gebruiksvriendelijke Vlaamse website. Een van de belangrijkste doelstellingen voor de communicatiestrategie van 2010 is een regelmatige doorstroming van informatie over de werking van de Vlaamse Raad fv. Dat moet elke Vlaamse architect de mogelijkheid geven om inhoudelijke suggesties te doen over de behandelde thema's.

• **Evaluatie van de eigen werking.** De Vlaamse Raad fv stelde bij het 'proefdraaien' de afgelopen jaren een aantal pijnpunten in zijn eigen werking vast. Het meest acute probleem is het ontbreken van een degelijke ondersteuning voor architecten in de communicatie over wetgeving, deontologie en dergelijke. Een ander nadeel is het snel (elke drie jaar) wisselende mandaat van de verkozen leden. Na elke verkiezing duurt het nagenoeg een jaar voor de nieuwe mandatarissen ingewerkt zijn in de specifieke materies en resultaten kunnen boeken. Momenteel ligt een plan op tafel om een degelijke studiedienst op poten te zetten. Het personeel van die dienst zou dan de continuïteit inzake kennis garanderen, terwijl de mandatarissen een in hoofdzaak beleidsvoerende rol toebedeeld zouden krijgen. De Vlaamse architecten kunnen dan voor ondersteuning bij de studiedienst terecht en zijn niet langer afhankelijk van het werk van een verkozen mandataris in een werkgroep. Deze idee was een van de thema's die op 16 september 2009 werden besproken op de algemene vergadering. Zij kreeg het fiat van 97% van de aanwezige of vertegenwoordigde mandatarissen.

De werkingsstructuur van de Vlaamse Raad fv is ongetwijfeld voor verbetering vatbaar en kan nog efficiënter worden gestroomlijnd. Daar wordt ook aan gewerkt. Anderzijds garandeert die werking

dat de standpunten van de Vlaamse mandatarissen bij de voorlopig nog vrijblijvende stemmingen maximaal worden weergegeven. Alle afgevaardigden van de respectievelijke departementen, raadscommissies en lokale werkingskernen kunnen immers aanwezig zijn op de maandelijkse vergadering. Standpunten die niet stroken met die van hun achterban zijn zo goed als onmogelijk.

Bovenstaand overzicht is slechts een fractie van de items waaraan in de Vlaamse Raad fv wordt gewerkt. Om dit vruchtbare werk te kunnen valideren, dringt een autonome werking met alle bevoegdheden zich dringend op. Daarom zullen wij al de registers opentrekken om dat op korte termijn te realiseren.

In 2010 zullen er contacten worden gelegd met een aantal politieke partijen die de hervorming van de wet kunnen doordrukken. Veel zal natuurlijk afhangen van de politieke situatie in het land.

In september 2010 zal de algemene vergadering verantwoording afleggen over de engagementen die zij in september 2009 is aangegaan.

De raadscommissies

In de Orde van Architecten - Vlaamse Raad fv waren in 2009 vijf raadscommissies actief:

- de raadscommissie 1: Onderzoek,
- de raadscommissie 2: Toegang tot het beroep,
- de raadscommissie 3: Stage,
- de raadscommissie 4: Taxatie,
- de raadscommissie 5: Opvolging.

De raadscommissies komen maandelijks samen om ervaringen uit te wisselen en beslissingen van de verschillende provincies in de toekomst op eenzelfde lijn te brengen, zodat vragen en problemen in elke provincie op dezelfde manier worden behandeld. Daartoe wordt een vaste vertegenwoordiger van elke provincie afgevaardigd naar de raadscommissies.

Op de agenda van de raadscommissies staan dossiers waarvoor in een provinciale raad geen oplossing werd gevonden, of waarvoor de Raad tot een overkoepelend Vlaams standpunt wil komen. Na overleg neemt de raadscommissie een besluit en deelt dat mee aan de provinciale raad waar het dossier in kwestie werd behandeld.

De verantwoordelijken van elke raadscommissie zetelen in de Vlaamse Raad fv en brengen daar verslag uit over de dossiers die in de raadscommissies worden behandeld.

De raadscommissie 1: Onderzoek

De raadscommissie Onderzoek tracht alle provincies op een lijn te brengen wat het dossieronderzoek, de klachtenbehandeling, het ambtshalve onderzoek en andere betreft.

Werking in 2009

In 2009 organiseerde de raadscommissie 7 vergaderingen. Volgende afspraken werden vastgelegd.

- Het bureau en niet de voorzitter zelf beslist of iemand door de voorzitter wordt ontvangen.
- Informele uitwisseling van informatie over een architect gebeurt tussen de bureauleden en niet tussen het personeel.

Een van de belangrijkste taken van het onderzoek is de klachtenbehandeling. Tijdens een vergadering op 23 september 2009, waarvoor de verantwoordelijken van de raadscommissie Onderzoek waren uitgenodigd evenals alle assessoren die betrokken zijn bij het bureau, werd volgende consensus bereikt.

- Een klacht moet schriftelijk zijn. Anonieme klachten worden niet behandeld.
- Een klacht moet betrekking hebben op een deontologische inbreuk.
- Het standpunt van de architect kan worden opgevraagd. Hij krijgt daarbij een samenvatting van de klacht.
- Het standpunt van de architect wordt niet meegedeeld aan de klager. De klager krijgt enkel een bericht dat een onderzoek is opgestart.
- Als de architect wordt gehoord, bevat de uitnodiging daartoe in korte maar precieze bewoordingen het onderwerp van het verhoor. De architect mag zich laten bijstaan door een advocaat en/of een confrater. Hij kan zich echter niet door hen laten vertegenwoordigen. Om praktische redenen kan de architect zich door maximum twee personen laten bijstaan. Familieleden mogen niet aanwezig zijn op het verhoor.

- De klager kan niet worden verhoord in het kader van de klacht. Hij kan enkel toelichting geven aan de voorzitter en dat buiten de vergadering van het bureau om.
- Een proces-verbaal van het verhoor wordt opgesteld volgens de plaatselijke gebruiken en ondertekend door de betrokkene en de bureauleden. Als de betrokkene het proces-verbaal niet wil ondertekenen, wordt het hem aangetekend opgestuurd met het verzoek kennis te nemen van de inhoud en binnen vijf dagen na ontvangst zijn eventuele opmerkingen over te maken.
- Als dossiers worden opgevraagd, dan moeten ze op papier worden overgemaakt, voorzien van een inventaris. Er wordt een ontvangstbewijs afgegeven.

In verband met de beslissing over het onderzoek stelde de raadscommissie samen met de assessoren volgende richtlijnen op.

- Het bureau beslist tot verwijzing of niet-verwijzing en motiveert die beslissing in de notulen van de bureauvergadering.
- Als de klacht wordt geseponeerd, krijgt de architect hiervan bericht.
- De klager krijgt geen bericht.

De uitvoering van de tuchtsanctie is een bevoegdheid van de raad die zorgt voor een correcte notificatie en toeziet op de geschikte uitvoering van de sancties.

Doelstellingen voor 2010

De raadscommissie heeft verschillende onderwerpen naar voor gebracht die op de agenda staan voor verder onderzoek. Het gaat onder meer om volgende items.

- Waar stopt de naamgeving?
- Hoe zit het met de rechtsgeldigheid van het huishoudelijk reglement dat op de website staat en dat is goedgekeurd door de Nationale Raad maar niet werd bekrachtigd door een minister?
- Hoe moeten wij in geval van een onderzoek omgaan met vennootschappen?
 - Er is een verschil tussen de Franstalige en de Nederlandstalige tekst van de wet-Laruelle. In de ene versie moet 60% van de aandelen bij de oprichting van de vennootschap in handen zijn van een architect. In de andere versie moet permanent voldaan zijn aan deze eis.
 - Documenten zoals een bouwaanvraag kunnen nog niet door de vennootschap worden ondertekend.
 - Wat moet er gebeuren met een klacht tegen een vennootschap die zo is geformuleerd dat ze in feite tegen de architect als persoon is gericht?

Een verdere uniformisering zal doorgevoerd worden in verband met het voeren van het onderzoek

De raadscommissie 2: Toegang tot het beroep

Deze raadscommissie behandelt de persoonsgebonden dossiers in verband met de toegang tot het beroep, waarvoor de lokale werkingscellen niet zelfstandig tot een besluit komen. De dossiers worden besproken en getoetst aan de wetgeving en deontologie.

De toegang tot het beroep is een ruim begrip. De raadscommissie:

- behandelt interprovinciale dossiers;
- streeft naar een eenvormige benadering van de inschrijvingen, mutaties en weglatingen;
- stelt een checklist op voor het nazicht van de statuten van architect-rechtspersonen volgens de wet-Laruelle;
- stelt eigen voorbeeldstatuten op en zorgt voor het nazicht van voorbeeldstatuten die worden uitgegeven door derden zoals verzekeringsmaatschappijen of beroepsverenigingen.

Werking in 2009

De raadscommissie stond in 2009 in voor:

- het geven van advies over inschrijvingen op de tabel;
- het geven van advies over mutaties van de ene provincie naar de andere;
- het geven van advies over weglatingen van de tabel;
- het nazicht van en geven van advies over de statuten van architect-rechtspersonen;
- het nazicht van de statuten en advies verlenen over de statuten van rechtspersonen die geen architect-rechtspersoon zijn, maar waarin de architect-vennoten wel het beroep uitoefenen;
- het nazicht van en het geven van advies over de samenwerkingsovereenkomsten;
- alle briefwisseling omtrent onderwerpen die haar werking aanbelangen.

Doelstellingen voor 2010

De raadscommissie Vennootschappen en toegang tot het beroep legde in 2009 een aantal doelstellingen en prioriteiten vast.

- **De aanbevelingen met betrekking tot de uitoefening van het beroep van architect in het kader van een vennootschap of associatie op elkaar afstemmen.**

De oude en de nieuwe aanbeveling worden onder de loep genomen om ongelijkheden en lacunes op te sporen en verbeteringen voor te stellen. Tevens worden alle opmerkingen met betrekking tot lacunes in de wet-Laruelle (wet van 15 februari 2006 op het uitoefenen van het beroep van architect onder de vorm van een rechtspersoon, BS 25 april 2006) verzameld. Dat moet resulteren in een uniforme aanbeveling, zodat een voorstel tot wetswijziging kan worden

ingediend. De aanbeveling wordt in een finale vorm gegoten in het voorjaar van 2010.

- **De toegang tot het beroep actualiseren.**

De beroepscategorieën die in 1939 werden vastgelegd, worden geëvalueerd en waar nodig aangepast aan de actuele situatie. Daarvoor werd een timing opgesteld. In eerste instantie werd de categorie architect-ambtenaar gescreend. Er werd onderzocht of een architect-ambtenaar zich verplicht moet inschrijven op de tabel. In de marge werd in 2009 ook de problematiek van de overheidsbedrijven onderzocht. In de loop van 2010 komen de andere statuten aan bod: architect-bezoldigde en architect-zelfstandige. Dit onderzoek zal resulteren in een verslag waarin de raadscommissie adviezen zal formuleren om de categorieën bij te sturen.

- **De behandeling van de vennootschapsdossiers stroomlijnen.**

Een uniforme behandeling is alleen mogelijk mits een analyse van uiteenlopende elementen: controle, praktijk, procesverloop, bijdrage. De raadscommissie zal ook een draaiboek maken voor de opname op de tabel van de vennootschappen. Dit draaiboek wordt overgemaakt aan de Vlaamse Raad fv die ervoor zorgt dat alle provincies eenzelfde procedure toepassen.

- **Een sensibilisatiecampagne opzetten om de wet-Laruelle te promoten.**

Al in 2008 bestond het voornemen om een sensibilisatiecampagne op te zetten. Tengevolge van de enorme toevloed van aanvragen voor architect-rechtspersonen werd dit verdaagd naar later. De raadscommissie behoudt de intentie om een jaarlijkse of halfjaarlijkse controle van de architect-rechtspersonen te realiseren.

De raadscommissie 3: Stage

De stage vormt een noodzakelijke voorwaarde voor de uitoefening van het beroep van architect-zelfstandige. De raadscommissie Stage behandelt de zogenaamde B-dossiers met betrekking tot die verplichte stage. Het gaat om dossiers waarover de lokale cellen stage, conform een beslissing op hun maandelijkse vergadering, een breder advies willen. Zogenaamde A-dossiers daarentegen worden wel op lokaal niveau afgehandeld. De verantwoordelijken van de lokale cellen geven de B-dossiers door aan de raadscommissie Stage waar ze worden besproken. De raadscommissie bezorgt dan aan de lokale raden een eenduidig en gemotiveerd advies dat moet gedragen zijn door minimaal vier van de vijf raadsleden. De lokale raad volgt dat advies, met respect voor het recht op verdediging van de betrokken confraters.

Doelstellingen

De raadscommissie Stage streeft volgende doelstellingen na.

- **Een uniforme behandeling van de stagedossiers.**
Bedoeling is dat de vijf Vlaamse lokale cellen stage komen tot een uniforme aanpak van de stage, onder andere wat de procedures (aantal stagiairs per stagemeester, vereiste anciënniteit van de stagemeester, ...), de documenten, de evaluatie en de controle op de inhoud van de stage betreft.
- **Detecteren van en inspelen op evoluties en tendensen.**
De behandeling van de B-dossiers resulteert in kennis en inzichten die aanleiding kunnen geven tot een aanpassing of uitbreiding van de wetgeving, het stagereglement of andere reglementeringen. De raadscommissie formuleert hierover voorstellen en bezorgt die aan het departement Stage.
- **De adviezen van de lokale cellen controleren.**
De raadscommissie waakt erover dat de lokale cellen uniforme adviezen uitbrengen. Daartoe vraagt ze bij lokale cellen en raden adviezen over vergelijkbare A-dossiers op om die te evalueren en indien nodig voor advies voor te leggen aan de Vlaamse Raad fv.
- **Informatie beschikbaar stellen voor de lokale en regionale cellen.**
Er wordt een bibliotheek/databank aangelegd van de problemen en van de verslagen van de raadscommissie met de uitgebrachte adviezen. Die kan worden geconsulteerd op de website van de Orde van Architecten. Ook de uitspraken van de raad van beroep met betrekking tot de stage zouden hierin moeten worden opgenomen.
- **Het juridisch kader onderzoeken.**
De raadscommissie organiseert het overleg met alle assessoren om een consensus bij de verschillende lokale cellen te induceren.

Werking in 2009

De raadscommissie stage werkt:

- op korte termijn aan dossiers die zo vlug mogelijk moeten worden opgelost voor de betrokkenen,
- op lange termijn aan dossiers in verband met onderwerpen waarover een consensus moet worden bereikt tussen verschillende spelers.

Ook in 2009 bleek dat de lokale cellen de stage verschillend aanpakken. Dat gaf aanleiding tot discussies. Het is de bedoeling dat, als over een bepaalde problematiek een consensus wordt bereikt, deze voortaan wordt toegepast en gerespecteerd.

Doelstellingen voor 2010

Op korte termijn streeft de raadscommissie Stage voor 2010 naar een efficiënte opvolging van de concrete dossiers. Een andere prioriteit is de aanstelling van een assessor voor de vergaderingen. Ook wordt gewerkt aan de uniformiteit van documenten. Prioriteiten op lange termijn zijn een actualisering van de *Gids voor de jonge architect* die ook op de website zal worden geplaatst, de mogelijkheid om de stagefiche online in te vullen en het verfijnen en optimaliseren van de werkingscode.

De raadscommissie 4: Taxatie

Er werd voorgesteld een modelformulier op te stellen over de mogelijkheden van de Orde van Architecten om ereloonbetwistingen op te lossen. Dit document kan gebruikt worden als interne verklarende nota.

De wijze van ereloonbepaling, vastgesteld door de raadscommissie van 28 januari 2008, werd verder besproken. Naar aanleiding van deze bespreking werd voorgesteld het departement Toegang tot het Beroep te vragen dat zij de architecten zouden adviseren om indien mogelijk een uurloon in hun erelooncontract te vermelden. Er werd ook voorzien in een procedure voor een zelfde wijze van ereloonbepaling in gelijkaardige dossiers.

In de algemene vergadering van september 2009 werd een akkoord bereikt over een door de raadscommissie nieuw ontworpen artikel 18 van de Wet van 1963, alsook een nieuw ontworpen artikel 28 van het reglement van beroepslichten.

De ontworpen artikelen luiden:

Ontworpen artikel 18 van de Wet van 26 juni 1963

1. *Bij betwisting van de staat van onkosten en het ereloon van de architect kunnen zowel de opdrachtgever als de architect de bevoegde Raad van de Orde vragen een bemiddelingspoging te ondernemen.*
2. *De Raad van de Orde stelt de wijze van vaststelling en het bedrag van de erelonen vast.*
 - § 1. *onder de vorm van advies:*
 - a) *Op gezamenlijk verzoek van partijen*
 - b) *Op verzoek van de hoven en rechtbanken*
 - c) *Ambtshalve, bij ernstige tekortkoming aan de beroepslicht*
 - d) *In geval van betwisting tussen personen die aan de rechtsmacht van de Orde zijn onderworpen.*
 - § 2. *onder de vorm van bindende derdenbeslissing:*
 - *Op gezamenlijk verzoek van partijen*

Ontworpen artikel 28 van het reglement van beroepslichten

De architect kan de bevoegdheid van de provinciale raad waarvan hij afhangt niet afwijzen, wanneer om de tussenkomst van deze raad wordt verzocht door de opdrachtgever in het kader van een bemiddelingspoging nopens de wijze van vaststelling en het bedrag van de erelonen.

Het is de bedoeling dat deze artikelen worden voorgelegd aan de politieke overheden, teneinde ze in wetteksten te laten gieten.

Voor de toepassing van beide artikelen werd het voorbij jaar een schematische procedure uitgewerkt.

Verder wordt voorgesteld dat er 300 euro per partij gevraagd wordt in geval van advies ereloon 'op gezamenlijk verzoek van partijen' (conform ontworpen art. 18.2§1)

Een bemiddelingspoging (ontworpen art. 18, 1) is niet bindend. Anderzijds zal in de nieuwe situatie een architect de deelname aan een bemiddelingspoging **nooit** kunnen weigeren.

Bij deze bemiddeling zullen de dossiers echter niet onderzocht worden. Deze bemiddelingspoging is gratis. Is er een verzoening, wordt dit in een dading vastgelegd.

De **procedure** verloopt als volgt.

- 1) De opdrachtgever en/of de architect meldt een ereloonbetwisting.
- 2) De partijen worden uitgenodigd op een zitting van een lokale werkingscel. De provinciale raden kunnen vrij bepalen hoe de lokale werkingscel is samengesteld om de bemiddelingspoging te ondernemen. Omdat er geen wettelijke bepaling van bemiddeling is, hoeft zij niet noodzakelijk door de voltallige raad te gebeuren. Er wordt geadviseerd dat de rechtskundige assessor daarbij aanwezig zou zijn.
- 3) Als de bemiddeling slaagt, is de zaak geregeld en wordt het dossier geklasseerd. Als de bemiddeling niet slaagt, wordt een advies (art. 18 Wet van 1963) of een bindende derdenbeslissing (mits betaling van administratieve kosten) voorgesteld.

De modelbrief inzake ereloonbemiddeling (uitnodiging voor de architect) zal naast artikel 28 van het reglement van beroepsplichten en artikel 18 van de wet van 26 Juni 1963 eveneens artikel 29 van het reglement van beroepsplichten vermelden. Deze modelbrief wordt doorgestuurd aan de provinciale raden en de zetelende leden.

De architect kan in de ontworpen procedure door de raad niet worden verplicht deel te nemen aan een procedure advies ereloon op eenzijdig verzoek van de bouwheer.

Tevens werd volgend **voorstel van procedure bij een verzoek tot advies vanwege de rechtbank** uitgewerkt voor het ontworpen artikel:

- 1) Bij ontvangst van een verzoek vanwege de rechtbank tot advies over het ereloon wordt het vonnis van de rechtbank ter nazicht voorgelegd aan de rechtskundige assessor die nagaat of de vraag van de rechtbank ontvankelijk is.
- 2) Indien ze niet ontvankelijk is, stuurt de raad het vonnis terug naar de rechtbank met de nodige toelichting waarom niet op de vraag kan worden ingegaan. Indien de vraag wel ontvankelijk is, vraagt het secretariaat de stukken van beide partijen op en bezorgt ze die na ontvangst aan de cel taxaties.

- 3) Partijen worden door de cel taxaties uitgenodigd voor een bemiddelingspoging. Als deze bemiddeling positief verloopt, wordt een akkoord opgemaakt dat overgemaakt wordt aan de raad. Die maakt het op zijn beurt over aan de rechtbank. Als de bemiddelingspoging niet slaagt, wordt de zaak verwezen naar de raad.
- 4) Voorafgaand aan de raadsvergadering brengt de cel taxaties (of een lid ervan) verslag uit aan de raad, zodat de raad goed op de hoogte is van de inhoud van het dossier. De raad onderneemt nog een ultieme bemiddelingspoging vóór de opmaak van het voorverslag.
- 5) Indien men er niet in slaagt een akkoord te bereiken, worden de partijen uitgenodigd voor een onderhoud tijdens een raadsvergadering. Daarna maakt de raad een voorverslag op en stuurt dat aan de partijen die binnen een bepaalde periode hun eventuele opmerkingen kunnen formuleren.
- 6) Na het verstrijken van de gegeven termijn wordt het eindverslag opgemaakt en toegestuurd aan de rechtbank, de partijen en hun raadsliden.

Er werd ook beslist de aangepaste modelbrief voor het opvragen van de dossiers bij partijen in geval van een advies over het ereloon (op vraag van de rechtbank of op basis van artikel 18 van de wet van 26 juni 1963) over te maken aan de provinciale raden. De aanpassing heeft betrekking op het verzoek om de inventaris van de stukken aan de tegenpartij te bezorgen.

De raadscommissie 5: Opvolging

Soms beslist een architect of bouwheer om de samenwerking stop te zetten. Dat kan om het even wanneer gebeuren. Maar een bouwheer is wel wettelijk verplicht om in alle fasen van zijn bouwproject een architect te hebben. Bij het stopzetten van de samenwerking moet er daarom een opvolging gebeuren. Bij deze procedure wordt de ene architect ontheven van zijn taak en volgt een andere architect het project verder op. De raadscommissie Opvolging werd in het leven geroepen om de procedures bij opvolging in de verschillende provincies eenvormig te maken.

In het voorbije jaar hield de raadscommissie Opvolging zich hoofdzakelijk bezig met het herschrijven van artikel 26 van het reglement van beroepslichten.

Volgende problemen stellen zich:

- De opvolgingsprocedure moet eenvoudiger maar daadkrachtiger worden teneinde in alle gevallen te voldoen aan de wet van 1939.
- De problematiek bij verkoop van een project waarvoor reeds een stedenbouwkundige vergunning was verkregen, moet beter worden geregeld. In dat geval bestaat er namelijk geen juridische band meer tussen de eerste architect en de nieuwe bouwheer, hoewel de vergunning geldig blijft. De vraag rijst hoe de Orde van Architecten hier verder mee moet omgaan. In het kader van de Europese regelgeving is er heel wat discussie omtrent het al dan niet vergoed zijn van de eerste architect en over de voorafgaande toestemming tot opvolging door de Orde van Architecten. Om geen risico's te lopen, wordt het al dan niet vergoed zijn van de eerste architect op dit ogenblik niet meer als eis opgelegd. Maar heel wat architecten zien dit als een inbreuk op hun rechten. Dit alles moet bovendien bekeken worden vanuit de specifieke situatie van de Belgische architect op wie wordt gerekend voor het uitoefenen van de controle op wat er wordt gebouwd. We mogen aannemen dat de Belgische overheid deze controle in de toekomst niet op zich zal nemen.

In dit kader lopen volgende acties.

- Juridisch advies vanuit de Europese regelgeving omtrent de voorstanders van het behoud van alle elementen van art. 26.
- Juridisch advies vanuit de Europese regelgeving omtrent de tegenstanders van het behoud van alle elementen van art. 26.
- Motivatie van de voorstanders van het behoud van alle elementen van art. 26.
- Motivatie van de tegenstanders van het behoud van alle elementen van art. 26.
- Opzoekwerk waarom dezelfde elementen nog werden opgenomen in het bij KB goedgekeurde reglement van beroepsplichten van de landmeters in 2005.

Verder werd aandacht besteed aan de gelijke behandeling van dossiers in de verschillende provinciale raden.

Tenslotte werden in de rubriek *grensoverschrijdende dossiers* enkele moeilijke dossiers in de goede richting gedirigeerd.

De departementen

De Vlaamse Raad fv beschikt over vijf departementen die samen de taken van de Orde dekken. Dat zijn

- departement 1: politiek en werking,
- departement 2: beroep, recht en deontologie,
- departement 3: stage en vorming,
- departement 4: externe betrekkingen,
- departement 5: communicatie.

Departement 1: politiek en werking

Departement 1 buigt zich over het algemeen beleid van en over de te voeren politiek door de Orde van Architecten. Dit departement valt niet te verwarren met departement 4 dat instaat voor de contacten met de politieke instanties.

Het algemeen beleid omvat het intern beleid, het formuleren van adviezen om de werking van mandatarissen en personeel te verbeteren, de interne communicatie en informatica, het externe beleid, de ledenbijdrage en het wettelijk kader.

Verder stelt het departement voorstellen en ontwerpen op van wetsvoorstellen over de organisatie van de Orde van Architecten.

Werking personeel

De Orde van Architecten onderging de laatste jaren heel wat hervormingen. Bovendien geven de bevoegdheden en verwachtingen geregeld aanleiding tot conflicten tussen het nationale en het communautaire niveau. In een dergelijke situatie hebben de medewerkers nood aan duidelijkheid. Eenduidige instructies zijn een must. Daarvoor alleen al moeten de communautaire niveaus rechtspersoonlijkheid krijgen. Departement 1 zal zich hier in de toekomst verder om bekommeren.

De strategische visie op de inzet en het beleid van het personeel is aan Vlaamse zijde heel anders dan bij de andere taalrol. Om die reden heeft elke taalrol al zijn eigen personeel en middelen om het personeelsbeleid vorm te geven.

Interne communicatie en informatica

Waar departement 5 communicatie de algemene communicatie van de Orde behartigt, kan departement 1 suggesties en adviezen geven voor de interne communicatie tussen de medewerkers onderling en tussen de medewerkers en de mandatarissen. Ook het luik ICT, essentieel voor de werking van de Orde, wordt behartigd door een verantwoordelijke van departement 1.

Extern beleid

Het extern beleid berust grotendeels bij departement 4 externe betrekkingen. Departement 1 kan echter suggesties doen en beleidsvoorbereidend werk verrichten.

In deze mandaatperiode werd met de minister overlegd over volgende onderwerpen:

- de mogelijkheid tot uitoefening van het beroep van architect onder een vennootschapsvorm,
- de hervorming van de Orde van Architecten (vóór de verkiezingen waren er contacten met alle politieke partijbesturen en met een reeks individuele politici),
- aanpassingen aan de wetgeving op de instelling van de Orde van Architecten:
 - verlenging van de mandaten van 4 naar 6 jaar, en van de functies van 2 naar 3 jaar,
 - aanpassing van de communautaire Raden (naamsverandering, toevoeging provinciale voorzitters),
 - aanpassing van de leeftijdsgrenzen voor mandatarissen van de Orde (ondergrens 30 jaar, bovengrens 65 jaar),
 - rechtspersoonlijkheid en bevoegdheden voor de communautaire Raden,
- de wettelijk verplichte verzekering voor alle actoren in de bouwsector,
- een duidelijke en wettelijke taakomschrijving van de architectenopdracht,
- het verbinden van een correcte vergoeding aan de architectenprestaties,
- de administratieve vereenvoudiging en het eenvormig maken van de vergunningsaanvragen,
- ...

Begroting en ledenbijdrage

Een beperkte werkgroep hield zich vanaf 2006 bezig met een zo gedetailleerd mogelijke communautaire en provinciale opsplitsing van de uitgaven en de begroting. Op basis van het aantal leden van de Orde werd volgende verdeling van de middelen vastgelegd: 55% voor de Vlamingen en 45% voor de Franstaligen. Na grondige analyses en simulaties werd de huidige ledenbijdrage bepaald. Een nieuw gegeven bij de opmaak van de begroting was de mogelijkheid om als architect een vennootschap te vormen.

Voor de komende jaren is een voortgaande opmaak van een aparte Vlaamse begroting aangewezen. Gezien de nationale rechtspersoonlijkheid zullen de aparte begrotingen wel moeten worden samengevoegd tot één geheel. Ook indien de wettelijke verplichting wordt behouden dat de ledenbijdrage dezelfde moet zijn ten noorden en ten zuiden van de taalgrens, zijn overleg en desgevallend een communautaire bijsturing onvermijdelijk.

Departement 2: beroep, recht en deontologie

Binnen het departement Beroep, recht en deontologie zijn meerdere werkgroepen actief.

Uitoefening van het beroep van architect in het kader van een vennootschap

Een eerste werkgroep concentreert zich op de uitoefening van het beroep van architect in het kader van een vennootschap. Zij is samengesteld uit architecten die binnen hun provinciale raden met deze materie bezig zijn en die deel uitmaken van de raadscommissie waar deze dossiers behandeld worden.

De wet-Laruelle maakt het mogelijk dat een rechtspersoon het beroep van architect uitoefent. Om als rechtspersoon ingeschreven te worden op de tabel van de Orde van Architecten, moet voldaan zijn aan een aantal wettelijke voorwaarden. Er werd een aanbeveling opgesteld die de architecten hierover meer duidelijkheid verschaft. Deze aanbeveling geldt als leidraad bij de oprichting van een nieuwe vennootschap of bij de statutenwijziging van een bestaande vennootschap.

Een architect natuurlijk persoon kan het beroep van architect ook uitoefenen in het kader van een vennootschap waarbij hij handelt voor rekening van de vennootschap, maar de verantwoordelijkheden bij hem persoonlijk liggen. Deze vennootschappen worden niet op de tabel opgenomen maar moeten toch voldoen aan een aantal voorwaarden. Ook voor dergelijke vennootschappen bestaat een aanbeveling die de architect helpt bij de oprichting of statutenwijziging ervan.

Beide aanbevelingen worden door de werkgroep grondig bestudeerd en geanalyseerd en er worden voorstellen voor wijziging opgesteld.

De taak van de architect

Deze werkgroep buigt zich opnieuw over de wettelijke omschrijving van de (minimale) taak van de architect. Zij werkt aan een definitie van de begrippen 'opmaken van de plannen' en 'controle op de uitvoering van de werken'. De werkgroep formuleerde een aantal voorstellen die in een volgende fase teruggekoppeld worden naar de provinciale raden.

Naast het bepalen van deze definities worden de bestaande wetgeving, rechtspraak en rechtsleer uitgediept. Zo wil de werkgroep de pijnpunten, wat de aansprakelijkheden van de architect betreft, blootleggen.

Verzekering

Recente rechtspraak deed bij vele architecten vragen rijzen over de beroepsaansprakelijkheid en de verzekering hiervan. De werkgroep verzekering buigt zich over deze materie die ook in de werkgroep taak van de architect aan bod komt.

In 2010 worden de conclusies van beide werkgroepen gebundeld en worden indien nodig voorstellen gedaan om de bestaande wetgeving aan te passen.

Departement 3: stage en vorming

Werking in 2009

In 2009 kwam het departement Stage en vorming tot de volgende realisaties.

Vorming:

- Een gedetailleerde, theoretisch en praktisch uitgewerkte visie rond de permanente vorming van elke architect.
- Een aangepaste reglementering.
- Een competentiestructuur waarin de vormingsmodules kunnen worden ondergebracht.

Stage:

- Een visie op de herziening van de stageregeling in het kader van het toenemende academische karakter van het onderwijs.
- Een harmonisering op Europees niveau.
- Een verbetering van de stagekwaliteit.
- Een efficiënter gebruik van de beschikbare middelen.
- De ontwikkeling van een volwaardig statuut voor de master in de architectuur.

Doelstellingen voor 2010

Voor 2010 stelt het departement zich volgende doelstellingen:

Concretisering doelstellingen rond permanente vorming:

- Het afronden van een aangepast webplatform.
- De benadering van potentiële opleidingsverstrekkers.
- De screening van de aanbiedingen op basis van vooropgestelde criteria.
- De effectieve start van door de Orde erkende vormingsmodules, op vrijwillige basis en gebruik makend van het webplatform, voor de toetsing en mogelijke bijsturing van de vooropgestelde principes.
- De verstrekking van informatie aan de leden.

Verdere uitwerking en concretisering doelstellingen rond stagehervorming:

- Kadering van de voorziene hervorming binnen een globale wetswijziging.
- Communicatie en overeenstemming met de andere departementen.
- Benadering partners in de concrete organisatie van de evaluatieprocedure.
- Benadering van potentiële aanbieders voor de opgelegde vormingsmodules voor de stagiair.
- Screening van de aanbiedingen.
- Effectieve start van door de Orde erkende vormingsmodules, gebruik makend van de in het kader van de permanente vorming ontwikkelde mechanismen.
- Verstrekking van informatie aan de leden.

Om de efficiëntie te verhogen wordt het departement opgesplitst in twee werkgroepen die zich zullen concentreren op respectievelijk de stage en de permanente vorming. De werkgroepen zullen circa maandelijks samenkomen. Om de verplaatsingen tot een minimum te beperken, wordt de locatie van samenkomst bepaald op basis van de standplaats van de werkgroepleden.

Voltallige departementsvergaderingen zijn een keer per twee maanden gepland.

Departement 4: externe betrekkingen

Het departement Externe betrekkingen richt zich tot verschillende doelgroepen, zowel nationaal als internationaal. Een aantal kerntaken van het departement zoals inter-orde vergaderingen, het overleg met de diverse ministeries en de coördinatie van de lobbyactiviteiten, wordt momenteel rechtstreeks door de Nationale en/of Vlaamse Raad fv uitgeoefend en gecoördineerd. Dit gebeurt meestal op basis van concrete dossiers zoals de hervorming van de Orde, het as built attest, de nieuwe codex, ...

1. Nationale werking in 2009

De belangrijkste taken van het departement omvatten in 2009 het overleg met de Vlaamse en Brusselse overheid, en het overleg met de beroepsverenigingen.

1.1 Overleg met de overheid

In overleg met het departement 1 Politiek en werking en met de voltallige Vlaamse Raad fv staat het departement Externe betrekkingen in voor het lobbyen bij en het overleg met de bevoegde minister. In 2009 waren er veel contacten met politieke instanties op nationaal en regionaal niveau.

Andere instanties waarmee overleg wordt gepleegd zijn onder andere het Vlaams Energieagentschap VEA, het ministerie van Onderwijs, de *Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen VMSW*, de federale overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (*Kruispuntbank voor Ondernemingen*), de federale overheidsdienst Financiën (*Algemene Administratie Patrimoniumdocumentatie*) en de Chambre Bruxelloise. Energieprogramma 2020.

Veel aandacht ging en gaat naar energiebewust ontwerpen, dat een van de kerntaken van de architect wordt.

- In navolging van Europese richtlijnen moeten tegen 2020 alle woningen zijn uitgerust met dakisolatie, dubbele beglazing en een goed verwarmingssysteem (bv. een condensatieketel).
- Nieuwbouwwoningen moeten tegen die datum een E-peil van circa 20 halen en dat zonder de eventuele fotovoltaïsche installatie in rekening te brengen. Van de energiebehoefte moet 13% worden ingevuld met hernieuwbare energie.
- Ook kantoorgebouwen, scholen en andere niet-residentiële gebouwen zullen aan strenge eisen onderworpen zijn.
- De overheid moet een voorbeeldrol vervullen en zal al vroeger aan deze eisen moeten voldoen.

In België heeft men momenteel de handen vol om de huidige normen aan te passen aan de Europese richtlijnen, het epc (energieprestatiecertificaat) en epb (energieprestatieregelgeving) tot een geheel te maken, en de wetgeving in de verschillende gewesten op elkaar af te stemmen.

De orde van Architecten neemt deel aan de vergaderingen van de

stakeholders en overlegt met het Vlaams Energieagentschap VEA, de *brancheorganisatie van advies- en engineeringbureaus* ORI en alle andere betrokken partijen.

1.2. Overleg met de beroepsverenigingen

Op regelmatige basis wordt met de *Bond van Vlaamse Architecten* BVA, *Architecten-Bouwers* AB en de *Vlaamse Architectenorganisatie* NAV het Vlaams Permanent Overleg (VPO) georganiseerd. Dat wil een constructief gesprek op gang houden tussen de Orde en de beroepsverenigingen. Vroeger werd dit op nationaal niveau georganiseerd, maar sinds 2009 gebeurt dit aan Vlaamse zijde enkel binnen de Vlaamse Raad fv.

Nationale materie wordt binnen het VPO besproken en vervolgens gecommuniceerd naar de Franstalige vleugel van de Orde van Architecten en vice versa. Ad hoc kan dan een nationaal overleg worden georganiseerd. Structureel bestaat er geen nationaal overleg meer tussen de Orde en de beroepsverenigingen.

Het VPO wil door het overleg tussen de beroepsverenigingen en de Orde komen tot een gemeenschappelijke aanpak van hete hangijzers en politieke besluitvorming. Samenwerking maakt immers dat de vertegenwoordigers van de architecten sterker staan tegenover de politici, één aanspreekpunt vormen en de rechten en belangen van de architecten beter kunnen verdedigen.

In 2009 werd tweemaandelijks een vergadering belegd met de vertegenwoordigers van NAV, BVA en *Architecten-Bouwers* om te komen tot gezamenlijke standpunten ten overstaan van de externe gesprekspartners.

In een werknota werden de takenpakketten voor de gesprekspartners beter omlijnd. Om de communicatie te stroomlijnen, werd van iedere organisatie een organigram opgesteld. Tijdens de vergaderingen worden de belangen en gevoeligheden van iedere gesprekspartner in verband met de behandelde thema's verduidelijkt. Daardoor groeit er meer begrip voor elkaars standpunten en kan er gemakkelijker een consensus worden bereikt.

In 2009 kwamen volgende onderwerpen aan bod in het VPO.

- De taakverdeling tussen de Orde en de beroepsverenigingen.
- De veiligheidscoördinatie
- De tekortkomingen van de codex die werden opgelijst.
 - De inhoud van het as built attest en het definiëren van marginale afwijkingen.
 - De aanpassing van de procedure om de visa aan te vragen.

1.3 Andere

Andere gesprekspartners zijn onder meer de *Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen* FVIB, *Test-Aankoop*, het *Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen* VIBE en het *Vlaams Netwerk van Ondernemingen* VOKA.

2. Internationale werking in 2009

Het overleg over internationale aangelegenheden gebeurt tweemaandelijks op nationaal niveau in een werkgroep waarin 3 leden van departement 4 zetelen alsook 3 leden van de CfgOa.

De belangrijkste internationale contacten omvatten het lidmaatschap van de organisaties ACE (*Architects' Council of Europe*) en UIA (*Union Internationale des Architectes*).

- De ACE vertegenwoordigt het architectenberoep op Europees niveau. De organisatie heeft intensieve contacten met de Europese Unie en doet actief aan lobbywerk. De informatie die het departement inwint via het lidmaatschap van de ACE is erg belangrijk omdat de nationale wetgeving steeds meer wordt gedictieerd door Europa.
- De UIA is actief op wereldvlak en legt zich vooral toe op wedstrijden, opleiding en culturele aspecten. Opgericht in 1948 heeft de UIA momenteel 124 landen als lid, waarvan de beroepsorganisaties in totaal meer dan 1,3 miljoen architecten vertegenwoordigen. De UIA is onderverdeeld in vijf regio's. Regio 1 omvat de landen uit West-Europa.

Het departement externe betrekkingen moet de internationale doorstroming garanderen van informatie, gegenereerd door de samenwerking met de Franstalige vleugel van de Orde van Architecten en met de beroepsverenigingen. In samenwerking met het departement Communicatie wordt gezocht naar een manier om deze informatie tot bij de leden van de Orde te krijgen.

Structuur

Het departement streeft naar een coherent buitenlands beleid met informatiedoorstroming naar de basis. Na jarenlang overleg tussen de

twee taalgemeenschappen en alle beroepsverenigingen werd daarvoor in 2009 een nieuw en toekomstgericht platform internationale betrekkingen opgericht: *International Relations of the Belgian Architects* IRBA. Op 16 oktober 2009 keurde de Nationale Raad het huishoudelijk reglement goed.

De stuurgroep zou bestaan uit 8 personen: 4 vertegenwoordigers van de Orde en 4 van de beroepsverenigingen, van wie telkens 2 Nederlandstaligen en 2 Franstaligen. Uit elke groep van 4 zouden 2 als vertegenwoordigers bij ACE en 2 als vertegenwoordigers bij UIA optreden.

De werking van de stuurgroep zou worden gefinancierd door de Orde die ook een deeltijdse administratieve kracht ter beschikking zou stellen voor het verwerken van de informatiestroom en van de talrijke vragenlijsten.

De stuurgroep heeft volgende taken:

- Zij bepaalt het internationale beleid. Met oog voor de financiële mogelijkheden stelt zij prioriteiten en neemt zij beslissingen over de delegaties, een eventuele deelname aan het bestuur van de ACE of UIA en de activiteiten in de werkgroepen.
- Zij bereidt de algemene vergaderingen van de ACE (2x per jaar) en UIA (driejaarlijks) voor.
- Zij inventariseert de verschillende competenties van onze afgevaardigden in de diverse werkgroepen en commissies binnen de ACE en UIA.

Helaas werd de beslissing van de Nationale Raad van 16 oktober 2009 betreffende de oprichting van deze stuurgroep op 4 december 2009 nietig verklaard door de bevoegde minister Sabine Laruelle. De minister oordeelde dat de Orde met het oprichten van de IRBA haar bevoegdheid te buiten ging. De werkgroep internationale betrekkingen zet ondertussen haar taak voort, zij het zonder een gestructureerd overleg met de beroepsverenigingen.

Activiteiten van de werkgroep in 2009:

- Opmaak van de budgetkalender internationale betrekkingen.
- Update van de lijst met nominaties voor de werkgroepen in ACE en UIA; oproep voor nieuwe kandidaten bij alle mandatarissen. Een lijst van de door de Nationale Raad op 18 september 2009 goedgekeurde vertegenwoordigers bij ACE en UIA vindt u in bijlage 6.
- Document in verband met de stage en vorming, bedoeld om het Belgische systeem af te stemmen op de Europese richtlijnen.
- Opmaak voor de Vlaamse Raad fv van een korte Nederlandse samenvatting van de verschillende ACE-werkgroepen.
- UIA architectuurscholen update.
- Artikel in *Architext* juni-juli 2009 over de *ACE snapshot survey of impact of economic crisis*.

In april 2009 lanceerde ACE een internetenquête over de impact van de economische crisis op het architectenberoep in Europa. Op 8 april werd deze vragenlijst via *Archimail* naar alle Nederlandstalige architecten gestuurd. Aan Franstalige zijde werd een gelijkaardige actie ondernomen.

De respons van de Belgische architecten was goed voor 995 antwoorden op een totaal van 2 047 voor heel Europa. Meer informatie vindt u in bijlage 5.

- Artikel in *Architext* juni-juli 2009 over de werking van ACE: *ACE - De stem van de architecten in Europa*. Omdat steeds meer voor het architectenberoep belangrijke beslissingen op Europees niveau worden genomen, hebben wij uit dit artikel het gedeelte over de werking en de objectieven in bijlage 4 opgenomen.

Belangrijkste missies en vergaderingen van de werkgroep in 2009

ACE

- Bestuur: aanwezigheid Belgische boardmember op alle boardmeetings.
- Financieel comité, coördinatievergaderingen, CEO-vergaderingen: Belgische afgevaardigde.
- Algemene vergadering in Helsinki op 24 april 2009.
- Algemene vergadering in Brussel op 20 november 2009 : verkiezing nieuwe voorzitter (Selma Harrington) + 5 nieuwe boardleden, herziening begroting.
- Workshop *Architecture and Quality of Life* in Malta met de werkgroepen milieu & duurzame architectuur (*Environment and Sustainable Architecture*), stedenbouwkundige vraagstukken (*Urban Issues*), huisvesting (*Housing*) en onderzoek (*Research*).
- Workshop *Toegang tot het beroep, Charter van de stagiair*.
- Verschillende vergaderingen van de ACE werkgroep onderwijs in Parijs en Boekarest.
- Werkgroepen veiligheid en gezondheid, verzekeringen, competitie, ...
- Seminarie *Architectuur en duurzaamheid*.
- Vergaderingen van de Europese Commissie in Brussel over de diploma's.

UIA

- Werking: de Orde van Architecten besloot om budgettaire redenen haar activiteiten in de UIA te beperken tot de deelname aan de

coördinatievergaderingen van regio 1 (2x per jaar) en aan de algemene vergadering (elke drie jaar). Op die manier wordt voldoende voeling gehouden met de internationale ontwikkelingen.

- In 2009 werd deelgenomen aan een coördinatievergadering die plaatsvond in Kopenhagen en gekoppeld was aan de COP 15 Klimaatconferentie. Naar aanleiding van deze conferentie nam de UIA verschillende initiatieven om in de media de rol van de architect in het duurzaam bouwen te benadrukken. De Orde van Architecten drong er in de coördinatievergadering sterk op aan de werking van de regio 1 en de ACE zoveel mogelijk op mekaar af te stemmen, zodat dubbel werk in beide organisaties wordt vermeden. Het moet bijvoorbeeld mogelijk zijn met gezamenlijke werkgroepen te werken. Een aantal werkgroepen in de twee organisaties is immers nagenoeg identiek.
- De Orde van Architecten overweegt om bij internationale vertegenwoordigingen in Benelux-verband samen te werken. De eerste reacties uit Nederland en Luxemburg waren alvast positief.

Andere internationale organisaties

- ENACA-vergaderingen (*European Network of Architects' Competent Authorities*).
- Congres EAAE (Europese architectuurscholen) in Chania (Kreta).

Doelstellingen voor 2010

Het departement wil zich in 2010 opsplitsen in een nationale en een internationale afdeling die elk over hun eigen budget en verantwoordelijkheden zullen beschikken. De tweemaandelijks departementsvergaderingen blijven wel gemeenschappelijk.

De contacten met andere onafhankelijke raadgevers in de bouwsector gebeuren voorlopig grotendeels naar aanleiding van specifieke initiatieven. Voor de toekomst wordt gekeken of een intensiever overleg mogelijk is met ingenieurs, veiligheidscoördinatoren, energiedeskundigen, landmeters en andere.

Departement 5: communicatie

Het departement Communicatie heeft een heel uitgebreide taak. De drie pijlers waarop de werking rust, zijn sensibilisatie, informatie en communicatie. Alle vormen en initiatieven van communicatie, zowel extern als intern, worden in dit departement grondig besproken. Tot zijn bevoegdheden behoren tevens marketing en public relations.

Doelgroepen

Communicatie met alle doelgroepen is erg belangrijk. Bovendien moet de boodschap worden aangepast aan de specifieke noden van elke doelgroep. Het departement Communicatie gaat na op welke manier de Orde het best kan communiceren met haar doelgroepen die zowel intern en extern zijn.

- Intern:
 - mandatarissen,
 - assessoren,
 - personeelsleden.
- Extern:
 - bouwheren,
 - architecten,
 - advocaten,
 - raden van beroep,
 - politieke instanties,
 - internationale organisaties,
 - beroepsverenigingen,
 - ...

Een goede communicatie met huidige én met toekomstige *bouwheren* is essentieel. De Orde heeft als taak het openbaar belang te dienen. Een eerste basispijler van haar core business is dan ook dat ze bouwheren het nodige inzicht in de rol, de taak en niet te vergeten de meerwaarde van een architect moet bijbrengen. Dit kan immers het beroep van architect alleen maar ten goede komen.

Op elke beurs en bij elk contact met bouwheren komen we telkens tot dezelfde vaststelling: jammer genoeg bestaan er nog veel vragen, misverstanden en vooroordelen over het beroep van architect en alle aspecten die erbij horen. Misverstanden over de rol van de architect, over zijn kostprijs, maar ook een berg vragen zoals hoe vind ik een architect, wat kan/moet een architect voor mij doen, wat mag ik wel en niet verwachten van een architect?

Ook vooroordelen zoals "een architect is er enkel voor de rijke mensen en voor de grote nieuwbouwwoningen" bestrijdt de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten met correcte informatie.

Als bouwheren vragen: "hoeveel kost een architect", argumenteren wij dat zij niet enkel naar de prijs mogen kijken, maar ook naar de taakhoud en de kwaliteit. Om zijn taken correct te kunnen uitvoeren, heeft een correcte architect recht op een correcte vergoeding.

Ook benadrukken wij het belang van een onafhankelijk architect.

Het departement Communicatie werkt intensief aan het bestrijden van deze misverstanden en aan het wegwerken van de lacunes in de kennis omtrent bouwen en verbouwen.

Communicatie met de *leden, de architecten dus*, is erg belangrijk om de negatieve perceptie die sommige architecten van de Orde hebben, weg te werken. De Orde heeft veel te lang veel te weinig gecommuniceerd naar haar leden waardoor er bij een aantal architecten het misverstand bestaat dat de Orde niet voldoende zou doen voor de architect.

De Orde is echter actief op vele terreinen, maar dit werd nooit of te weinig gecommuniceerd naar de architecten toe. Veel architecten reageren zeer

positief op de nieuw ingeslagen weg van meer communicatie en meer openheid en zijn blij verrast te horen op welke terreinen de Orde zich actief inzet om het beroep van architect te verbeteren.

Via uiteenlopende evenementen en projecten (zie verder) wordt getracht de communicatie met en de betrokkenheid van de leden te verbeteren.

Evenementen

De Orde organiseert zelf evenementen, verleent er steun aan of is er aanwezig.

Mijn Huis Mijn Architect

Tijdens het laatste weekend van september kon het grote publiek op *Mijn Huis Mijn Architect* opnieuw kennismaken met de vakbekwaamheid van de Vlaamse architect. Ruim 170 architecturale parels in Vlaanderen en Brussel stelden hun deuren open voor kandidaat-bouwers en verbouwers. Het uitgelezen moment voor de architect om aan bouwheren duidelijk te maken wat de meerwaarde is van een onafhankelijk architect.

Mijn Huis Mijn Architect is een initiatief van de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten en werd voor het eerst niet nationaal georganiseerd. Enkel Vlaanderen en Brussel participeerden. De Waals-Duitse vleugel van de Orde Van Architecten besliste niet deel te nemen aan de aanbesteding die vorig jaar werd uitgeschreven voor de edities van 2009, 2010 en 2011. De opdracht werd gegund aan Pro-A voor de Vlaams-Brusselse editie.

Deze editie, die in het teken stond van energie- en budgetvriendelijk bouwen en groepswohnungen, lokte ruim 22 000 bouw- en verbouwlustigen. Een teken dat er ondanks de economische baisse nog ruime belangstelling is om te bouwen en verbouwen. Opvallend was wel dat de budgetvriendelijke woningen op veel interesse konden rekenen.

Het doel van dit evenement is het brede publiek in contact te brengen met de mogelijkheden van een vakbekwaam en onafhankelijk architect. Binnenkijken bij bewoners in hun natuurlijke habitat én de mogelijkheid krijgen om met hen een praatje te slaan is de beste manier om het architectenberoep te promoten. Tegelijkertijd verlaagt dit evenement de drempel voor bouwheren om vrijblijvend eens binnen te lopen bij een onafhankelijk architect.

Mijn Huis Mijn Architect is de ideale gelegenheid om kandidaat-opdrachtgevers te wijzen op het belang van de samenwerking met een architect. Immers:

- de architect biedt een creatieve meerwaarde. Dankzij zijn opleiding tot ontwerper is hij in staat alle essentiële aspecten van het project (omgeving, inplanting, voorschriften, bouwstijl, organisatie, circulatie, energie, technieken, veiligheid) tot een sluitend geheel te bundelen. Daardoor zal hij ook gemakkelijker een gewillig oor vinden bij de bevoegde ambtenaren als afwijkingen of wijzigingen van de verkavelingsvoorschriften zinvol zijn;
- de architect is gedurende het volledige bouwproces de objectieve en

onafhankelijke adviseur van de opdrachtgever. Bij de evaluatie van materialen en technieken kijkt hij altijd naar het geheel: locatie, omvang en stijl van de woning, leefgewoonten, budget, ... Bij de oplevering van de woning zal hij de bouwheer terzijde staan;

- de architect biedt de bouwheer zekerheid. Hij is als enige bouwpartner wettelijk verplicht om zich gedurende 10 jaar te verzekeren voor het bouwproject. Hij vertelt de bouwheer welke wettelijke verplichtingen die moet respecteren.

Dit evenement kan niet alleen rekenen op meer dan 20 000 bezoekers, maar ook op gigantisch veel persaandacht. Deze free publicity op radio, tv, kranten en tijdschriften is onbetaalbaar en draagt bij tot een positief imago van de architect in Vlaanderen, zonder dat het de Orde veel geld kost. Een niet te onderschatten bijkomend voordeel van dit event!

Wie graag volledig geïnformeerd wordt over dit evenement, kan steeds terecht op de website www.mijnhuismijnarchitect.com

- Mijn Huis Mijn Jonge Architect
In de marge van *Mijn Huis Mijn Architect* wordt jaarlijks de wedstrijd Mijn Huis Mijn Jonge Architect georganiseerd, in nauwe samenwerking met en *dankzij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)*. Bij gebrek aan afgewerkte projecten kunnen jonge architecten vaak niet deelnemen aan het openhuizenweekend. De wedstrijd die betrekking heeft op een project voor sociale woningen biedt hen de gelegenheid om toch hun kunnen te demonstreren. Het winnende project wordt daadwerkelijk gerealiseerd.

Euregionale Architectuurprijs (EAP)

De *Euregionale Architectuurprijs (EAP)* is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband tussen onder andere de Orde van Architecten (België), de Architektenkammer Nordrhein-Westfalen (Duitsland), de Fachhochschule Aachen (Duitsland), het departement Architectuur van de Provinciale Hogeschool Limburg Diepenbeek (België) en de Academie van Bouwkunst Maastricht (Nederland). De prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan het beste afstudeerproject van de deelnemende architectuuropleidingen uit de Euregio Maas-Rijn.

Voor meer informatie: <http://www.eap-pea.org/html/ne>.

Dag van de Architectuur (VAi)

De *Dag van de Architectuur*, een initiatief van het *Vlaams Architectuurinstituut (VAi)*, wordt ondersteund door de Orde van Architecten. Dit evenement stelt geïnteresseerden in staat 100 markante gebouwen in Vlaanderen en Brussel te bezoeken die de voorbije tien jaar werden gerealiseerd, en het verhaal achter het ontwerp te ontdekken. Op die manier wil het VAi mensen op een bewuste manier naar buitengewone gebouwen laten kijken en ze vertrouwd maken met hedendaagse architectuur. Tijdens dit evenement worden tevens talrijke rondleidingen, standwandelingen, bustours en fietstochten georganiseerd. Daarbij komen allerlei lokale

architectuurinitiatieven en culturele activiteiten aan bod. De editie 2009 bracht meer dan 37 000 mensen op de been.

Voor meer informatie: <http://www.vai.be>

De Vlaamse Renovatiedag

De Orde van Architecten geeft steun aan De Vlaamse Renovatiedag, een initiatief van NAV (*de Vlaamse Architectenorganisatie*). Tijdens dit evenement kunnen kandidaat-verbouwers projecten bekijken, inspiratie opdoen en uitleg vragen aan opdrachtgevers en architecten. In 2009 gaf het gebeuren aanleiding tot circa 30 000 bezoeken aan projecten.

Voor meer informatie: <http://www.devlaamserenovatiedag.be>

Andere evenementen

De Orde van Architecten ondersteunt de talrijke architectuuractiviteiten van Bozar (Paleis voor Schone Kunsten, Brussel), dat naast nationale en internationale tentoonstellingen en lezingen speciale aandacht besteedt aan het werk van jonge Belgische architecten.

Voor meer informatie: <http://www.bozar.be>

Tevens sponsort de Orde van Architecten de vzw Stad en Architectuur die haar schouders zet onder de promotie van de hedendaagse architectuur. Daartoe organiseert de vzw gratis toegankelijke tentoonstellingen en debatavonden, een lezingenreeks met toonaangevende Europese architecten en educatieve projecten zoals architectuurwandelingen.

Voor meer informatie: <http://www.stadenarchitectuur.be>

Beurzen

Jaarlijks heeft de Orde een stand op de bouwbeurzen *Batibouw* (Brussel) en *BIS* (Gent) waar kandidaat-opdrachtgevers informatie vinden over de samenwerking met een architect.

De Orde is ook betrokken bij de *Belgian Building Awards*, waarbij op Batibouw 2009 onder andere awards voor architectuur en voor innovatie op het vlak van design werden uitgereikt.

Voor meer informatie: <http://www.batibouw.be>, <http://www.bisbeurs.be>

De Orde van Architecten verleent ook haar medewerking aan de tweejaarlijkse beurs *Architect@Work* (Kortrijk en vanaf 2009 ook in Luik) die zich richt tot architecten, interieurarchitecten en –vormgevers, ingenieursbureaus en andere voorschrijvers.

Voor meer informatie: <http://www.architectatwork.be>

Projecten

Vitaya: Dit is mijn huis

De afgelopen jaren heeft de Vlaamse Raad fv meerdere initiatieven genomen en/of gesteund om potentiële opdrachtgevers de meerwaarde van de samenwerking met een degelijk architect duidelijk te maken.

De steun aan Initiatieven zoals *Mijn Huis Mijn Architect*, *de Renovatiedag*, de aanwezigheid op Batibouw en BIS, uitgaven als *De architect, tekenend voor mijn toekomst* en andere zijn hier maar enkele voorbeelden van.

In 2009-2010 heeft de Vlaamse Raad met hetzelfde doel ook haar medewerking verleend aan een aantal van de nieuwe uitzendingen van het woonprogramma *Dit is mijn huis* dat momenteel loopt op Vitaya.

De bijdrages van de Vlaamse raad zijn te zien in afleveringen 2, 3 en 4. Deze kan u bekijken via onze website.

Aflevering 2: Dit is mijn Architect - 'Mijn creatieve bemiddelaar, mijn lobbyist'

In deze aflevering wordt de klemtoon gelegd op de belangrijke rol die een architect kan spelen als bemiddelaar met overheden, stedenbouwkundige diensten, als adviseur in het kluwen aan regelgevingen omtrent epb, veiligheidscoördinatie, ...

In zijn ontwerp bundelt een architect alle essentiële aspecten tot een sluitend geheel, zoals bouwstijl, organisatie, circulatie, energie, technieken, veiligheid. Hij giet het bouwprogramma in een goed georganiseerd concept. Het verhaal van twee keer twee bewoners die heel goed wisten wat ze wilden, maar er ook van overtuigd waren dat ze dit zonder een architect nooit zouden bereiken.

Aflevering 3: Dit is mijn Architect - 'Mijn onafhankelijk adviseur, mijn zekerheid'

Loont het de moeite om er een architect bij te halen of gaat die ons alleen maar veel te veel geld kosten? We ontcrachten alvast één cliché: een onafhankelijk architect maakt een project niet duurder. Integendeel, hij

geeft advies, zoekt de beste compromissen en tekent een ontwerp dat niet alleen bij de bouwheer, maar ook bij diens omgeving past. We illustreren met het project Mère Jeanne, een legendarisch schoolgebouw in hartje Antwerpen.

Aflevering 4: Dit is mijn Architect - 'Mijn psycholoog, mijn artiest'

De allerbelangrijkste kwaliteit van een architect? Hij moet goed kunnen luisteren. Eens hij de persoonlijkheid en levenswijze van zijn opdrachtgevers weet te doorgronden, kan hij met heel weinig heel veel. Dat bewijst een kunstwerkje in Bilzen. Het had een doorsnee 5 meter breed rijhuis kunnen worden, het is een 'sculptuur' met kubistische balkons achter een glazen gevel.

Peterschapsproject

Het peterschapsproject *Architects for Tomorrow+*, een initiatief van NAV (*de Vlaamse Architectenorganisatie*), wordt ondersteund door de Orde. Doelstelling van dit project is de ondersteuning en begeleiding van jonge architecten bij het opstarten en uitbouwen van hun eigen onderneming. Dat gebeurt door middel van maandelijkse bijeenkomsten waar de deelnemende architecten vragen kunnen stellen over specifieke thema's en ervaringen kunnen uitwisselen onder begeleiding van peters. Het project loopt telkens gedurende een jaar en staat open voor architecten met minder dan 15 jaar ervaring na hun stageperiode. In 2008-2009 namen 62 jonge architecten deel aan het peterschapsproject. Voor meer informatie: <http://www.architectsfortomorrowplus.be>

Publicaties

De architect tekenend voor uw toekomst

De Vlaamse Raad fv stelde tijdens contacten op beurzen en andere gelegenheden vast dat bouwheren met een aantal steeds terugkerende vragen zitten:

- wanneer heb ik een architect nodig,
- wat kan een architect voor mij doen,
- hoe vind ik een architect,
- wat mag ik wel/niet verwachten van mijn architect,
- wat kost een architect,
- is een architect er niet alleen voor rijke mensen die grote huizen (kunnen) bouwen,
- wat is het belang van een onafhankelijk architect?

Toekomstige bouwheren kennen het beroep, de taak en de rol van een architect onvoldoende. Tevens stellen ze zich veel vragen bij termen zoals epb en veiligheidscoördinatie. Daarom besloot de Vlaamse Raad fv een boekje op te stellen dat op een laagdrempelige, eenvoudige manier een antwoord biedt op die vragen: *De architect tekenend voor uw toekomst*. Dat initiatief bleek een schot in de roos. Duizenden exemplaren werden reeds uitgedeeld op beurzen en een digitale versie is beschikbaar op de website.

Het boekje werd ook door andere partijen verspreid, onder meer door de Antwerpse *Woonwijzers* en verschillende stedenbouwkundige diensten van gemeentes. Uit de vele positieve reacties blijkt dat bouwheren de gids bijzonder nuttig vinden. Bovendien vragen steeds meer architecten gratis exemplaren aan omdat ook zij dit een nuttig instrument vinden om uit te delen aan hun bouwheren. Ook de stedenbouwkundige diensten van steden en gemeenten tonen interesse voor de publicatie. Kortom, het initiatief levert met een laag budget een groot resultaat op. In 2010 zal dit boekje nog breder worden verspreid en staat een heruitgave met een nieuwe look en een herwerkte inhoud op het programma.

Jaarverslag 2008

In 2009 werkte het departement aan het jaarverslag 2008. Vanaf nu zal het dan ook de bedoeling zijn dat er jaarlijks een jaarverslag verschijnt. Dit alles wordt gecoördineerd door het departement.

Andere communicatiekanalen

Voor de interne communicatie maakt de Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv gebruik van een agenda en van verslagen. In de komende jaren wil het departement Communicatie werk maken van een professionele huisstijl voor die communicatiemiddelen. Om haar leden via zoveel mogelijk verschillende kanalen te kunnen bereiken, hielp de Orde bij het lanceren van ArchiTv, een digitaal televisiekanaal waarlangs de architecten over verschillende activiteiten worden geïnformeerd.

Voor meer informatie: <http://www.architv.be>

Activiteitenverslag

De Orde ontvangt dagelijks aanvragen van organisaties die hun evenementen, trainingen of andere nuttige informatie willen bekendmaken bij onze leden. In 2009 groeide de elektronische nieuwsbrief Archimail uit tot een volwaardige nieuwsbrief van de Vlaamse Raad fv, waarin op regelmatige basis verslag gegeven wordt over de activiteiten van de Orde. Daarnaast worden de leden via die weg geïnformeerd over actueel nieuws in verband met het architectenberoep en andere thema's.

Tenslotte verspreidt de Orde informatie via haar druk bezochte website. In 2009 werd de nieuwe website van de Orde van Architecten Vlaamse Raad fv gelanceerd. Deze staat voortaan op de pagina www.architect.be. Een nieuwe look maar ook een betere toegankelijkheid.

Voor meer informatie: <http://www.architect.be>

De administratieve werking

Vlaamse Raad fv

ICT

Werking in 2009

In 2009 investeerde de Vlaamse Raad fv opnieuw stevig in ICT. De interne werking werd verder gemoderniseerd en geautomatiseerd.

Sinds 2007 wordt intensief gewerkt aan de uitbouw van een softwareplatform voor het volledig digitale beheer van het architectendossier. In 2009 werd hier verder vorm aan gegeven en werden de nodige voorbereidingen getroffen voor de lancering van een aantal toepassingen in 2010.

In het kader van de lancering van een webplatform dat een aantal toepassingen voor architecten zal bevatten, werd gestart met een grondige informatieveiligheidsanalyse. Dat gebeurde met de bedoeling in 2010 bij de Privacycommissie een machtiging voor het gebruik van het rijksregisternummer te kunnen aanvragen. Dit rijksregisternummer is nodig om gebruik te kunnen maken van de digitale identiteitskaart voor het inloggen in de webapplicaties.

Van alle lopende projecten ging de meeste aandacht naar de digitalisering van het visum. Het oude visum dat nu in de provinciale raden van de Orde moet worden aangebracht met een stempel, zal in de nabije toekomst worden vervangen door een digitaal ondertekend document. De verwerking van de aanvraag en de gegevens zal vanaf dan volledige online en grotendeels geautomatiseerd verlopen. De tussenkomst van provinciale raden wordt hierbij tot een minimum beperkt.

Ook de communicatie van de Vlaamse Raad fv werd grondig onder handen genomen. In 2009 werd een volledig vernieuwde website gelanceerd. Die is gebaseerd op een Content Management Systeem dat toelaat om sneller en efficiënter informatie te publiceren. Hiermee kan het personeel gemakkelijker de informatie op de website aanpassen.

Op de vernieuwde website tracht de Vlaamse Raad fv met regelmaat interessante nieuwsberichten en activiteiten te publiceren die nuttig zijn voor het architectenkorps. Ook de zoekfunctie op de site, die zoeken in de lijst van ingeschreven architecten mogelijk maakt, werd volledig vernieuwd. Voortaan kan, naast op de reeds bestaande lijst van architect-natuurlijke personen, ook gezocht worden op architect-rechtspersonen.

Dat deze nieuwe website een succes is, blijkt uit het aantal bezoekers dat zij sinds de lancering in november 2009 mocht ontvangen. In de eerste maand waren er dagelijks gemiddeld 520 bezoekers. Geteld over de hele maand namen 15 077 geïnteresseerden een kijkje op de vernieuwde site. Dat deze cijfers geen vertekend beeld gaven, bleek in december 2009.

Toen ontvingen we 14 000 bezoekers op www.architect.be.

Met het oog op de lancering van de nieuwe website en het wegvallen van het blad *Architext* werd de *Archimail* nieuwsbrief in een nieuw kleedje gestoken. Met deze nieuwsbrief was de laatste verwezenlijking van de dienst IT voor 2009 een feit.

Doelstellingen voor 2010

Voor 2010 staan zoals gezegd grote veranderingen op til waarbij de medewerkers van de dienst IT optimaal zullen worden ingezet. Waarschijnlijk zal de dienst in de loop van 2010 ook worden versterkt met een nieuwe collega voor het verder uitwerken van het digitaal visum en de digitalisering van de interne werking.

Secretariaat

Werking in 2009

Volgende taken, projecten en initiatieven werden gerealiseerd.

Basistaken secretariaat:

- een optimale administratieve ondersteuning bieden aan de mandatarissen, de verschillende werkgroepen, raadscommissies en departementen; het centraal beheer van informatie over alle mogelijke verschillende onderwerpen, verslagen van raadscommissies, departementen;
- de verwerking van informatie; het behandelen en voorbereiden van binnenkomende post en vragen van allerlei aard van externe organisaties;
- het voorbereiden, bijwonen en notuleren van de vergaderingen van de directiecomités en algemene vergaderingen van de Vlaamse Raad fv;
- het bijhouden en opvolgen van de takenlijst die voortvloeit uit beslissingen, genomen door de Vlaamse Raad fv; de betrokken mandatarissen en personeelsleden per e-mail hiervan op de hoogte stellen en hen geregeld aan hun opdrachten herinneren;
- het uitvoeren van genomen beslissingen (bv. het opstellen van brieven naar verschillende instanties, de opvolging van projecten,...);
- het ondersteunen van de verscheidene werkgroepen;
- de vertaling van voorbereidende documenten en verslagen van de Nationale Raad van het Frans naar het Nederlands;
- het vertalen van Franstalige brieven naar het Nederlands naar aanleiding van beslissingen genomen door de Nationale Raad;
- offerteaanvragen / openbare aanbestedingen organiseren en uitvoeren;
- het uitvoeren van diverse opdrachten op vraag van mandatarissen.

Initiatieven secretariaat:

- de optimalisatie van de organisatie van vergaderingen en voorbereidende documenten voor de vergaderingen;
- de opstart en verfijning van het elektronische klassemment voor de Vlaamse Raad fv;

- het onderzoek naar digitalisering van de archieven;
- de optimalisering van de vergaderstructuren en -regels voor het bewerkstelligen van een zo optimaal mogelijke informatiedoorstroming binnen alle niveaus: de Vlaamse Raad fv (van het directiecomité naar de algemene vergadering van de Vlaamse Raad fv), van de Vlaamse Raad fv naar de provinciale raden en van de Vlaamse Raad fv naar de Nationale Raad;
- het uitbouwen van een professionele marketing en communicatieafdeling: beheer en praktische organisatie van de verschillende communicatiemiddelen (content management van de website, elektronische nieuwsbrief *Archimail*, jaarverslag, ...) maar ook actief werken aan projecten zoals de digitale archivering en de Gids voor de mandatarissen, communicatie events (organisatie beurzen, *Mijn Huis Mijn Architect*, *Dag Van de Architectuur*, ...), professionele en objectieve behandeling van sponsoraanvragen, uitwerken huisstijl, voorbereiding en opvolging van het departement 5 Communicatie, bijhouden budgetten.

Andere projecten:

- realisatie van de nieuwe website www.architect.be in nauwe samenwerking met de IT-dienst;
- jaarverslag Vlaamse Raad fv 2008;
- medewerking aan het jaarverslag van de Nationale Raad 2008.

Doelstellingen voor 2010

Om de dienstverlening aan de mandatarissen nog meer te optimaliseren, zijn voor 2010 volgende doelstellingen vastgelegd:

- de aanleg van een digitale bibliotheek op extranet waar alle mandatarissen de verslagen van de verschillende departementen en raadscommissies kunnen raadplegen;
- de opmaak en het bijhouden van een globale kalender van de vergaderingen van alle departementen en raadscommissies binnen de Vlaamse Raad fv die geraadpleegd kan worden door alle mandatarissen;
- de opmaak van het jaarverslag van de Vlaamse Raad fv 2009;
- medewerking aan het jaarverslag van de Nationale Raad 2009;
- opmaak van de *Gids voor de mandatarissen*, een handleiding voor mandatarissen over de werking van de Orde (gepland tegen de volgende verkiezingen);
- het opstellen van een consistente huisstijl: gelijkvormige lay-out voor alle verslagen die worden opgesteld binnen alle departementen en raadscommissies van de Vlaamse Raad fv, en andere communicatie-uitingen van alle provinciale raden en de Vlaamse Raad;
- het up-to-date houden van de website en van de nieuwe jobsite Archijobs die in 2010 gelanceerd zal worden;
- de vernieuwing van de brochure *De architect tekenend voor uw toekomst*.

De **secretaris-generaal** heeft als taak de administratie te professionaliseren en te organiseren met als doel een optimale ondersteuning van het beleid, en een continuïteit te verzekeren.

- De algemene leiding over de administratie en haar verschillende afdelingen (IT, juridische dienst, secretariaat, personeelsdienst, financiële dienst).
- Personeelsverantwoordelijke.
- De beleidsbeslissingen van de raden van de Orde vertalen naar een praktische uitvoering.
- Aanwezig zijn op alle vergaderingen van de Nationale Raad, Vlaamse Raad, lid van het directiecomité.
- Coördinatie externe contacten.
- Communicatieve link met interne doelgroepen (tussen de verschillende mandatarissen onderling, tussen het personeel en de mandatarissen,...), en externe doelgroepen (beroepsverenigingen, culturele organisaties, politieke instanties, overheden,...).
- Verantwoordelijke marketing en communicatie - ondersteunen en organisatie departement Communicatie – organisatie events en informatieuitingen.
- Ondersteunen van verscheidene werkgroepen waaronder Vlaams Professioneel Overleg (Permanent overleg met de beroepsverenigingen), digitalisering bouwvraag,...
- Verzekeren continuïteit en opbouwen informatiedraaischijf.
- Professionalisering dienstverlening.

Receptie en onthaal

Werking in 2009

Basistaken receptie.

De receptie van de Nationale Raad is het eerste aanspreekpunt binnen de Nationale Raad. De taken van de receptie zijn de volgende:

- agendabeheer,
- onthaal van mandatarissen bij vergaderingen,
- klaarzetten van de vergaderzaal,
- bestellingen plaatsen van kantoomateriaal, catering, etc.,
- telefonische vragen van architecten en bouwheren beantwoorden,
- invoeren prestaties mandatarissen op basis van aanwezigheidslijsten in Prestys,
- verwerken en beheer van de post.

Doelstellingen voor 2010

Een belangrijke doelstelling voor 2010 was de organisatie van een duurzame en efficiënte interne werking.

Provinciale raden

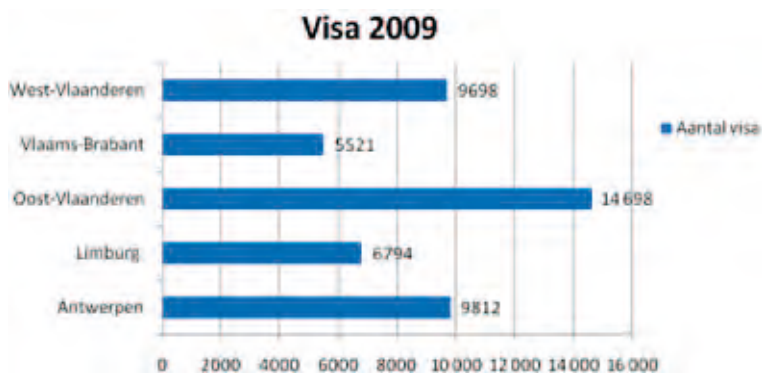
Werking in 2009

Basistaken provinciale raden.

De taken van de provinciale raden hangen samen met de dossiers van de architecten die ingeschreven zijn op de tabel van de provinciale raad. De provinciale secretariaten zijn het eerste aanspreekpunt voor de architecten. De architect kan er terecht voor het afstempelen van zijn visa en het stellen van vragen. De provinciale raden zijn verantwoordelijk voor de hele administratie rond de opname op de tabel van de architecten en stagiairs.

De dagelijkse taken van de medewerkers van de provinciale raden bestaan vooral uit het uitreiken van visa, het voorbereiden van vergaderingen, het maken van verslagen, de ondersteuning van de activiteiten van de mandatarissen, het per mail of telefonisch beantwoorden van vragen van bouwheren en architecten, de opvolging van de dossiers en de volledige administratie die met dit alles samenhangt.

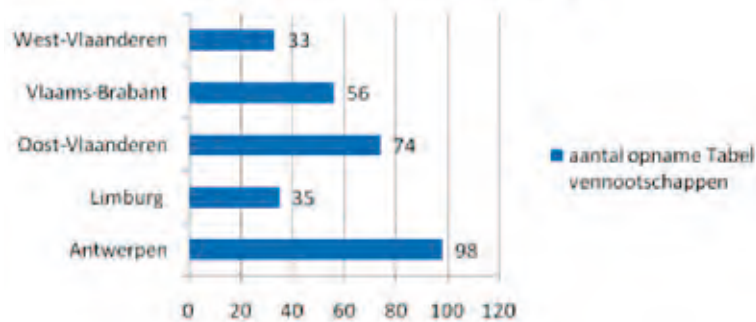
Hieronder vind u een overzicht van de cijfers met betrekking tot de activiteiten van de provinciale raden.

Sinds 2007 kunnen architectenvennootschappen zich laten opnemen op de tabel van de Orde van Architecten. Dit houdt in dat de vennootschap conform de wet-Laruelle optreedt als architect en dat de vennoten beschermd zijn.

De opname op de tabel van vennootschappen is zeer populair. Steeds meer architecten doen een aanvraag hiervoor. In 2009 zijn in alle provinciale raden samen 296 vennootschappen opgenomen op de tabel. Hieronder vindt u de cijfers per provincie.

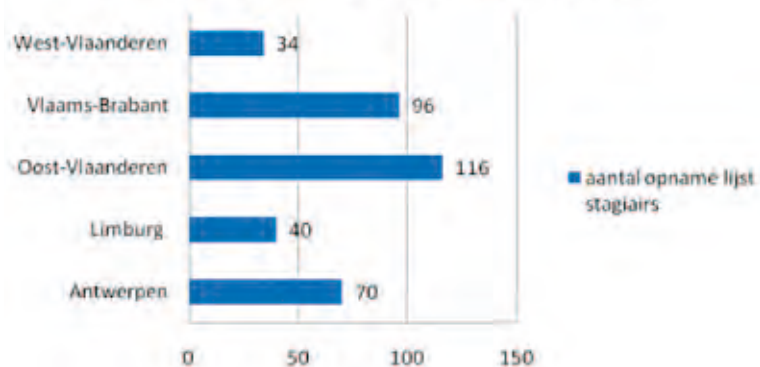
Aantal opname Tabel vennootschappen 2009

Een afgestudeerde architect die het beroep wil uitoefenen moet eerst twee jaar stage volgen. De stagiair moet hiervoor zijn opname op de lijst van stagiairs aanvragen bij de provinciale raad waar zijn stagemeeester gevestigd is. Tijdens de stage kan de stagiair ook al opdrachten in eigen naam uitvoeren.

In 2009 hebben weer heel wat afgestudeerden de stap gezet om hun stage aan te vatten.

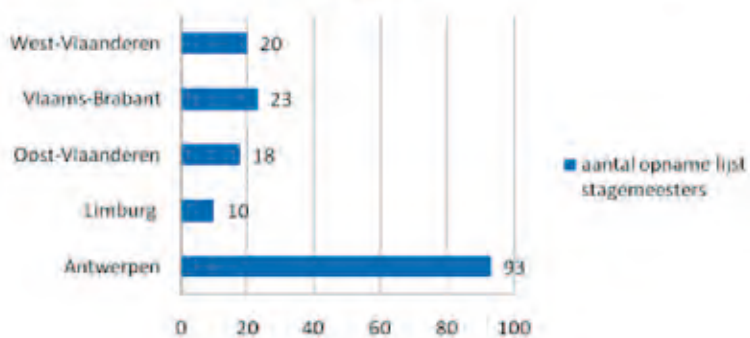
Aantal opname lijst stagiairs 2009

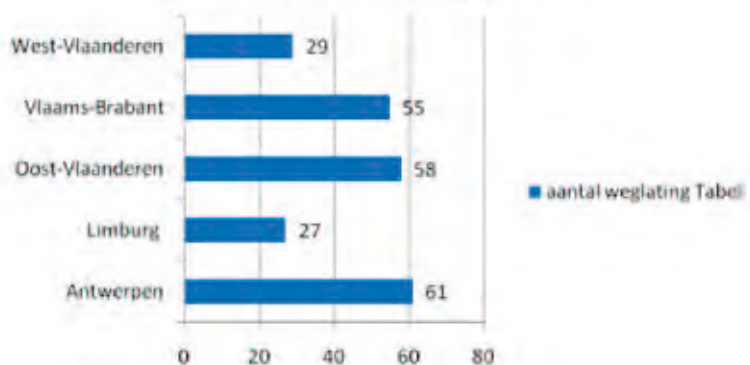
Een architect kan als stagemeeester optreden van zodra hij, met inbegrip van zijn stageperiode, sedert ten minste 10 jaar op de Tabel van de Orde van Architecten is ingeschreven.

Aantal opname lijst stagemeeesters 2009

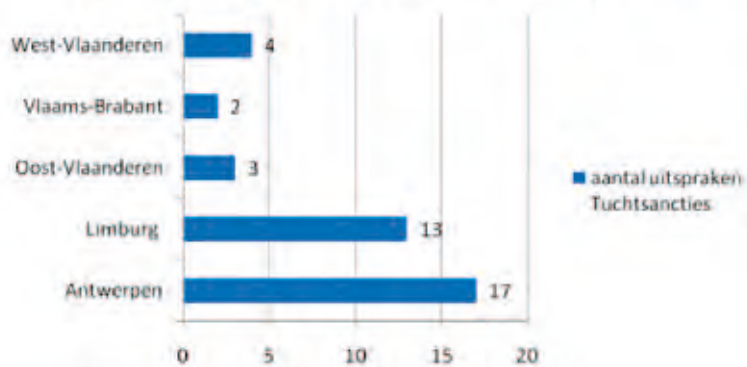

Aantal weglating Tabel 2009

Na onderzoek van klachten van bouwheren of andere betrokkenen is het mogelijk dat een architect voor de provinciale tuchtraad moet verschijnen. De uitspraak die de provinciale raden kunnen doen zijn vrijspraak, waarschuwing, berisping, schorsing en levenslange schrapping van de tabel.

Aantal uitspraken Tucht sancties 2009

In 2009 werden meestal waarschuwingen en berispingen gegeven. Het aantal effectieve straffen beperkte zich tot 9 en gingen van een schorsing van een maand tot een schorsing van twee jaar.

Bij een niet-effectieve straf, dat wil zeggen een waarschuwing of een berisping, krijgt de architect na vijf jaar automatisch eerherstel. In het geval van een effectieve straf kan de architect na vijf jaar een verzoek tot eerherstel richten aan de voorzitter van de raad van beroep.*

Uitgesproken tucht sancties 2009

*Bron: Wet van 26 juni 1963 tot instelling van de Orde van Architecten

Reprografievergoeding

Als een architect een kopieerapparaat heeft en hiermee kopieën maakt, moet hij aan Reprobél de zogenaamde reprografievergoeding betalen. Deze bijdrage kan al snel oplopen tot ettelijke honderden euro's. De architecten die zijn ingeschreven op de tabel van de Orde moeten deze vergoeding niet meer betalen. Sinds 2000 betaalt de Orde van Architecten immers een eenmalige jaarlijkse vergoeding voor alle ingeschreven architecten.

Architecten die toch een uitnodiging krijgen voor de betaling van de jaarlijkse bijdrage sturen die het best door naar de financiële dienst van de Orde. De Orde neemt dan contact op met Reprobél.

De reprografievergoeding mag niet worden verward met de eenmalige taks bij de aanschaf van een nieuw kopieerapparaat. Die taks zit immers niet vervat in het contract dat de Orde met Reprobél heeft. Meestal is de taks trouwens inbegrepen in de verkoopprijs van het toestel en dus niet als dusdanig herkenbaar.

Ter informatie: voor 2009 betaalde de Orde aan Reprobél 79 661,06 euro.

Nieuw decreet ruimtelijke ordening

Op 27 maart 2009 bekrachtigde de Vlaamse regering het decreet grond- en pandenbeleid en het aanpassingsdecreet ruimtelijke ordening dat het decreet van 18 mei 1999 wijzigt. Op 1 september 2009 trad de Vlaamse codex ruimtelijke ordening in werking.

De wetgever voorziet er nu eindelijk expliciet in dat de gemeente een afschrift van de beslissing moet uitreiken indien de architect daar om verzoekt. Artikel 4.7.19. §1 van de codex zegt namelijk: *“een afschrift van de uitdrukkelijke beslissing of een kennisgeving van de stilzwijgende beslissing wordt tevens bezorgd aan: de toezichthoudende architect, indien deze daarom verzoekt”*. Deze verplichting geldt enkel voor de procedure in eerste aanleg.

Opgelet: de toestemming die de aanvrager via aanstippunt 10 van het aanvraagformulier geeft aan de overheid om de beslissing van de aanvraag tegelijkertijd aan de architect en aan zichzelf mee te delen, houdt geen verzoek in.

De architect moet dus nog altijd de nodige stappen zetten. Hij kan het verzoek bijvoorbeeld doen door volgende clause in een afzonderlijk document of eventueel in de beschrijvende nota op te nemen: *“Overeenkomstig art. 4.7.19. §1 van de Vlaamse codex ruimtelijke ordening verzoek ik een afschrift van de uitdrukkelijke beslissing of een kennisgeving van de stilzwijgende beslissing te ontvangen.”*

De Orde van Architecten ijvert er verder voor dat bij een volgende wijziging van het aanvraagformulier ook het verzoek een aanstippunt wordt, en zal indien nodig de gemeentes wijzen op hun verplichtingen dienaangaande.

De kerncijfers voor 2009

Vergelijkende balans per 31 december 2009

		2009	2008	Verandering	%
Vaste activa	20/28	2.457.491,43	2.648.481,36	(190.989,93)	-7,21%
II. Immateriële vaste activa	21	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
III. Materiële vaste activa	22/27	2.445.498,58	2.640.581,48	(195.082,90)	-7,39%
A. Terreinen en gebouwen	22	2.165.703,23	2.303.866,26	(138.163,03)	-6,00%
B. Installaties, machines en uitrusting	23	147.107,16	216.563,79	(69.456,63)	-32,07%
C. Meubilair en rollend materieel	24	119.677,91	107.154,38	12.523,53	11,69%
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	0,00	0,00	0,00	0,00%
E. Overige materiële vaste activa	26	13.010,28	12.997,05	13,23	0,10%
IV. Financiële vaste activa	28	11.992,85	7.899,88	4.092,97	51,81%
C. Andere financiële vaste activa	284/8	11.992,85	7.899,88	4.092,97	51,81%
2. Vorderingen en borgtochten in cont.	285/8	11.992,85	7.899,88	4.092,97	51,81%
Vlottende activa	29/58	3.793.815,76	3.659.026,48	134.789,28	3,68%
VII. Vorderingen op ten hoogste één j.	40/41	17.910,11	24.121,57	(6.211,46)	-25,75%
A. Handelsvorderingen	40	17.910,11	19.783,54	(1.873,43)	-9,47%
B. Overige vorderingen	41	0,00	4.338,03	(4.338,03)	-100,00%
VIII Geldbeleggingen	53	519.575,98	3.266.767,88	(2.747.191,90)	-84,10%
IX. Liquide middelen	54/58	3.223.540,56	327.342,56	2.896.198,00	884,76%
X. Overlopende rekeningen	490/1	32.789,11	40.794,47	(8.005,36)	-19,62%
TOTAAL VAN DE ACTIVA	20/58	6.251.307,19	6.307.507,84	-56.200,65	-0,89%

Vergelijkende balans per 31 december 2009

		2009	2008	Verandering	%
Eigen verm. + Overgedragen W	10/15	5.047.065,93	5.147.078,18	-100.012,25	-1,94%
I. Eigen Vermogen	10	3.157.585,94	3.157.585,94	0,00	0,00%
A. Eigen vermogen	100	3.157.585,94	3.157.585,94	0,00	0,00%
V. Overgedragen winst	140	1.889.479,99	1.989.492,24	-100.012,25	-5,03%
Voorzieningen en uitgestelde bel.	16	182.000,00	137.000,00	45.000,00	32,85%
VII.A. Voorzieningen voor risico's en k.	168	182.000,00	137.000,00	45.000,00	32,85%
Schulden	17/49	1.022.241,26	1.023.429,66	-1.188,40	-0,12%
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	0,00	0,00	0,00	0,00%
A. Financiële schulden	170/4	0,00	0,00	0,00	0,00%
3. Leasingschulden en soortgelijke sch.	172	0,00	0,00	0,00	0,00%
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	1.023.429,66	1.023.429,66	0,00	0,00%
A. Schulden > 1j die op < 1j verv	42	0,00	1.090,89	-1.090,89	-100,00%
C. Handelsschulden	44	379.877,14	457.434,55	-77.557,41	-16,95%
1. Leveranciers	440/4	379.877,14	457.434,55	-77.557,41	-16,95%
2. Te betalen wissels	441	0,00	0,00	0,00	0,00%
D. Ontvangen vooruitbetalingen	46	0,00	0,00	0,00	0,00%
E. Schulden m.b.t. bel., sociale lasten en bezoldigingen	45	575.736,92	519.701,86	56.035,06	10,78%
1. Belastingen	450/3	142.443,46	124.483,61	17.959,85	14,43%
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	433.293,46	395.218,25	38.075,21	9,63%
F. Overige schulden	47/48	66.627,20	45.202,36	21.424,84	47,40%
X. Overlopende rekeningen	492/3	0,00	0,00	0,00	0,00%
TOTAAL VAN DE PASSIVA	10/49	6.251.307,19	6.307.507,84	-56.200,65	-0,89%

Vergelijkende resultatenrekening per 31 december 2009

		2009	2008	Verandering	%
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	5.478.968,14	4.961.965,89	517.002,25	10,42%
A. Omzet	70	5.439.846,17	4.900.185,50	539.660,67	11,01%
D. Andere bedrijfsopbrengsten	74	39.121,97	61.780,39	(22.658,42)	-36,68%
II. Bedrijfskosten	60/64	5.613.474,98	5.155.440,37	458.034,61	8,88%
A. Handelsgoederen, grond- en hulpst.	60	0,00	0,00	0,00	0,00%
B. Diensten en diverse goederen	61	2.949.716,23	3.067.945,56	(118.229,33)	-3,85%
C. Bezoldigingen, sociale last en pens.	62	2.236.122,78	2.034.377,68	201.745,10	9,92%
D. Afschrijvingen op IVA en MVA	630	344.714,58	335.689,13	9.025,45	2,69%
E. Waardeverminderingen op handelsv.	631/4	-47.548,75	141.457,74	(189.006,49)	-133,61%
F. Voorzieningen voor risico's en kost.	635/7	45.000,00	-519.241,02	564.241,02	-108,67%
G. Andere bedrijfskosten	640/8	85.470,14	95.211,28	(9.741,14)	-10,23%
III. Bedrijfsresultaat	70/64	-134.506,84	-193.474,48	58.967,64	-30,48%
IV. Financiële opbrengsten	75	56.847,03	230.488,97	(173.641,94)	-75,34%
A. Opbrengsten uit financiële vaste act.	750	29.463,49	33.809,96	(4.346,47)	-12,86%
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	27.383,54	196.679,01	(169.295,47)	-86,08%
C. Andere financiële opbrengsten	752	0,00	0,00	0,00	0,00%
V. Financiële kosten	65	5.523,64	6.174,91	(651,27)	-10,55%
A. Kosten van schulden	650	5.443,65	6.154,97	(711,32)	-11,56%
C. Andere financiële kosten	652/9	79,99	19,94	60,05	301,15%
VI. Resultaat uit gewone bedr. vb.	70/65	-83.183,45	30.839,58	(114.023,03)	-369,73%
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	0,00	0,00	0,00	0,00%
VII. Uitzonderlijke kosten	66	12.091,43	173.088,32	(160.996,89)	-93,01%
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/9	12.091,43	173.088,32	(160.996,89)	-93,01%
IX. Resultaat van het bkj voor belast.	70/66	-95.274,88	-142.248,74	46.973,86	-33,02%

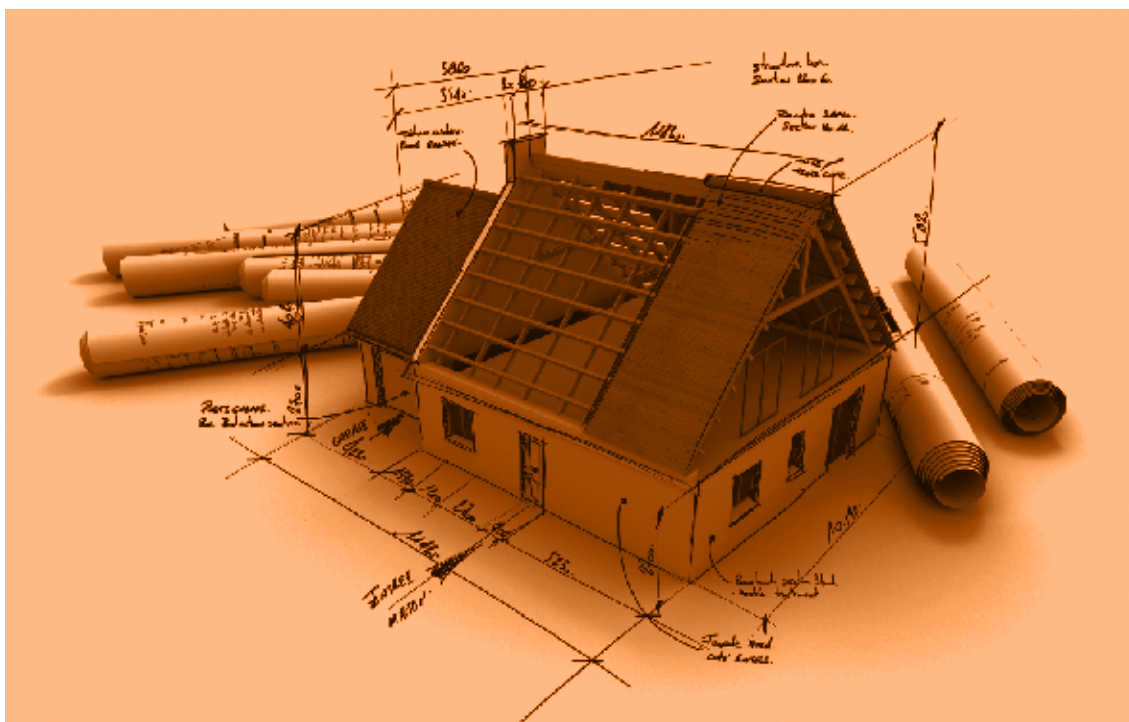

Vergelijkende resultatenrekening per 31 december 2009

		2009	2008	Verandering	%
IX. Resultaat van het bkj. voor bel.	70/66	-95.274,88	-142.248,74	46.973,86	-33,02%
A. Belastingen	670/3	-4.737,37	-4.903,72	166,35	-3,39%
XI. Resultaat van het boekjaar	70/68	-100.012,25	-147.152,46	47.140,21	-32,03%
XII. Te bestemmen resultaat van bkj.	70/68	-100.012,25	-147.152,46	47.140,21	-32,03%

Vergelijkende resultatenrekening per 31 december 2009

		2009	2008	Verandering	%
A. Te bestemmen winst/verliessaldo	70/69	1.889.479,99	1.989.492,24	-100.012,25	-5,03%
1. Te bestemmen winst/verlies van bkj.	70/68	-100.012,25	-147.152,46	47.140,21	-32,03%
2. Overgedragen verlies/winst vorig bkj.	790	1.989.492,24	2.136.644,70	-147.152,46	-6,89%
D. Over te dragen resultaat					
1. Over te dragen winst/verlies	693	1.889.479,99	1.989.492,24	-100.012,25	-5,03%

De kerncijfers voor 2009

Het digitale visum: een stand van zaken

Hoe ver staat het met het digitale visum? Waarom sleept het zo lang aan? Wat mag de architect verwachten? We legden deze vragen voor aan Christophe Van Oyen die het dossier opvolgt binnen de Vlaamse Raad fv.

Het elektronische visum maakt eigenlijk deel uit van het digitale bouwaanvraagdossier, een breder initiatief om de administratieve lasten voor de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning te verlagen. Bedoeling is om alle relevante data eenmalig digitaal in te zamelen en op te slaan, zodat die achteraf zonder bijkomende inspanning opnieuw kunnen worden gebruikt. Het digitale bouwaanvraagdossier is een complex gegeven waarbij vele stakeholders betrokken zijn. Bovendien maakt een verschil in visie tussen de diverse overheden het er niet gemakkelijker op. Er is met andere woorden nog een lange weg af te leggen.

De Orde van Architecten maakt alvast gebruik van het initiatief om het archaïsche visumstempel zo snel mogelijk te vervangen door een digitaal exemplaar. Wettelijk zijn er geen obstakels, vermits de nieuwe wetgeving op stedenbouw die in voege ging op 1 september 2009 de digitale bouwaanvraagprocedure mogelijk maakt. Ten overvloede werd in een ander besluit van de Vlaamse regering (2 juli 2010, Belgisch Staatsblad 4 augustus 2010) de mogelijkheid van een elektronisch visum nog eens uitdrukkelijk vermeld.

Christophe Van Oyen: "Het elektronische visum is voor de Orde de eerste stap naar een administratieve vereenvoudiging. Voor de architect is de huidige manier van werken ronduit verouderd en archaïsch. In mijn eigen provincie West-Vlaanderen moet de architect zijn documenten opsturen of in de brievenbus deponeren. In provincies met meer architecten en meer medewerkers zoals Oost-Vlaanderen en Antwerpen kan de architect ook aan de balie een stempel krijgen. Vanwege de medewerkers van de Orde vergt deze procedure kostbare werkuren die zij niet aan andere taken kunnen besteden. Het digitale visum daarentegen wordt ingebed in een volledig automatisch systeem waarin geen tussenkomst van buitenaf meer nodig is, en waarbij de procedure voor iedereen dezelfde is."

Hoe ver staat het digitale visum vandaag?

"Sinds 2009 werken we aan de ontwikkeling van een totaal geïntegreerd informaticasysteem waarvan het digitale visum een onderdeel vormt.

Dankzij deze digitalisering zullen de architecten in de toekomst ook zelf online hun adreswijziging kunnen doorgeven. Een fikse verbetering, want wie vandaag verhuist van de ene provincie naar de andere, moet een verouderde en voorbijgestreefde administratieve mutatieprocedure doorlopen die geregeld aanleiding geeft tot fouten.”

“Als basis van het informaticasysteem fungeert de architectendatabank van de Orde. Die is intussen overgezet naar een webapplicatie en zit momenteel in een proeffase. Zodra die is afgelopen, kan het systeem van de digitale visa daarop worden geënt en wordt het operationeel. Maar eerst moeten nog enkele knelpunten uit de weg worden geruimd.”

Welke knelpunten zijn dat?

“Wij moeten nog drie belangrijke zaken oplossen. Een: de vereiste verzekeringsattesten en gegevens die de verzekeringsmaatschappijen ons wettelijk verplicht moeten overmaken, komen niet altijd correct en slechts met mondjesmaat binnen. Twee: wij moeten nog beslissen of we van het visum al dan niet een apart formulier zullen maken. Drie: momenteel vragen wij bij de aanvraag van een visum het contract met de bouwheer op. Wij moeten nu uitmaken hoe de Orde daarmee in de toekomst zal omgaan. Ik wil hier trouwens nog eens benadrukken dat de Orde geen kopieën van die contracten bijhoudt of zal bijhouden.”

Wat is de verdere timing?

“De architectendatabank van de Orde is al omgezet naar een webtoepassing. De Orde heeft besloten dat architecten zullen kunnen inloggen met behulp van hun digitale identiteitskaart omdat zij die later ook voor het digitale bouwaanvraagdossier zullen kunnen gebruiken. De keuze viel op dit systeem omwille van de toekomstplannen van de overheid en gezien de administratieve ontlasting van de Orde. Als dit artikel verschijnt, hebben we bij de *Privacycommissie* een aanvraag ingediend voor het gebruik van de digitale identiteitskaart. Daarop verwachten we vermoedelijk in de loop van november een antwoord.”

“Tegen eind 2010 willen wij de daarnet aangehaalde knelpunten opgelost

zien. Als er geen verdere obstakels rijzen, kunnen wij normaal vanaf januari 2011 of iets later met de testperiode van start gaan. In die periode zullen we samen met de beroepsverenigingen nagaan of er nog aanpassingen aan het systeem nodig zijn. Als alles vlot loopt, zal het systeem hopelijk omstreeks april 2011 operationeel zijn. Een mogelijk obstakel is een eventueel vereiste aanpassing van het bouwaanvraagformulier, die de Vlaamse overheid dan moet goedkeuren.”

Waarom duurt het allemaal zo lang?

“We streven naar een zo eenvoudig mogelijke procedure die hoogstens enkele minuten in beslag neemt. Maar achter dat simpel ogende eindresultaat gaat onvoorstelbaar veel werk schuil. Welke informatie is vereist? Hoe garandeer je dat alles juridisch waterdicht is? Hoe integreer je evoluties in de stedenbouwwetgeving zoals het nieuwe as-builtattest? Waarschijnlijk zullen we op het visum vermelden waarvoor het is bestemd: een bouwaanvraag of een as-builtattest. Hoe maak je het mogelijk om toekomstige, nog niet gekende evoluties te integreren?”

“Ook het programmeerwerk was een enorme opgave. Het informaticapark van de Orde is de laatste jaren beheerd door verschillende mensen, nu eens intern, dan weer extern. In die periode werden er programma's geschreven die niet op de mainframe computerinfrastructuur draaien. Daarom hebben we de stap gezet naar een webapplicatie die meteen meer flexibiliteit voor toekomstige aanpassingen biedt. Daarvoor moesten alle databanken worden omgezet en in het verleden fout ingevoerde gegevens gecorrigeerd. Zo was bijvoorbeeld het statuut waaronder een architect zijn beroep uitoefent niet altijd correct opgenomen, terwijl niet elke architect voor alles een visum kan krijgen. Een architect-ambtenaar kan bijvoorbeeld alleen een visum aanvragen voor zijn eigen woning of voor de gemeente waar hij werkt. Datzelfde probleem moeten we nu oplossen voor de gegevens uit de *Kruispuntbank voor Ondernemingen*, waarin heel wat personen ten onrechte als architect staan aangeduid. De provinciale Raden moeten dat allemaal checken.”

“Om na te gaan of een architect zijn bijdrage heeft betaald, moet ook de boekhouding aangesloten worden op het systeem. Het probleem van de verzekeringsattesten heb ik al vermeld. Bovendien moet je de mogelijkheid van een projectpolis opnemen, vermits sommige architecten aan die oplossing de voorkeur geven boven een loopbaanpolis. Tenslotte waren er nog de interne problemen, het feit dat het werkingsbudget van de Orde een tijdje geblokkeerd is door de bevoegde minister, en het vertrek van een informaticus bij de Orde.”

Wordt een elektronisch visum ook beschikbaar voor wie aan beide zijden van de taalgrens werkt?

“Vlaanderen en Wallonië hebben een compleet verschillende visie op het digitale bouwaanvraagdossier. Vlaanderen werkt aan een gecentraliseerd systeem, in Wallonië wil men geen centralisatie. Het elektronische visum zal in de twee gewesten dan ook verschillend zijn, zij het met overlappingen. Wij streven in ieder geval naar een geïntegreerd systeem waarin ook een

Waalse architect een visumaanvraag kan doen. Dat zal weliswaar niet van bij de start mogelijk zijn. Mede daarom zullen het papieren en het elektronische visum nog meerdere jaren naast elkaar blijven bestaan.”

“Voor buitenlandse architecten verloopt het traject als volgt. Zij vragen per project een dienstverrichting aan bij de Nationale Raad die nagaat of ze voldoen aan de Europese wetgeving. Het dossier wordt dan verder behandeld door de provinciale raad die een bewijs vraagt dat de architect verzekerd is volgens Belgisch recht en nakijkt of hij een contract heeft dat voldoet aan de wettelijke vereisten. Voor de rest is de aanvraagprocedure hetzelfde. Ook deze mogelijkheid zal bij de start nog niet operationeel zijn.”

U zei dat het visum een onderdeel vormt van een compleet geïntegreerd informaticasysteem. Wat omvat dat verder nog?

“De volgende stap na het elektronische visum is dat de architecten ook de stageverslagen en stagefiches online kunnen invullen. Verder willen wij op termijn de permanente vorming waarvan nu sprake is, integreren in het systeem.”

“Via contacten met de overheid streven we naar compatibiliteit tussen ons systeem en dat van hen. Wij proberen daarbij het stuur zelf in handen te houden en als eerste klaar te zijn met ons elektronisch visumsysteem, zodat zij ons volgen. Met het kadaster bekijken we bijvoorbeeld hoe een architect die bepaalde gegevens bij ons heeft ingevoerd, deze data weer kan ophalen als hij inlogt op de site van de overheid voor de statistische gegevens. Gebruiksgemak staat voorop. Wij willen bijvoorbeeld dat een architect de gegevens uit het kadasterplan in vectorformaat ter beschikking krijgt. In ruil zal hij waarschijnlijk een inplantingsplan van zijn project als pdf moeten doorsturen, zodat het kadaster zijn plannen up-to-date kan houden. Zo wordt het een win-win verhaal voor beide partijen.”

“De Vlaamse overheid streeft op langere termijn naar een procedure waarbij de bouwheer kan inloggen, zijn dossier openen en een architect selecteren. De gegevens van de architect worden dan automatisch opgehaald bij de Orde en ingevuld. De architect zal dan vermoedelijk via mail een code krijgen, zodat hij kan inloggen met zijn digitale identiteitskaart om het bouwdoossier af te werken.”

Welke investering vergt het elektronische visum?

“Heel veel werk gebeurt door onze eigen IT-verantwoordelijke Michel Beaucourt die de voorbije jaren bergen werk heeft verzet om dit alles mogelijk te maken. Voor externe opdrachten vragen we altijd minstens drie prijzen. De investering voor het gebruik van de digitale identiteitskaart bedraagt ongeveer 1,65 euro per ingeschreven architect, maar een deel van dat bedrag heeft betrekking op de beveiliging van digitale data en persoonsgegevens binnen de Orde zelf, wat verplicht is opgelegd door de *Privacycommissie*. Er is een andere kostenpost die wij momenteel nog niet definitief kunnen inschatten. Het visum zal in eerste instantie digitaal worden bezorgd als een pdf die de architect kan afprinten. In de toekomst willen wij die pdf rechtstreeks koppelen aan de digitale bouwaanvraag,

maar dan moet er wel een beveiligingscertificaat in de pdf zitten. Voor die beveiliging zijn er verschillende soorten systemen met elk hun prijskaartje en mogelijkheden. Momenteel bekijken wij de mogelijkheid om gebruik te maken van een nieuw open-sourcesysteem dat de Vlaamse overheid waarschijnlijk gratis ter beschikking zal stellen, wat financieel een grote besparing zou kunnen betekenen voor de Orde.”

“Anderzijds realiseren wij ook serieuze besparingen met het digitale visum. In de provinciale Raden kunnen de medewerkers die nu de visumaanvragen verwerken andere taken op zich nemen. In West-Vlaanderen gaat dat bijvoorbeeld om meer dan een werkdag per week, uitgedrukt in voltijdse equivalenten. De inlogprocedure met de digitale identiteitskaart betekent op termijn een besparing omdat er geen paswoorden moeten worden beheerd, wat administratief een slok op een borrel scheelt. Tenslotte levert ook het interne programmeerwerk een fikse besparing op. Maar het blijft natuurlijk een serieuze investering waarmee wij zorgzaam moeten omspringen.”

De uitoefening van het architectenberoep in een vennootschap

In 2009 leverde de Vlaamse Raad fv heel wat inspanningen om via diverse kanalen duidelijkheid te scheppen over de manier waarop het architectenberoep kan worden uitgeoefend in een vennootschap. Toch blijven heel wat architecten met vragen zitten. Dit jaarverslag is dan ook een geschikt moment om het verschil tussen de Laruelle-vennootschap en een gewone vennootschap nog eens uit te leggen en in te gaan op een aantal details. Niet alle vennootschappen die dienst doen als juridisch kader voor de uitoefening van het beroep van architect, moeten/mogen namelijk ingeschreven worden op de tabel van de Orde van Architecten.

De uitoefening van het beroep van architect in het kader van een vennootschap is mogelijk op twee verschillende manieren.

De Laruelle-vennootschap

Een zogenaamde Laruelle-vennootschap moet voldoen aan de voorwaarden van art. 2 § 2 van de wet van 20 februari 1939, zoals gewijzigd door de wet-Laruelle van 20 juli 2006. De voorwaarden hebben onder meer betrekking op de verdeling van de aandelen/het stemrecht, het bestuur en het maatschappelijk doel van de vennootschap. Uiteraard moet de betrokken vennootschap ook over rechtspersoonlijkheid beschikken.

Het gaat om een echte architectenvennootschap. Zij wordt op de tabel ingeschreven, kan als enige contractpartij een architectencontract afsluiten en oefent zelf het beroep uit. De persoonlijke aansprakelijkheid van de architectenvennoten kan niet worden ingeroepen en blijft beperkt tot hun inbreng in de vennootschap.

De overige vennootschappen

Om hun beroep uit te oefenen kunnen architecten zich ook associëren in andere vennootschapsvormen waarin ze de kosten, infrastructuur en dergelijke delen. In dit geval behouden ze hun persoonlijke aansprakelijkheid. Een dergelijke vennootschap wordt niet op de tabel ingeschreven. Vooraf gaan de raden van de Orde wel na of de statuten niets inhouden dat strijdig is met de deontologische regels van het beroep.

Dergelijke vennootschappen zijn niet gerechtigd om op zichzelf het beroep van architect uit te oefenen. De hoedanigheid van architect en het recht om het beroep uit te oefenen gelden enkel voor de vennoten.

Deze vennootschappen als een groepering van middelen en van architecten kunnen inschrijven op een openbare aanbesteding. Wel moeten de architecten-vennoten persoonlijk instaan voor de taken die voorbehouden zijn aan architecten, te weten de opmaak van de plannen en de controle op de uitvoering van de werken.

Om samen beter te voldoen aan de gunningcriteria kunnen architecten ook inschrijven op een openbare aanbesteding via een feitelijke vereniging. Een dergelijke vereniging kan uiteraard niet op de tabel van de Orde worden ingeschreven. Wel vormt ze voor de deelnemende architecten een wettig kader waarbinnen ze hun beroep kunnen uitoefenen.

De aanbestedende overheid kan dus niet eisen dat andere dan Laruelle-vennootschappen een *eigen* attest van inschrijving op de tabel moeten voorleggen. Het volstaat dat de deelnemende of geassocieerde architecten die persoonlijk de opdracht zullen waarnemen, ingeschreven zijn op de tabel.

Buitenlandse Europese architecten

Wat de deelname aan openbare aanbestedingen van buitenlandse Europese architecten die in België geen vestiging hebben betreft, is het volgende erg belangrijk.

Artikel 7, 1. van de Europese richtlijn 36/2005/EG, zegt: *“1. De lidstaten kunnen verlangen dat de dienstverrichter, wanneer hij zich voor het eerst van de ene lidstaat naar een andere begeeft om er diensten te verrichten, de bevoegde autoriteit van de ontvangende staat vooraf door middel van een schriftelijke verklaring (...) in kennis stelt.”*

Wanneer een dienstverrichter alleen aan een wedstrijd of aanbesteding wil deelnemen, verplaatst hij zich niet noodzakelijk naar een andere lidstaat dan zijn land van herkomst. Ook biedt deze dienstverrichter zijn diensten aan maar verricht hij deze diensten nog niet.

Voor het louter aanbieden van diensten, in casu de deelname aan een aanbesteding of wedstrijd, mag niet aan de kandidaten worden gevraagd een voorafgaande verklaring af te leggen. De aanbestedende overheid moet de kwalificaties van betrokkene zelf beoordelen en automatisch erkennen. Kandidaten kunnen niet worden geweerd louter omwille van het feit dat zij niet op de lijst der dienstverrichters van de Belgische Orde van Architecten zijn opgenomen.

Trouwens: om op de lijst der dienstverrichters te worden opgenomen is een verzekering beroepsaansprakelijkheid vereist die beantwoordt aan de Belgische normen. Als aan alle buitenlandse Europese inschrijvers een voorafgaande verklaring zou worden gevraagd vóór het project wordt toegewezen en verwezenlijkt, zouden zij een specifieke verzekering moeten afsluiten of hun eigen polis moeten laten aanpassen vooraleer zij enige zekerheid zouden hebben dat het project doorgaat of hen wordt toegewezen, met alle kosten die hiermee gepaard gaan.

De vereiste van het indienen van een schriftelijke verklaring in de zin van art. 7.1 van voornoemde richtlijn is met andere woorden voortijdig. Het ontbreken van een dergelijke verklaring kan niet beletten dat een buitenlandse Europese architect zijn diensten aanbiedt door aan een aanbesteding of wedstrijd deel te nemen. Een bewijs van recht van uitoefening in het land van herkomst en het bewijs dat de betrokken architect beschikt over een geldig diploma, zijn voldoende. De Ordes van Architecten of andere officiële beroepsorganisaties in de landen van herkomst kunnen dergelijke attesten uitreiken.

De samenwerking met de architect: beknopte gids voor de bouwheer

Zoals elders al vermeld werd in 2009 de tekst van onze informatiebrochure *De architect tekenend voor uw toekomst* herwerkt. Omdat er nog veel vragen zijn rond de samenwerking met de architect, voegen we aan dit jaarverslag deze herwerkte gids voor de opdrachtgever toe.

Een wettelijke verplichting

Voor alle bouw- of verbouwingswerkzaamheden waarvoor een stedenbouwkundige vergunning is vereist, is de tussenkomst van een architect wettelijk verplicht. De wet op de bescherming van de titel en van het beroep van architect van 20 februari 1939 legt de tussenkomst van een architect met name op voor het opmaken van de plannen en de controle op de uitvoering van de werken.

Bouwen of verbouwen met een architect biedt u talrijke waarborgen.

- *Een specifieke opleiding.*
De architect is hooggeschoold. Hij heeft vijf jaar hogere opleiding en twee jaar stage onder controle van de Orde van Architecten achter de rug voor hij als zelfstandig architect aan de slag kan.
- *Een gereguleerd beroep.*
Een architect moet strikte deontologische beroepsregels naleven en wordt daarop gecontroleerd door de Orde van Architecten.
Hij moet zijn beroep in totale onafhankelijkheid uitoefenen. Zijn beroep is niet verenigbaar met dat van aannemer van openbare of particuliere werken. Hij mag geen enkele commissie ontvangen van aannemers, leveranciers of fabrikanten.
- *Een openbare opdracht.*
De architect engageert er zich deontologisch toe bouwwerken te ontwerpen die het landschap verrijken en het cultureel patrimonium vrijwaren.
- *Een verplicht contract.*
De architect moet de wederzijdse rechten en plichten van de betrokken partijen vastleggen in een geschreven overeenkomst. Hij kan alleen projecten voorstellen die haalbaar zijn met het budget dat, samen met

het bouwprogramma, in die overeenkomst werd vastgelegd.

- *Een professionele verantwoordelijkheid.*
De architect kan gedurende tien jaar aansprakelijk worden gesteld voor ernstige fouten.*

Bouwen met een architect

Een huis bouwen of verbouwen is geen alledaagse gebeurtenis maar een van de belangrijkste beslissingen in uw leven. Het is een boeiende ervaring die veel fijne momenten met zich meebrengt. Maar het houdt ook duidelijke keuzes in waarmee u uw verdere leven geconfronteerd blijft. Uw huis is dus meer dan een aantal vierkante meter en wat bakstenen of andere bouwmaterialen. Het is in de eerste plaats uw leef- en leefomgeving.

Om van uw huis ook uw thuis te maken, moet u er zich goed in voelen. Een huis moet niet enkel mooi maar ook comfortabel en functioneel zijn. Een huis kan ook een identiteit hebben die overeenstemt met uw persoonlijkheid, uw omgeving en uw cultuur.

Een architect kan u helpen om dat te bereiken. Hij fungeert als uw vertrouwenspersoon, luistert naar uw wensen en heeft aandacht voor wat niet gezegd wordt. Zo kan hij een omgeving creëren die uw behoeften en uw gevoelens weerspiegelt.

Deze brochure heeft tot doel u inzicht bij te brengen in de opdracht van de architect bij het bouwproces en u te informeren over de rol die de architect kan vervullen bij het vertalen van uw wensen naar de werkelijkheid van het bouwen of verbouwen.

Uw architect kiezen

De snelste en eenvoudigste manier om een architect te vinden is de telefoongids raadplegen of surfen op het internet. De kans dat u langs die weg de architect van uw dromen vindt wordt echter groter als u grondiger te werk gaat.

Informeer bij familieleden, vrienden, kennissen, collega's en vaklui naar hun ervaringen met hun architect. Ga woningen bekijken die door hem of haar ontworpen zijn. Doorblader tijdschriften en andere publicaties, zoek naar woningen die u bevallen. Houd uw ogen open als u de baan op gaat en bel eventueel aan als u een woning ziet die u bevalt om de naam van de architect te vragen. De meeste bouwheren zijn blij met een positieve belangstelling en zullen u graag meer vertellen over hun bouwavontuur. Zij kunnen u zeggen hoe de samenwerking met hun architect verlopen is en hoe hij te werk gaat. U kunt ook deelnemen aan initiatieven ter

**Artikel 1792 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt: "Indien een gebouw (...) geheel of gedeeltelijk teniet gaat door een gebrek in de bouw, zelfs door de ongeschiktheid van de grond, zijn de architect en de aannemer daarvoor gedurende tien jaren aansprakelijk." Onder deze aansprakelijkheid vallen ernstige tekortkomingen die het gebouw in zijn stabiliteit geheel of gedeeltelijk kunnen aantasten, voor zover ze niet zichtbaar waren bij de voorlopige oplevering. De architect is aansprakelijk voor het ontwerp en de controle op de uitvoering van de werken; de aannemer voor de uitvoering. Afhankelijk van de oorzaak van de gebreken zal de aannemer of de architect verantwoordelijk worden gesteld. De aansprakelijkheid kan enkel worden ingeroepen bij ernstige fouten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld een lekkende kraan of een schurende deur of raam vanaf de voorlopige oplevering bij de normale onderhoudswerkzaamheden hoort. De aansprakelijkheid betekent evenmin dat men gedurende 10 jaar zonder vergoeding een beroep kan doen op de architect.*

promotie van kwaliteitsvolle architectuur zoals *Mijn Huis, Mijn Architect* en *De Renovatiedag*.

Een andere vraag die u zich moet stellen is of u met een groot architectenbureau of met een individueel werkende architect aan de slag wil. Grotere bureaus kunnen bijvoorbeeld zelf instaan voor een ingenieursstudie, wat interessant is als u kiest voor een meer complexe constructie. Met een individuele architect hebt u meer kans op persoonlijk contact en een persoonlijke service. Kiezen voor een architect uit de streek kan ook voordelen hebben. Hij of zij kent de regio, de ondergrond, plaatselijke vaklui, de stedenbouwkundige dienst en plaatselijke reglementen, en hij kan makkelijker en vaker de bouwplaats bezoeken.

Een goede vertrouwensrelatie is alleszins de beste garantie voor een geslaagd project. Neem daarom de nodige tijd om de architect te kiezen die het best bij u en uw project past. De lijst van bij de orde ingeschreven architecten is beschikbaar op de website van de Orde van Architecten, www.architect.be.

Een eerste gesprek

Een verkennend gesprek met een architect kan makkelijk twee uren vergen. Meestal is dat vrijblijvend, dus zonder één van de partijen verder te verbinden. Maar dit is geen regel, zodat u het best van bij de aanvang de eventuele vergoeding van bepaalde prestaties aankaart. Een eerste gesprek is een goede manier om kennis te maken en standpunten toe te lichten en te vergelijken. De architect kan u zijn opvattingen over het beroep toelichten, referenties tonen en zijn manier van werken omschrijven. Hij stelt u daarbij vragen over uw wensen en huidige en toekomstige verwachtingen. De architect informeert ook over een mogelijke fasering van het project. Na de toewijzing van de opdracht kan de architect daar dan verder op ingaan.

Geef uw architect zoveel mogelijk informatie. Hoe duidelijker u uw leefgewoonten en verwachtingen meedeelt, hoe beter de architect later zijn voorontwerp volgens uw wensen kan opmaken. Zelfs kleine details in de architectenopdracht kunnen van belang zijn om van uw toekomstige huis uw thuis te maken.

Het kan gebeuren dat u na een eerste gesprek met twijfels blijft. In dat geval staat het u vrij een andere architect te raadplegen. Maak wel duidelijke afspraken over de manier waarop de eerste bespreking wordt beëindigd. Als u meent uw geschikte architect gevonden te hebben, kunt u hem of haar een opdracht geven.

Tip: een architect kunt u niet vroeg genoeg inschakelen.

Betrek uw architect al bij uw allereerste plannen, hoe vaag die misschien nog zijn. Laat hem al meedenken over de aankoop van een bouwterrein of

een bestaand gebouw. Sommige architecten rekenen zo'n eerste contact niet aan. Anderen vragen een uurloon of een vast bedrag. Aarzel niet daarover vooraf duidelijke afspraken te vragen.

Het contract met de architect

Voor u de architect belast met een volledige opdracht kunt u een overeenkomst sluiten voor een haalbaarheidsonderzoek, al dan niet met een voorafgaand onderzoek van de stedenbouwkundige mogelijkheden, een eerste kostenraming of zelfs een ontwerpvoorstel. Dit kan een afzonderlijke opdracht zijn, vastgelegd in een precontract en later uitbreidbaar naar een contract voor een volledige opdracht.

De architect gaat dan in die fase al na of uw wensen budgettair en stedenbouwkundig wel haalbaar zijn. Bestaat er een kans dat uw dromen niet realistisch zijn, dan kan een beperkte opdracht u veel nutteloze kosten en tijdverlies besparen.

Als u het eens bent over zijn taak en honorarium, legt u de samenwerking met de architect vast in een contract. Dit contract wordt in het belang van beide partijen het best ondertekend op het moment dat de noodzakelijke gegevens voor de overeenkomst voldoende gekend zijn. Het contract is een belangrijk document en bewijsstuk bij een mogelijke conflictsituatie. Stel het dus duidelijk en ondubbelzinnig op en som ieders rechten en plichten zo volledig mogelijk op.

Er bestaan weliswaar modelcontracten, maar u moet een overeenkomst opmaken die aangepast is aan uw specifieke situatie. Naast de algemene zaken, zoals de volledige identiteit van beide partijen en de gegevens van de bouwplaats en het project, staat in het contract vermeld welke taken u van de architect mag verwachten, welk honorarium hij hiervoor aanrekent

en welke de betalingsmodaliteiten zijn.

In het contract kunt u opnemen welk budget u ter beschikking stelt. Let er op of de btw en het ereloon al dan niet in dit bedrag zijn inbegrepen. Een van de taken van de architect houdt in dat hij uw budget onder controle moet houden. In grote lijnen kunnen we stellen dat de architect een drastische overschrijding van het voorziene budget moet signaleren zodra hij dit vermoedt. De mogelijke overschrijding van het budget is uiteraard makkelijker te voorzien bij een nieuwbouw dan bij een verbouwing waar sneller onvoorziene situaties kunnen voorkomen.

Als de architect een mogelijke overschrijding van een voorzien budgetesignaleerd heeft en de plannen eventueel moeten worden gewijzigd of het budget aangepast, kan desgevallend een wijziging van de architectenovereenkomst worden overwogen.

Tip: wat u in een architect investeert, verdient u al snel terug.

De architect kan bijzondere aandacht besteden aan een lager energieverbruik of aan een nauwkeurige vergelijking van de prijsofferten. De architect ziet toe op de goede verwerking van kwalitatief goede materialen. Hij kan ook de facturen (vorderingsstaten) van de aannemer controleren. Het is trouwens raadzaam de facturen van een aannemer pas te betalen na uitdrukkelijke toestemming van de leidende architect.

Het ereloon

Voor het ereloon van de architect bestaan geen vaste tarieven. Om achteraf discussie te vermijden maakt u daarover het best van in het begin duidelijke en sluitende afspraken. Voor elke opdracht aan de architect moet over het ereloon onderhandeld worden, rekening houdend met de taken en de omvang van de opdracht. Een vrije onderhandeling over de overeenkomst voor de architectenopdracht is de regel. Wel is de architect wettelijk verplicht minstens de stedenbouwkundige aanvraag op te maken en controle uit te oefenen op de uitgevoerde werkzaamheden.

Het ereloon kan op verschillende manieren bepaald worden. Het kan berekend worden als percentage van de waarde van het uitgevoerd werk; het kan een forfaitair bedrag zijn; er kan een uurvergoeding overeengekomen worden; u kunt een combinatie van deze mogelijkheden afspreken.

De betaling van het ereloon gebeurt naarmate de werken vorderen en zoals in het contract wordt opgenomen. De hiernavolgende verdeling is een mogelijkheid:

- een overeengekomen voorschot, eventueel voor voorafgaande prestaties, opmeting en dergelijke,
- 20% bij het overhandigen van het definitief voorontwerp,
- 20% bij het overhandigen van de aanvraag voor de

- stedenbouwkundige vergunning,
- 20% bij het overhandigen van het aanbestedingsdossier voor de aannemers,
- 30% naarmate de werken vorderen,
- het saldo bij de voorlopige oplevering.

Tip: kies een geregistreerde aannemer

Werken met geregistreerde aannemers is voor particulieren die een eigen woning willen laten bouwen geen wettelijke verplichting maar het biedt wel bepaalde garanties en mogelijke voordelen, bijvoorbeeld voor het verkrijgen van premies en fiscale voordelen.

Of een aannemer geregistreerd is kan onder meer worden gecontroleerd bij de provinciale registratiecommissies van het ministerie van Financiën of via het internet. Uw architect verstrekt u de nodige informatie daarover.

Het takenpakket van de architect

De rol van de architect is niet beperkt tot het tekenen van bouwplannen en het controleren van de uitgevoerde werken maar omvat ook de praktische begeleiding doorheen het bouwproces op basis van de specifiek overeengekomen architectenopdracht. De architect is uw vertrouwenspersoon die uw wensen omzet in werkelijkheid. Hij regelt in de praktijk uw vergunningsaanvraag, vraagt de offerten van de aannemers op en vergelijkt de offerten. Dit betekent echter niet dat hij ook onderhandelt over de offerten. De architect controleert de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden, ziet de facturen (vorderingsstaten) van de aannemers na, eventueel op specifieke vraag, en levert bijstand bij de oplevering van het werk.

Het voorontwerp

Een ontwerp is zelden meteen raak. Dikwijls moet een idee enige tijd bezinken of rijpen, zowel bij u als bij de architect. Daarom maakt de architect eerst een studie van het bouwproject waarbij hij rekening houdt met uw wensen en behoeften, uw budget, het bouwterrein en de stedenbouwkundige voorschriften. Het resultaat is een voorontwerp dat u een duidelijk beeld geeft van uw toekomstige woning.

Een goed doordacht voorontwerp is van essentieel belang. Het vormt namelijk de basis voor alles wat volgt. Neem dus de tijd om het grondig te evalueren. Als het ontwerp niet beantwoordt aan uw verwachtingen is dit het geschikte moment om bij te sturen. Wijzigingen doorvoeren tijdens latere fases van het bouwproces kan de werken vertragen en de kosten doen oplopen.

Zolang de belangrijkste projectgegevens zoals de locatie en het programma niet wijzigen, kunnen aanpassingen binnen de opdracht leiden tot verschillende voorontwerpen, in de praktijk veelal beperkt tot maximum

drie. De architect werkt de laatste, in samenspraak goedgekeurde versie uit en vult die aan met een beschrijving van de materialen en een eerste (of aangepaste) raming van de bouwkost. Als u een maquette van het voorontwerp wenst, mag de architect voor deze prestatie een bijkomende vergoeding aanrekenen.

In die fase beschikt u het best al over een onderzoek naar de bodemstabiliteit en een correcte opmeting en uittekening van het perceel of de bestaande toestand van een gebouw. Dit kan problemen in een latere fase vermijden.

De aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning

Op basis van het goedgekeurde voorontwerp stelt de architect het dossier samen voor de stedenbouwkundige aanvraag. Het dossier voor de aanvraag omvat onder meer alle wettelijk vereiste officiële formulieren, in het vereiste aantal exemplaren door de bouwheer ondertekend; een situatieplan in de gemeente; een correct inplantingsplan dat uw woning situeert op het terrein en eventueel ten opzichte van aanpalende constructies; de grondplannen, doorsneden en geveltekeningen; de vereiste foto's van het terrein of de bestaande toestand; de aansluiting op openbare leidingen van de nutsvoorzieningen; de nodige informatie over bouwmaterialen en -technieken. U moet het dossier indienen bij de gemeentelijke overheid die op haar beurt, voor zover dit vereist is, de stukken overmaakt aan de betrokken diensten: Ruimte & Erfgoed Vlaanderen, de administratie van Wegen en Verkeer, Aminal, Natuur en Bos, Monumentenzorg, de brandweer, de administratie van het Kadaster enz. Bij het afgeven levert de gemeente verplicht een ontvangsbewijs af. De termijn waarbinnen de gemeente moet beslissen over de stedenbouwkundige aanvraag ligt wettelijk vast.

Het uitvoeringsdossier

Wanneer u de stedenbouwkundige vergunning hebt ontvangen, maakt de architect een uitvoeringsdossier op. Dit dossier omvat niet alleen de uitvoeringsplannen en de nodige bijpassende detailtekeningen maar ook een bestek (of lastenboek of technische beschrijving) en eventueel een samenvattende of gedetailleerde opmetingsstaat. Dit laatste is geen wettelijk verplicht document maar wel zeer bruikbaar voor prijsaanvragen waarover in detail kan overeengekomen worden bij het opmaken van het contract.

Het administratieve lastenboek beschrijft de rechten en plichten van de partijen voor de uitvoering en omvat onder andere contractuele bepalingen met de aannemers over de aanneming, de uitvoering en de kostprijs, de uitvoeringstermijn, eventuele boetes en waarborgen, enz.

De technische beschrijving, ook gekend als bijzonder bestek, omschrijft

alle bijzonderheden van het gebouw, de ligging, de aard van de werken, de uitvoering en de kwaliteit en verwerking van de materialen. Eventuele detailtekeningen kunnen bepaalde constructie-elementen verduidelijken. Ze geven een beter inzicht in de uitvoering van de ruwbouw en de afwerking. Het aantal detailtekeningen is afhankelijk van de moeilijkheid van het project. In de opmetingsstaat of beschrijvende opmeting staan de hoeveelheden van alle materialen die gebruikt worden. Aan de hand van het uitvoeringsdossier kunnen de aannemers een nauwkeurige en gedetailleerde offerte opstellen. Dring er bij de aannemers op aan een gedetailleerde offerte op te maken met vermelding van alle eenheidsprijzen.

Eventueel samen met u controleert de architect of de offertes van de aannemers volledig zijn en of zij beantwoorden aan de plannen en de bestekken. Hij adviseert u over de beste keuze, rekening houdend met prijs en kwaliteit maar ook met de vakbekwaamheid, referenties en kredietwaardigheid van de aannemer. De architect gaat ook na of de aannemer geregistreerd en beroepsaansprakelijk verzekerd is. De architect kan u informeren over de consequenties van deze zaken.

De meeste architecten stellen aannemers voor waarmee ze eerder al samenwerkten. Ze kennen de vakbekwaamheid en de werkwijze van deze aannemers. Eventuele problemen kunnen op een meer vriendschappelijke manier en sneller opgelost worden. Let er wel op dat de architect op elk moment geacht wordt uw belangen te verdedigen en dus onafhankelijk van de aannemer moet zijn. U kunt de lijst met door de architect voorgestelde aannemers eventueel aanvullen met anderen die degelijk werk geleverd hebben bij familie of vrienden.

De architect kan altijd de nodige bijstand verlenen bij de aanbesteding, dit is bij het afsluiten van een overeenkomst voor de aanneming of het contract met de aannemer.

Tip: *geen problemen met de btw Bloed- en aanverwanten tot de tweede graad (ouders, grootouders, broers en zussen) mogen op de bouwplaats een handje toesteken zonder het risico te lopen van zwartwerk beticht te worden. Op hun kosteloze hulp en op eigen werk hoeft u geen btw te betalen, tenzij zij zelf het beroep van aannemer uitoefenen.*

Om achteraf problemen te vermijden laat u de btw-controleur voor aanvang van het werk per aangetekend schrijven weten welke werken u zelf wil uitvoeren en wie u daarbij zal helpen. Noteer gedurende de werken dagelijks de begin- en einddatum van het eigen werk en de naam van de personen die gratis hebben geholpen.

Dit verslag krijgt meer gewicht als u het laat ondertekenen door een officiële of bevoorrechte getuige zoals de wijkagent, de gemeentesecretaris of de burgemeester. Als administratieve verplichting moet u de beëindiging van het werk aan het kadaster meedelen en moet u gedurende vijf jaar zorgvuldig alle facturen en leveringsbewijzen bewaren van materialen en gereedschappen die u voor eigen gebruik hebt gekocht.

De controle op de bouwplaats

Eenmaal het aannemingscontract getekend is, kunnen de werken echt van start gaan. De architect is wettelijk verplicht uitgevoerde werken te controleren. Dit betekent dat hij geregeld de uitgevoerde werken van de aannemer inspecteert, zijn aandacht vestigt op eventuele uitvoeringsfouten en samen met hem eventuele problemen voorkomt en deze desnoods oplost. De architect controleert ook het tijdschema van de werken indien daarover bij de aanbesteding met de aannemer(s) afspraken zijn gemaakt. Hij gaat ook na of de materialen overeenstemmen met de vereisten van het lastenboek en adviseert bij de planning van de verschillende aannemingen. De architect legt alles vast in een bouwplaatsverslag met vermelding van datum en uur van de bouwplaatsbezoeken, een bondige commentaar op de uitgevoerde werken, de vorderingen van het werk, eventueel uitzonderlijke weersomstandigheden en de periodes waarin geen werken werden uitgevoerd en met de genomen beslissingen. Een goede gewoonte wil dat alle betrokken partijen dit verslag op een bij voorkeur wekelijkse bouwplaatsvergadering ondertekenen.

Wanneer de architect niet beantwoordt aan de verwachtingen die geformuleerd zijn in de architectenovereenkomst, kunt u hem voor gebeurlijke gebreken verantwoordelijk stellen. Wijs hem bij een gebrekkige uitvoering van zijn taak schriftelijk op zijn controleplicht.

De bouwplaats begeleiden tot de oplevering

Eenmaal de werkzaamheden in algemene of in afzonderlijke loten opgesplitste aanneming beëindigd zijn, kunnen ze worden opgeleverd. De aannemer moet om de oplevering verzoeken. Als de wet-Breyne van toepassing is of als dit contractueel zo is bepaald, gebeurt de oplevering in

twee fasen, een voorlopige en een definitieve oplevering.

De aannemer kan de voorlopige oplevering vragen zodra hij oordeelt dat hij de aanneming beëindigd heeft of dat normale bewoning mogelijk is. Samen met uw architect gaat u na of alle werken uitgevoerd zijn volgens de vereiste kwaliteitsnormen. Wanneer prijsaanpassingen en de prijs van eventuele meerwerken niet eerder werden besproken en vastgelegd, worden deze op dat moment kritisch doorgelicht. Van de oplevering wordt een proces-verbaal opgemaakt op datum, dat alle partijen ondertekenen. Als er geen tevredenheid is over het geleverde werk, kan de oplevering voorwaardelijk zijn of compleet geweigerd worden.

Voorwaardelijke weigering houdt in dat de aannemer alle eventuele gebreken die u vaststelt binnen een op dat moment vast te stellen termijn moet herstellen, eventueel op straffe van een daaraan gekoppelde waarborgsom.

Opgelet: als u de woning zonder voorbehoud betreft, kan dat beschouwd worden als een onvoorwaardelijke stilzwijgende aanvaarding van de voorlopige oplevering.

Na verloop van een bepaalde termijn, bijvoorbeeld één jaar na de voorlopige oplevering, volgt de definitieve oplevering. De definitieve oplevering kan stilzwijgend verlopen of gepaard gaan met een laatste bezoek aan de woning waarbij nog eventuele onvolkomenheden en gebreken die tijdens dat jaar zichtbaar zijn geworden, kunnen worden vastgesteld en verholpen.

Tip: de veiligheidscoördinator, een bijkomende partij in de bouw.

Om het aantal arbeidsongevallen op bouwplaatsen te verminderen kwam er onder de Europese regelgeving een wet tot stand die voor nagenoeg alle bouwwerkzaamheden de aanstelling verplicht van een veiligheidscoördinator.

In principe moet de architect de veiligheidscoördinator aanstellen en dat al in de fase van het ontwerp. De bouwheer moet wel de vergoeding van de veiligheidscoördinator betalen. Hiertoe wordt voor alle partijen een bijzondere aanstellingsovereenkomst opgemaakt. Mits een bijkomende opleiding en kwalificatie kan uw architect zelf de taak van veiligheidscoördinator op zich nemen, maar dit is geen vanzelfsprekendheid. De veiligheidscoördinator stelt een aantal documenten op die de veiligheid moeten bevorderen, zowel bij het ontwerp als tijdens de uitvoering en het gebruik van en eventuele toekomstige werkzaamheden aan het gebouw. Het postinterventiedossier (PID) is een noodzakelijk document bij een eventuele latere verkoop. De architect verstrekt u hierover ten gepaste tijde alle nodige inlichtingen.

Tip: de E(nergie)P(restatie)B(innenklimaat)-verslaggever: een nieuwe partner in de bouw.

Zoals in alle Europese landen moet iedere bouwer en verbouwer sinds 2006 ook in Vlaanderen aandacht schenken aan energiebesparende maatregelen. Sinds 1 januari 2006 is in Vlaanderen namelijk een EPB-decreet van kracht dat deze maatregelen vastlegt. Dit decreet verplicht de

bouwheer onder andere tot het aanstellen van een EPB-verslaggever die een EPB-aangifte moet opmaken.

De EPB-aangifte is de berekening en de bewijsvoering of de woning al dan niet voldoet aan de gestelde energetische eisen. De aangifte gebeurt online door de verslaggever. Dit resulteert in het energieprestatiecertificaat dat de energetische kwaliteiten van de nieuwe woning aangeeft. Hierdoor kunnen nieuwe woningen op hun energiezuinigheid met elkaar vergeleken worden en kunnen gunstiger gebouwen een hogere waarde en eventueel fiscale of andere voordelen genieten.

De verslaggever moet houder zijn van het diploma van burgerlijk ingenieur, ingenieur-architect, architect, industrieel ingenieur, bio-ingenieur of technisch ingenieur of beschikken over een gelijkwaardige kwalificatie. Uw architect kan dus mits een afzonderlijke vergoeding eventueel zelf de taak van EPB-verslaggever op zich nemen.

De aanstelling van de verslaggever moet in principe ten laatste acht dagen voor de start van de werkzaamheden gebeuren. Op dat ogenblik moet de verslaggever namelijk de startverklaring indienen. Aan te raden is dat de verslaggever al een tijd vroeger wordt aangesteld zodat hij al in de fase van het ontwerp een berekening van de woning op het vlak van EPB kan maken.

De verslaggever reikt samen met de aangifte van de EPB het energieprestatiecertificaat uit voor de woning. Ook over deze materie verstrekt uw architect u op het juiste moment alle noodzakelijke of nuttige informatie.

Wat als het even mis gaat?

De meeste bouwheren kijken tevreden terug op de realisatie van het huis van hun dromen. Toch kunnen tijdens het bouwen altijd problemen, vergissingen en teleurstellingen opduiken. Als bouwheer bent u daartegen beschermd door de wetgeving en door een goede communicatie en dito overeenkomsten met de betrokken bouwpartners.

Wat als er jaren na het bouwproject tekortkomingen opduiken?

Zichtbare gebreken moet u uiterlijk bij de voorlopige oplevering meedelen. Vanaf de voorlopige oplevering is de architect wel nog tien jaar aansprakelijk voor de door hem gemaakte fouten in het ontwerp. Hij blijft gedurende die periode ook aansprakelijk voor fouten in de controle op de werken. De aannemer van zijn kant is tien jaar aansprakelijk voor de uitvoering van het werk en voor voorheen onzichtbare gebreken in de materialen en de verwerking van die materialen. Eventueel krijgen de architect en de aannemer de aansprakelijkheid onderling verdeeld opgelegd.

De tienjarige aansprakelijkheid dekt niet alles. Ze geldt enkel als de fouten niet zichtbaar waren bij de oplevering of als ze uitdrukkelijk vermeld werden

in het proces-verbaal van de oplevering. In principe dekt ze enkel fouten die de algemene veiligheid van de woning of van belangrijke delen ervan in gevaar brengen. Fouten in de afwerking hebben meestal niet dergelijke verreikende gevolgen en vallen daardoor grotendeels buiten de tienjarige aansprakelijkheid.

Wat als ik het contract met de architect wil verbreken?

Als de voorontwerpen totaal niet beantwoorden aan uw verwachtingen, kunt u de samenwerking met de architect beter al in deze fase stopzetten en hem vergoeden voor de geleverde prestaties.

Wil u de samenwerking beëindigen na het ondertekenen van het contract, dan moet u naast de geleverde prestaties mogelijk ook een schadevergoeding voor eenzijdige contractbreuk betalen.

Opgelet: als u de overeenkomst verbreekt in een latere fase, bijvoorbeeld na het verkrijgen van de bouwvergunning of tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, moet u voor de verdere opvolging van het bouwproject een andere architect aanstellen.

Als u tijdens het bouwproces gefundeerde bedenkingen hebt bij de werkwijze van uw architect kunt u de Orde van Architecten daarvan op de hoogte brengen. De Orde heeft in het kader van de architectenopdrachten als taken onder meer het bijhouden van de lijst van de ingeschreven architecten en het bewaken van de deontologie van het beroep. De Orde behandelt eventuele klachten op een discrete en objectieve manier.

Stap ik naar de rechtbank als ik niet tevreden ben over mijn bouwpartners?

Om lange en dure juridische procedures te voorkomen, bestaat de Verzoeningscommissie Bouw. Deze commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de aannemers- en architectenfederaties en van de consumentenorganisatie Test-Aankoop.

De verzoeningscommissie kan bij een ernstig onderling conflict worden geraadpleegd als dit contractueel werd vastgelegd of als de partijen hiermee instemmen.

De commissie fungeert niet als rechtbank. Bij eventuele geschillen stelt ze een deskundige aan (een architect, aannemer of ingenieur) die het probleem ter plekke bestudeert. Op basis van dit bezoek formuleert hij een voorstel tot verzoening.

Kunnen de partijen zich niet vinden in dit voorstel, dan schrijft de deskundige een verslag. Dit verslag is bindend wat de technische oorzaken van het schadegeval betreft en kan dienen als basis voor een mogelijke rechtszaak. Maar in heel wat gevallen kunt u beter trachten om het probleem in onderling overleg op te lossen.

De samenwerking met de architect: beknopte gids voor de bouwheer

Bijlagen

Bijlage 1: Wie is wie in de Vlaamse Raad?

Hieronder vindt u de samenstelling van 2009, gebaseerd op de verkiezingen in 2008.

HET DIRECTIECOMITÉ

NAAM	AFGEVAARDIGD ALS	PLAATSVERVANGER
Kati Lamens	afgevaardigde Vlaams-Brabant	
Jan Van Breedam	afgevaardigde Antwerpen	
Ludo Haesevoets	afgevaardigde Limburg	
Philip Adam	afgevaardigde Oost-Vlaanderen	
Christophe Van Oyen	afgevaardigde West-Vlaanderen	
Anneleen Vandewynckel	Secretaris-generaal	

DE VLAAMSE RAAD fv

NAAM	AFGEVAARDIGD ALS	PROVINCIE	PLAATSVERVANGER
Veronique Degroote	provinciaal voorzitter	Antwerpen	Pieter Goffin
Jean-Paul Decordier	provinciaal voorzitter	Oost-Vlaanderen	Dirk Mattheeuws
Christophe Van Oyen	provinciaal voorzitter	West-Vlaanderen	Jan Debuyck
Annick Deboes	provinciaal voorzitter	Limburg	Karla Menten
Jos Leysens	provinciaal voorzitter	Vlaams-Brabant	Marnik De Haen
Jan Van Breedam	nationaal afgevaardigde	Antwerpen	Luc Vaes
Jos Leysens	nationaal afgevaardigde	Vlaams-Brabant	Lut Vanden Broeck
Philip Adam	nationaal afgevaardigde	Oost-Vlaanderen	Dirk Mattheeuws
Jean-Marc Luybaert	nationaal afgevaardigde	West-Vlaanderen	Pierre Tuypens
Ludo Haesevoets	nationaal afgevaardigde	Limburg	Peter Ketsman
Bernard Vauterin	Departement Politiek en werking	West-Vlaanderen	
Lieve Joosten	Departement Beroep, recht en deontologie	Antwerpen	Ludo Haesevoets
Peter Ketsman	Departement Stage en vorming	Limburg	Jean-Marc Luybaert
Sara Van Rompaey	Departement Externe betrekkingen	Oost-Vlaanderen	Paul Van Hees
Kati Lamens	Departement Communicatie	Vlaams-Brabant	Marnik De Haen
Lut Vanden Broeck	Raadscommissie Onderzoek	Vlaams-Brabant	Annick Deboes
Patrick Derycker	Raadscommissie Toegang tot het beroep	Oost-Vlaanderen	Philip Adam
Egide Meertens	Raadscommissie Stage	Limburg	Dominic Tholen
Luc Soete	Raadscommissie Taxatie	West-Vlaanderen	
Frank Vissers	Raadscommissie Opvolging	Antwerpen	Marnik De Haen
Koen Van De Vreken	Gemeenschapsonderwijs	uitgenodigd	
Johan Rutgeers	Nederlandstalig gesubsidieerd vrij onderwijs	uitgenodigd	
Firmin Mees	Officieel universitair onderwijs	uitgenodigd	
Evy Van Beurden	Nederlandstalige federale ambtenaren	uitgenodigd	
Anneleen Vandewynckel	Secretaris-generaal		

DE DEPARTEMENTEN

DEPARTEMENT	LEDEN	PROVINCIE	PLAATSERVANGER(S)
Departement 1 politiek en werking	Bernard Vauterin (voorzitter)	West-Vlaanderen	
	Philip Adam	Oost-Vlaanderen	Antoon Demuyndck
	Jos Leysens	Vlaams-Brabant	Lut Vanden Broeck
	Wim Van Opstal	Antwerpen	Ludo Haesevoets
	Dominique Versluys	Limburg	Jan Van Breedam, Frank Vissers
Departement 2 beroep, recht en deontologie	Lieve Joosten (voorzitter)	Antwerpen	Jef Heymans, Jean-Pierre de Jaegere, Frank Vissers
	Walther Decleyn	Vlaams-Brabant	Dominic Van Clé
	Ludo Haesevoets	Limburg	Peter Ketsman
	Egied Vandezande	West-Vlaanderen	
	Christian Van Soye	Oost-Vlaanderen	
Departement 3 stage en vorming	Peter Ketsman (voorzitter)	Limburg	Dominic Tholen, Egide Meertens
	Luc Brasseur	Vlaams-Brabant	
	Joëlle De Bock Antoon Demunck	Oost-Vlaanderen	Jean-Marie Molleman
	Jean-Marc Luypaert Jacky Tavernier	West-Vlaanderen	
	Wim Van Opstal Kris Minnen	Antwerpen	Luc Vaes, Catherine De Bie, Guy Dollez, Jef Heymans
Departement 4 externe betrekkingen	Sara Van Rompaey (voorzitter)	Oost-Vlaanderen	Jean-Paul Decordier, Antoon Demuyndck
	Jan Debuyck	West-Vlaanderen	
	Veronique Degroote	Antwerpen	Kris Minten, Marc Van Bortel
	Lut Vanden Broeck	Vlaams-Brabant	Walther Decleyn, Chris Verhelst
	Paul Vanhees <i>Anneleen Vandewynckel</i>	Limburg	Koen Claesen

DEPARTEMENT	LEDEN	PROVINCIE	PLAATSVERVANGER(S)
Departement 5 communicatie	Kati Lamens (voorzitter)	Vlaams-Brabant	Paul Van Welden, Marnik Dehaen
	Pieter Goffin	Antwerpen	Wim Van Opstal, Jef Heymans
	Dirk Medland	Limburg	Annick Deboes
	Dirk Vanbecelaere - voorlopig vervangen door Jean-Pierre Van Houtteghem	West-Vlaanderen	Jean-Pierre Van Houtteghem
	Henk Vanthuynne <i>Anneleen Vandewynckel</i>	Oost-Vlaanderen	

DE RAADSCOMMISSIES

RAADSCOMMISSIE	LEDEN	PROVINCIE
Raadscommissie 1: Onderzoek	Lut Vanden Broeck (voorzitter)	Vlaams-Brabant
	Lieve Joosten	Antwerpen
	Kati Lamens	Vlaams-Brabant
	Freddy Thoelen	Limburg
	Marc Vandendries	West-Vlaanderen
	<i>verantwoordelijke secretariaat:</i> <i>Chris Joosen</i>	Antwerpen
Raadscommissie 2: Toegang tot het beroep	Patrick Derycker (voorzitter)	Oost-Vlaanderen
	Lieve Joosten	Antwerpen
	Kati Lamens	Vlaams-Brabant
	Freddy Thoelen	Limburg
	Marc Vandendries	West-Vlaanderen
	<i>verantwoordelijke secretariaat:</i> <i>Chris Joosen</i>	Antwerpen
Raadscommissie 3: Stage	Egide Meertens (voorzitter)	Limburg
	Jean-Marie Molleman	Oost-Vlaanderen
	Jacky Tavernier	West-Vlaanderen
	Paul Van Welden	Vlaams-Brabant
	Jan Verbist	Antwerpen
	<i>verantwoordelijke secretariaat:</i> <i>Christy Vanderstraeten</i>	Limburg
Raadscommissie 4: Taxatie	Luc Soete (voorzitter)	West-Vlaanderen
	Luc Brasseur	Vlaams-Brabant
	Leo Friant	Oost-Vlaanderen
	Dirk Medland	Limburg
	Marc Van Bortel	Antwerpen
	<i>Verantwoordelijke secretariaat:</i> <i>Els Van Dael</i>	West-Vlaanderen

RAADSCOMMISSIE	LEDEN	PROVINCIE
Raadscommissie 5: Opvolging	Frank Vissers (voorzitter)	Antwerpen
	Jan Debuyck	West-Vlaanderen
	Marnik Dehaen	Vlaams-Brabant
	Peter Ketsman	Limburg
	Henk Vanthuyne	Oost-Vlaanderen
	<i>verantwoordelijke secretariaat:</i> <i>Lieve Gotemans</i>	Antwerpen

PROVINCIE ANTWERPEN

F UNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Veronique Degroote	veroniquedegroote@skynet.be	03 458 03 26
Ondervoorzitter	Catherine De Bie	arch.de.bie@pandora.be	015 27 33 53
Secretaris	Pieter Goffin	pieter@ff-architecten.be	03 605 12 62
Penningmeester	Wim Van Opstal	wimvanopstal@lsie.be	03 322 87 78
Afgevaardigde bij de nationale Raad	Jan Van Breedam	jvb@vlra.be	03 248 41 40
Plaatsvervangend afgevaardigde bij de nationale Raad	Luc Vaes	luc@aatbvba.be	014 41 40 86
Raadsleden	Luc Vaes		
	Kris Minnen	architect@minnen.be	03 888 90 00
Plaatsvervangende raadsleden	Jan Verbist	jan@eon-architecten.net	014 31 79 55
	Lieve Joosten	lieve.joosten@skynet.be	03 844 75 70
	Jean-Pierre De Jaegere	dejaegere.jp@pandora.be	03 353 27 95
	Guy Dollez	info@dollez.be	03 311 58 41
	Frank Vissers	frank.vissers@vlra.be	03 651 84 78
	Marc Van Bortel	marc.vanbortel@scarlet.be	03 230 06 96
	Jef Heymans	jefheyman@skynet.be	03 886 76 06
Rechtskundige assessoren	Bart Van De Venster		
	Kristiaan Dehing		
	Ralph De Wit		
	Philip Lepere		
Lokale werkingssel onderzoek	Veronique Degroote		
	Catherine De Bie		
	Pieter Goffin		
	Wim Van Opstal		
	Jan Van Breedam		
	Luc Vaes		
	Kris Minnen		
Lokale werkingssel opvolging	Catherine De Bie		
	Kris Minnen		
	Jan Van Breedam		
	Frank Vissers		

Lokale werkingscel taxatie	Jean-Pierre De Jaegere
	Guy Dollez
	Jef Heymans
	Kris Minnen
	Marc Van Bortel
Lokale werkingscel toegang tot het beroep	Lieve Joosten
	Jean-Pierre De Jaegere
	Guy Dollez
	Jef Heymans
	Wim Van Opstal
	Frank Vissers
Lokale werkingscel stage	Jan Verbist
	Guy Dollez
	Kris Minnen
	Wim Van Opstal
Tuchtraad	Veronique Degroote
	Catherine De Bie
	Pieter Goffin
	Wim Van Opstal
	Jan Van Breedam
	Luc Vaes
	Kris Minnen
	Jan Verbist
	Lieve Joosten
	Jean-Pierre De Jaegere
	Guy Dollez
	Frank Vissers
	Marc Van Bortel
	Jef Heymans

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Jean-Paul Decordier	arcon@skynet.be	055 49 54 80
Ondervoorzitter	Dirk Mattheeuws	info@projectadvies.be	0477 46 50 29
Secretaris	Jo Lefebure	jo.lefebure@gent.be	09 269 37 47
Penningmeester	Jo Lefebure		
Afgevaardigde bij de nationale Raad	Philip Adam	philip.adam@telenet.be	050 71 58 93
Raadsleden	Leo Friant	leo.friant@friant.be	09 224 24 81
	Sara Van Rompaey	sara.vanrompaey@skynet.be	09 252 50 92
	Henk Vanthuyne	henk.vanthuyne@telenet.be	09 231 11 37
Plaatsvervangende raadsleden	Joëlle De Bock	jdb@egus.be	09 242 32 41
	Christian Van Soye	christianVS@skynet.be	03 777 29 93
	Patrick Derycker	patrick.derycker@telenet.be	09 264 31 90
	Antoon Demuyncq	aan.toonder@gmail.com	09 251 62 30
	Paul Vossaert (†08/03/2010)		
	Roger Van Driessche		09 282.07.05
	Jean-Marie Molleman	jean.marie.molleman@eurostation.be	09 231 42 89
Rechtskundige assessoren	Geert De Coninck	geertdeconinck@pandora.be	0486 03 53 71
	Arsène Colpaert	arsenecolpaert@skynet.be	0473 85 03 72
Lokale werkingssel onderzoek	Jean-Paul Decordier		
	Dirk Mattheeuws		
	Jo Lefebure		
	Philip Adam		
	Leo Friant		
	Sara Van Rompaey		
	Henk Vanthuyne		
Lokale werkingssel opvolging			
Lokale werkingssel taxatie			

Lokale werkingscel toegang tot het beroep	
Lokale werkingscel stage	Philip Adam
	Leo Friant
	Sara Van Rompaey
	Henk Vanthuynne
	Joëlle De Bock
	Christian Van Soye
	Patrick Derycker
	Antoon Demuyndt
	Paul Vossaert
	Roger Van Driessche
	Jean-Marie Molleman
Tuchtraad	Jean-Paul Decordier
	Dirk Mattheeuws
	Jo Lefebure
	Jo Lefebure
	Philip Adam
	Leo Friant
	Sara Van Rompaey
	Henk Vanthuynne
	Joëlle De Bock
	Christian Van Soye
	Patrick Derycker
	Antoon Demuyndt
	Roger Van Driessche
	Jean-Marie Molleman

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Christophe Van Oyen	info@archimago.be	050 35 10 77
Ondervoorzitter	Jan Debuyck	arch@debuyck.be	056 44 36 33
Secretaris	Franki Maes	orde@maesdebusschere.be	059 50 26 46
Penningmeester	Jan Debuyck		
Afgevaardigde bij de nationale Raad	Jean-Marc Luypaert	jmluypaert@skynet.be	051 20 79 21
Raadsleden	Bernard Vauterin	Bernard@pacer.be	051 26 40 15
	Pierre Tuypens	p.tuypens@skynet.be	056 21 63 23
	Dirk Vanbecelaere	architect@vanbecelaere.be	058 31 35 27
Plaatsvervangende raadsleden	Egied Vandezande	Egied.Vandezande@C3A.be	056 71 61 28
	Jacky Tavernier	mail@jtART.be	058 31 35 86
	Luc Soete	arch.luc.soete@online.be	059 70 34 54
	Willy Naert	info@architectnaert.be	051 46 65 38
	Jean-Pierre Vanhoutteghem	jean-pierre.vanhoutteghem@telenet.be	0477 72 37 70
	Marc Vandendries	Tekton42@skynet.be	058 31 22 27
	Hubert Verhaeghe	verhaeghe.christophe@belgacom.net	050 60 11 89
Rechtskundige assessoren	Dirk Vermeersch	Dirk.vermeersch@just.fgov.be	050 47 30 71
Plaatsvervangend rechtskundig assessor	Gerard Soete	Soete.ampe@pandora.be	059 70 30 33
Lokale werkingssel onderzoek	Christophe Van Oyen		
	Jan Debuyck		
	Franki Maes		
	Jean-Marc Luypaert		
Lokale werkingssel opvolging	Jan Debuyck		
	Egied Vandezande		
	Jean-Pierre Vanhoutteghem		
	Jean-Marc Luypaert		
	Franki Maes		
	Willy Naert		

Lokale werkingscel taxatie	Luc Soete
	Jacky Tavernier
	Pierre Tuypens
	Christophe Van Oyen
	Bernard Vauterin
	Hubert Verhaeghe
Lokale werkingscel toegang tot het beroep	Marc Vandendries
	Jean-Pierre Vanhoutteghem
	Christophe Van Oyen
	Bernard Vauterin
	Luc Soete
Lokale werkingscel stage	Jacky Tavernier
	Dirk Vanbecelaere
	Egied Vandezande
	Jan Debuyck
	Jean-Marc Luypaert
	Willy Naert
	Pierre Tuypens
	Marc Vandendries
	Hubert Verhaeghe
Tuchtraad	Bernard Vauterin
	Pierre Tuypens
	Dirk Vanbecelaere
	Egied Vandezande
	Jacky Tavernier
	Luc Soete
	Willy Naert
	Jean-Pierre Vanhoutteghem
	Marc Vandendries
	Hubert Verhaeghe

PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL	
Voorzitter	Jos Leyssens	jos.leyskens@licencetobuild.be	0475 83 41 61
Ondervoorzitter	Marnik Dehaen	marnik.dehaen@edpnet.be	0486 39 50 99
Secretaris	Kati Lamens	architect@lamens.be	0479 69 02 63
Penningmeester	Lut Vanden Broeck	lut@2-start.be	0478 52 31 60
Afgevaardigde bij de nationale Raad	Jos Leyssens		
Raadsliden	Willy Alaerts	willy@alaertswp.be	0497 85 31 91
	Luc Brasseur	brasseur.luc@skynet.be	0495 51 42 67
	Paul Van Welden	paul@paulvanwelden.be	0475 24 08 78
Plaatsvervangende raadsleden	Chantal Bonne	chantal@chantalbonne.be	0475 84 88 73
	Jan Vanderlinden	arch.jvanderlinden@scarlet.be	0495 38 49 84
	Luk Vanautgaerden	luk@vanautgaerden.be	0479 51 08 97
	Chris Verhelst	chris.verhelst1@telenet.be	0479 50 35 73
	Walther Decleyn	awdc@vlra.be	0475 52 99 10
	Dominic Van Clé	architectuur.van.cle@skynet.be	0473 31 83 74
Rechtskundige assessoren	Pieter Jongbloet	pieter.jongbloet@jddv-law.be	
	Willem Van Betsbrugge	adv.vanbetsbrugge@skynet.be	
	Steven Verbeke	steven.verbeke@mombaers-verbeke-law.be	
	Geert Carlier	geertcarlier@compaqnet.be	
Lokale werkingscel onderzoek (bureau)	Jos Leyssens		
	Marnik Dehaen		
	Kati Lamens		
	Lut Vanden Broeck		
Lokale werkingscel opvolging (bureau)	Jos Leyssens		
	Marnik Dehaen		
	Kati Lamens		
	Lut Vanden Broeck		
Lokale werkingscel taxatie	Luc Brasseur		
	Willy Alaerts		
	Lut Vanden Broeck		

Lokale werkingscel toegang tot het beroep (bureau)	Jos Leysens
	Marnik Dehaen
	Kati Lamens
	Lut Vanden Broeck
Lokale werkingscel stage	Paul Van Welden
	Chantal Bonne
	Jan Vanderlinden
	Chris Verhelst
Tuchtraad	Jan Vanderlinden
	Willy Alaerts
	Luc Brasseur
	Chantal Bonne
	Luk Vanautgaarden
Walther Decléyn	

PROVINCIE LIMBURG

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Annick Deboes	architect.deboes@skynet.be	011 34 06 72
Ondervoorzitter	Karla Menten	info@karlamenten.be	089 50 10 75
Secretaris	Dirk Medland	info@buro21architecten.be	089 30 76 30
Penningmeester	Annick Deboes		
Afgevaardigde bij de nationale Raad	Ludo Haesevoets	haesevoets-vermeulen@telenet.be	011 27 55 26
Raadsleden	Peter Ketsman	peter.ketsman@skynet.be	089 65 82 22
	Egide Meertens	info@egidemeertens.be	012 45 30 70
	Freddy Thoelen	freddy.thoelen@pandora.be	011 72 84 67
Plaatsvervangende raadsleden	Paul Vanhees	Paul@atech-architecten.be	011 43 24 80
	Dominic Tholen	dominic@arch-tholen.be	011 81 21 10
	Jean-Louis Vandebriel	vandebriel.architect@scarlet.be	011 32 11 65
	Dominique Verboven	dominique.verboven@universum.be	089 36 37 01
	Dominique Versluys	dominique@3800.be	011 67 28 58
	Koen Claesen	architect.koenclaesen@pandora.be	089 35 69 93
Rechtskundige assessoren	Marc Similon		
	Johan Dewez		
Peter Martens			
Lokale werkingscel onderzoek	Annick Deboes		
	Karla Menten		
	Dirk Medland		
Lokale werkingscel opvolging	Peter Ketsman		
	Freddy Thoelen		
Lokale werkingscel taxatie	Dirk Medland		
	Dominique Versluys		
Lokale werkingscel toegang tot het beroep	Freddy Thoelen		
	Koen Claesen		

Lokale werkingscel stage	Egide Meertens
	Dominic Tholen
	Koen Claesen
	Freddy Thoelen
	Jean-Louis Vandebriel
	Paul Vanhees
	Dominique Verboven
Tuchtraad	Freddy Thoelen
	Paul Vanhees
	Dominic Tholen
	Jean-Louis Vandebriel
	Dominique Verboven
	Dominique Versluys
	Koen Claesen

RAAD VAN BEROEP

FUNCTIE	NAAM	PROVINCIE	PLAATSVERVANGER
Voorzitter	Luc Janssens		Robert Thybergin
	Louis Meyer († 17/09/2010)		Emile Teirlinck
	Edward Hulpiau		Jean Van Der Eecken
Leden-architecten	Kati Lamens	Vlaams-Brabant	Paul Van Welden
	Leo Friant	Oost-Vlaanderen	Jean-Paul Decordier
	Karla Menten	Limburg	
Vervangende leden architecten	Bernard Vauterin	West-Vlaanderen	Franki Maes
Griffiers	Frank Jodts		Patrick De Mey

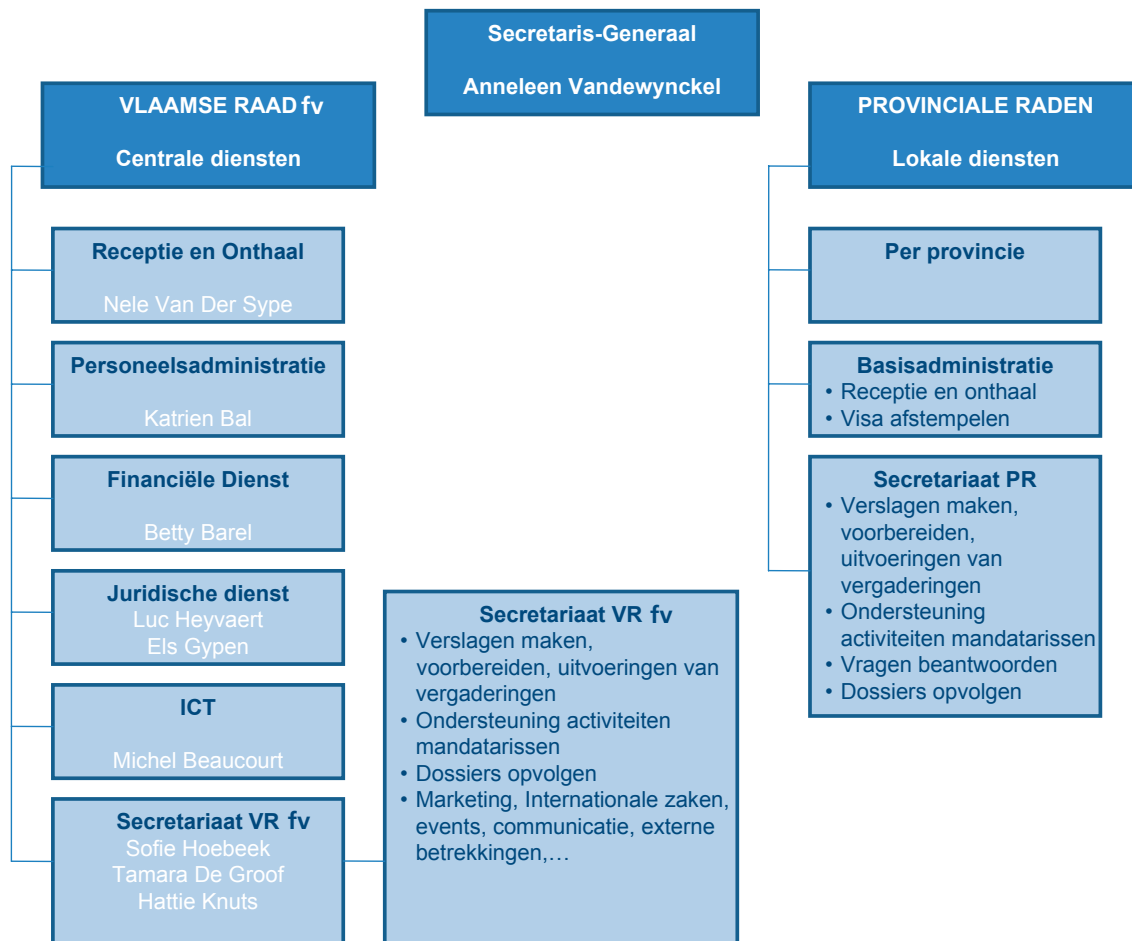
Contact
Raad van Beroep te Gent
Koophandelsplein 23
9000 Gent
Tel. 09 267 41 11

Bijlage 2: Het personeelsbestand van de Vlaamse Raad fv – situatie 2010

VLAAMSE RAAD fv

Secretaris-generaal	Anneleen Vandewynckel
Juridische dienst	Luc Heyvaert
	Els Gypen
	Johan Huygh
Financiën	Betty Barel
Personeelsadministratie	Katrien Bal
ICT	Beaucourt Michel
Secretariaat	Sofie Hoebeek
Secretariaat	Hattie Knuts
Receptie en onthaal	Nele Van Der Sype
West-Vlaanderen	Els Van Dael
	Katia Deneve
	Carine Coucke
Oost-Vlaanderen	Eddy Van Der Vorst
	Emmy Legon
	Nathalie Decruyenaere
	Sofie D'Hantschotter
Antwerpen	Lieve Gotemans
	Chris Joosen
	Els Burger
	Karlijne Moons
Limburg	Caroline Cuyx
	Christy Vanderstraeten
Vlaams-Brabant	Nathalie De Clerck
	Kathleen Bauwens

Bijlage 3: De Orde van Architecten - ledenbestand en geschiedenis

Ledenbestand

Iedere architect moet zich aansluiten bij de Provinciale Raad van de provincie waar zich zijn hoofdactiviteit bevindt.

Aantal natuurlijke personen

Op 7 juli 2009 telde de provincie Antwerpen de meeste architecten, meer bepaald 1 937. De tweede in rij, Oost-Vlaanderen, telde er zo'n 200 minder. Vlaams-Brabant stond op de derde plaats met 1 485 architecten. De Vlaamse provincies met het kleinste aantal architecten zijn West-Vlaanderen met 1 026 architecten en Limburg met 835 architecten.

In Wallonië zijn de verschillen tussen de provincies meer afgetekend. Waals-Brabant telde de meeste architecten van alle Belgische provincies, namelijk 2 399. Luik komt op de tweede plaats met 1 350 architecten en wordt gevolgd door Henegouwen met 1 073 architecten. Namen (504) en Luxemburg (303) vervolledigen de rij.

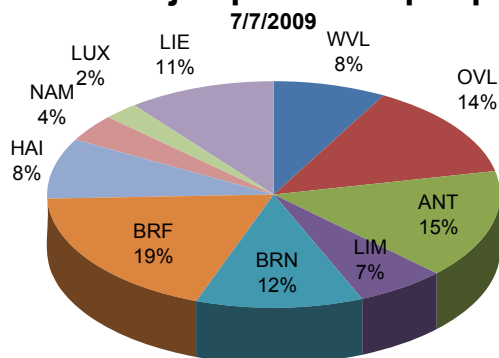
Aantal natuurlijke personen per provincie

Antwerpen	1 937	Waals-Brabant	2 399
Oost-Vlaanderen	1 725	Luik	1 350
Vlaams-Brabant	1 485	Henegouwen	1 073
West-Vlaanderen	1 026	Namen	504
Limburg	835	Luxemburg	303

Vlaanderen	7 008 (55,5%)	Wallonië	5 629 (44,5%)
Totaal: 12 637			

Procentueel ziet de verhouding tussen de provincies er als volgt uit.

Aantal natuurlijke personen per provincie

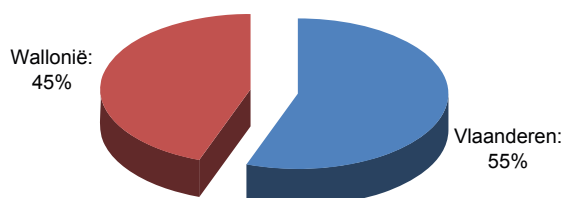

Vlaanderen is met 7 008 architecten goed voor 55% van het bestand.

Aantal natuurlijke personen Vlaanderen/Wallonië

7/7/2009

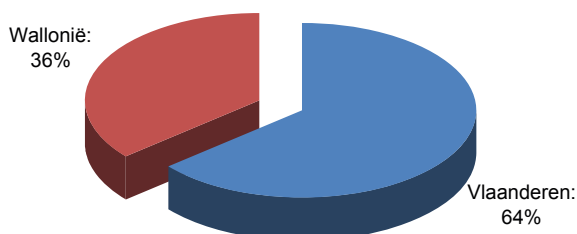
Wallonië komt met 5 629 architecten aan 45%.

Aantal architectenvennootschappen

Heel wat architecten richten een vennootschap op. Wallonië telt momenteel 379 architectenvennootschappen conform de wet-Laruelle, Vlaanderen bijna 300 meer. Over de 'gewone' vennootschappen, opgericht door architecten, bestaan geen statistieken.

Aantal rechtspersonen Vlaanderen/Wallonië

7/7/2009

OVERZICHT VAN HET AANTAL RECHTSPERSONEN PER PROVINCIE

WVL	125	BRF	160
OVL	183	HAI	58
ANT	199	NAM	59
LIM	73	LUX	11
BRN	93	LIE	91
Vlaanderen:	673	Wallonië:	379
	64,0%		36,0%
Totaal:	1052		

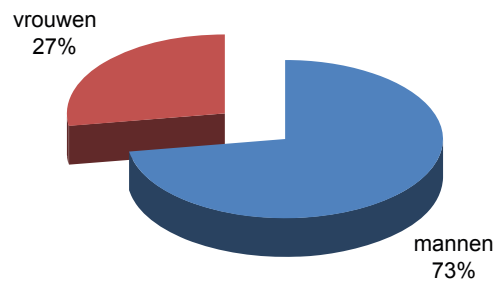

Verhouding mannen/vrouwen

Hoewel nog altijd vooral mannen zich vestigen als architect, telt dit creatieve beroep steeds meer vrouwen.

mannen	9 179
vrouwen	3 460

Verdeling vrouwen/mannen (België) 23/07/2009

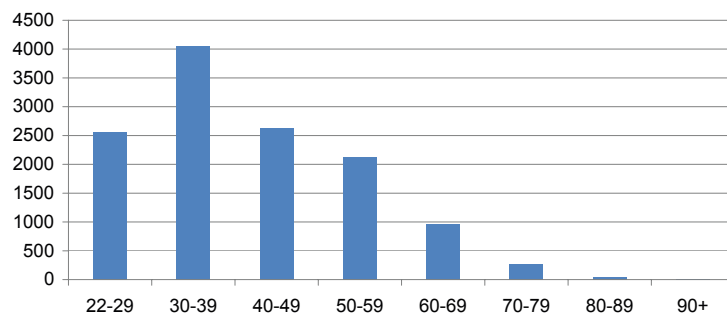

De verhouding mannen/vrouwen is exact dezelfde in Vlaanderen als in Wallonië. Nationaal geeft dat een verhouding van 27% vrouwen en 73% mannen.

Leeftijd

Architectuur is van alle leeftijden, zoals bijgaande grafiek aantoont.

Aantal architecten per leeftijdscategorie (België) 09/07/2009

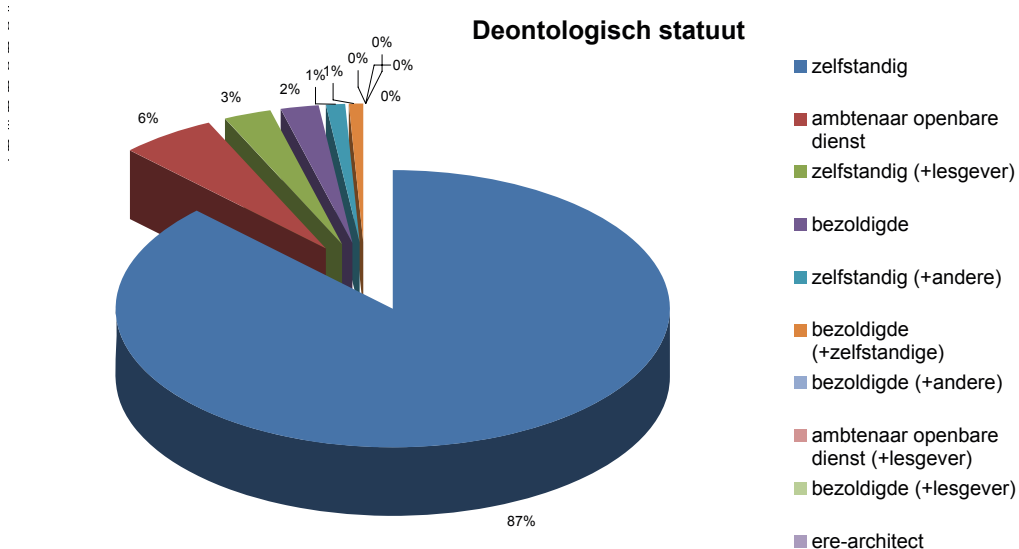
De verdeling wat leeftijd betreft is dezelfde in beide taalgemeenschappen.

Deontologisch statuut

Een architect kan zijn beroep onder verschillende hoedanigheden uitoefenen. Dat gaat soms gepaard met bepaalde beperkingen. Zo mag bijvoorbeeld een architect die als ambtenaar voor de Regie der Gebouwen werkt, geen zelfstandige opdrachten aannemen. Maar de meeste architecten zijn zelfstandig.

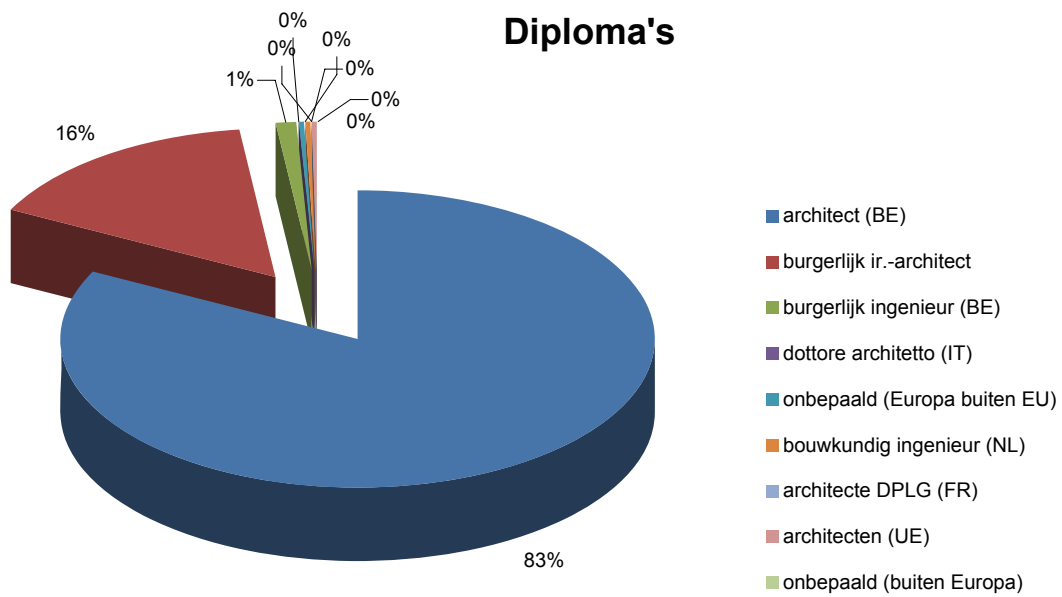
zelfstandig	11 060	87%
ambtenaar openbare dienst	705	6%
zelfstandig + lesgever	345	3%
bezoldigde	265	2%
zelfstandig + andere	156	1%
bezoldigde + zelfstandige	90	1%
bezoldigde + andere	9	0%
ambtenaar openbare dienst + lesgever	5	0%
bezoldigde + lesgever	2	0%
ere-architect	1	0%
Totaal:	12 638	100%

Diploma

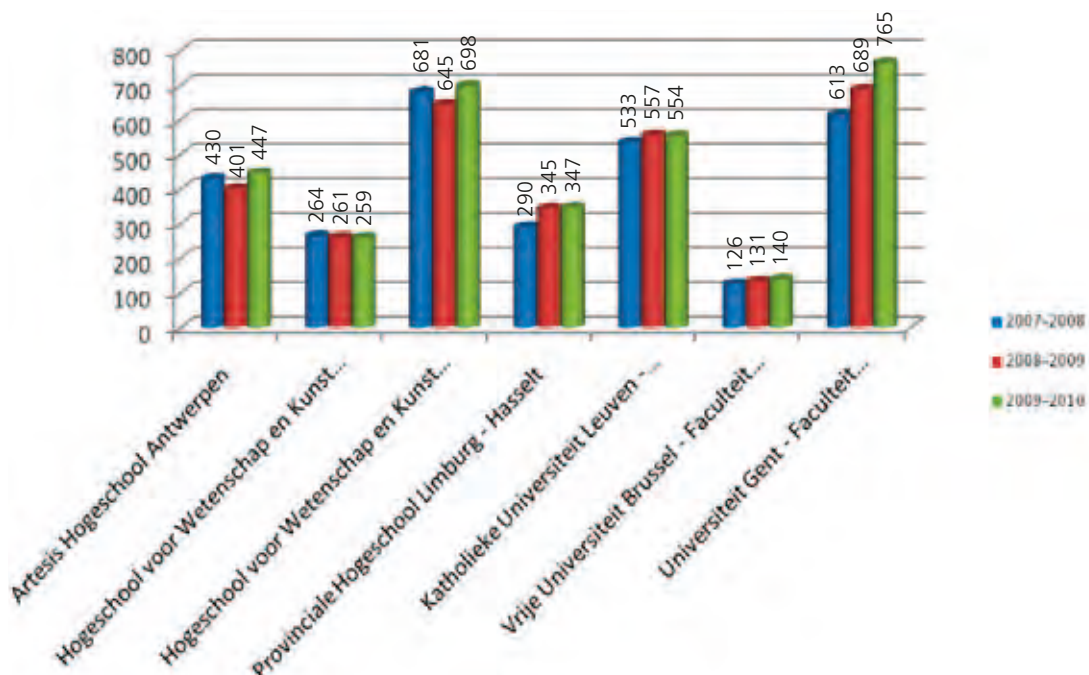
Verschillende diploma's kunnen toegang geven tot de uitoefening van het beroep van architect in België. Momenteel beschikken de meeste op de tabel ingeschreven leden over een diploma van architect, behaald in België. Talrijk zijn daarnaast de architecten met een diploma burgerlijk ingenieur-architect. De andere erkende diploma's, vaak uit landen van de EU, vormen een minimaal aandeel in het totaal.

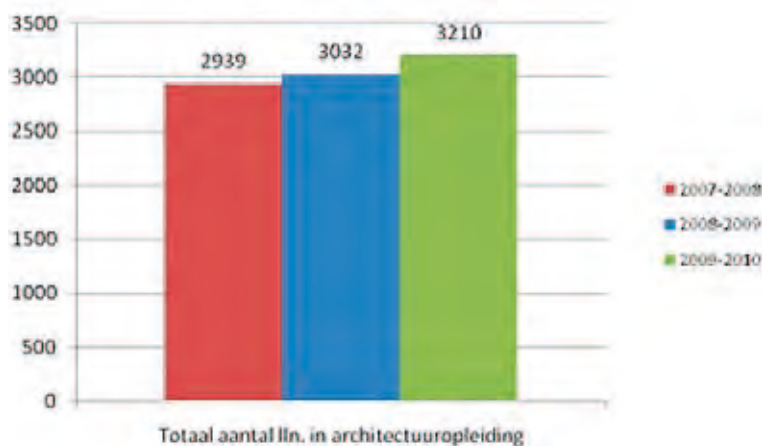

Studenten

De architect is geen uitstervend ras, integendeel, zoals blijkt uit het aantal studenten aan de verschillende architectuurscholen in Vlaanderen. In bijna alle scholen is er een stijging van het aantal studenten.

De vijf Vlaamse architectuurscholen (de lijst vindt u elders in de bijlagen) tellen ruim 3 200 studenten architectuur.

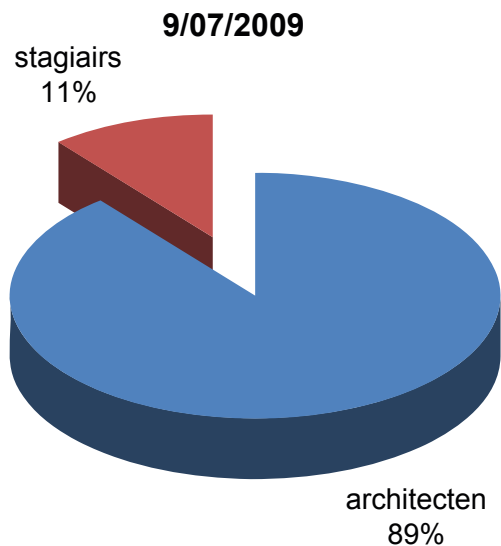

Stagiairs

Iedere afgestudeerde die het beroep van architect wil uitoefenen, moet eerst een stage doorlopen. De Orde oefent daarop toezicht uit. Na twee jaar wordt beoordeeld of de stagiair klaar is om opgenomen te worden op de tabel en dus om volwaardig het beroep van architect te kunnen uitoefenen.

Op dit moment zijn er 1 380 stagiairs ingeschreven bij de Orde. Dat betekent dat 11% van de architecten stagiair is. Wat deze verhouding betreft, zijn er geen verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië.

Verdeling architecten/stagiairs (België)

BELGIË	
architecten	11 259
stagiairs	1 380
VLAANDEREN	
architecten	6 254
stagiairs	756
WALLONIË	
architecten	5 005
stagiairs	624

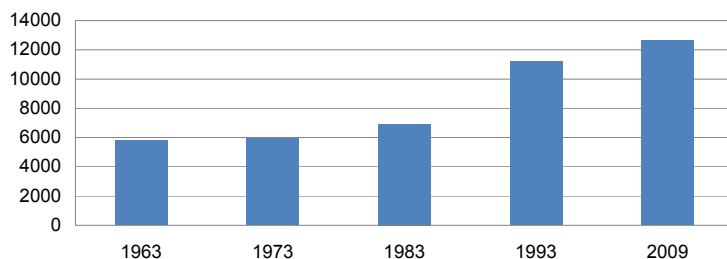

Geschiedenis

26 juni 1963	Oprichting van de Orde van Architecten.
September 2005	Aan Vlaamse zijde worden de raadscommissies en departementen in het leven geroepen. Dit betekent een grote stap in de hervorming van de Orde. De mandatarissen worden geïnstalleerd in de nieuwe werkingstructuur.
30 september 2005	De Nationale Raad beslist unaniem tot een grondige hervorming door een wijziging van de wet van 26 juni 1963. De nodige maatregelen worden getroffen om te komen tot een autonome werking.
November 2005	De Nederlandstalige Raad van de Orde van Architecten wordt de Vlaamse Raad fv.
16 september 2009	De Vlaamse Raad fv houdt in Leuven zijn eerste algemene vergadering en zet daarmee een verdere stap in de hervorming van de Orde.

De Orde van Architecten bestaat meer dan 45 jaar en is in die periode sterk gegroeid.

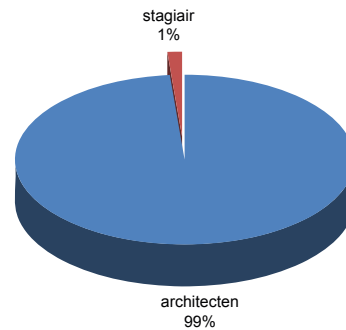
Evolutie ledenaantal Orde

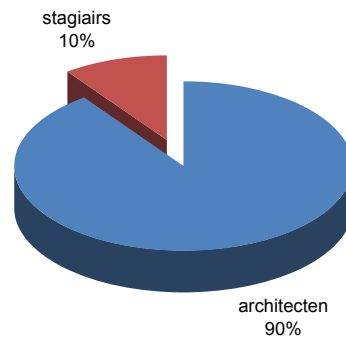
In 1963-1964, het eerste jaar dat zij operationeel was, telde de Orde 5 801 inschrijvingen, van wie amper 87 stagiairs. Tien jaar later bedroeg het aantal ingeschreven architecten 5 936 en was het aandeel van ingeschreven stagiairs met 10% opgelopen tot 594. Nog eens tien jaar later, in 1983, telden we 6 943 ingeschreven architecten, een stijging van 100 per jaar. In 2003 stonden er 11 190 architecten op de tabel of op de lijst van stagiairs, met een aandeel van 12,5% stagiairs. In 2009 verwachten we 12 500 ingeschreven architecten, onder wie 1 600 stagiairs. De jaarlijkse groei van de architectenpopulatie bedraagt momenteel 300 eenheden. Met het hoge aantal ingeschreven studenten in het eerste jaar architectuur in de 18 Belgische architectuurscholen, zijn we in 2020 met meer dan 16 000 architecten ...

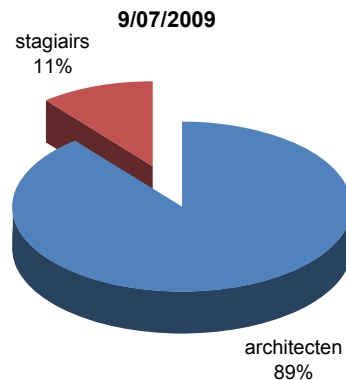
Verdeling architecten/stagiairs in 1963

Verdeling architecten/stagiairs in 1973

Verdeling architecten/stagiairs in 2009

In 1964 kwam de Orde aan een zakencijfer van 11,6 miljoen Belgische frank (287 500 euro) en telde zij 13 personeelsleden. Twintig jaar later bedroeg het zakencijfer 51,9 miljoen Belgische frank (1 287 500 euro) en waren er 21 personeelsleden in dienst. In 2009 bedraagt het budget 5 913 000 euro en verdubbelt het aantal personeelsleden, vergeleken met 1983. De ledenbijdrage is in de loop van de jaren gestegen van 2 000 Belgische frank (49,58 euro) in 1964 tot 3 000 frank (74,37 euro) in 1973, 8 250 frank (204,51 euro) in 1983 en 490 euro in 2005. In 2008 werd de bijdrage teruggebracht tot 450 euro.

Bijlage 4: Doelstelling en werking van de ACE

De *Architects' Council of Europe* ACE vertegenwoordigt het architectenberoep op Europees niveau. De lidorganisaties van de ACE, die voortdurend in aantal toenemen, zijn de reglementaire instanties en beroepsverenigingen die het beroep op nationaal niveau vertegenwoordigen in alle lidstaten van de Europese Unie (EU), de kandidaat EU-landen, Noorwegen en Zwitserland. Zodoende vertegenwoordigt de ACE de belangen van circa 480 000 architecten in 33 Europese landen (cijfers voor 2009). De organisatie heeft haar zetel en secretariaat in Brussel.

Een van de essentiële taken van de ACE houdt in dat de organisatie de ontwikkelingen op EU-niveau op de voet volgt. De ACE wil zo kunnen anticiperen op de elementen in het politieke beleid en de wetgeving van de Europese Unie, die een impact hebben op de architectuurpraktijk, de kwaliteit en de duurzaamheid van onze bebouwde omgeving.

De objectieven van ACE

- De architecturale kwaliteit van de bebouwde omgeving verbeteren.
- Duurzame ontwikkeling in de bouwsector bevorderen.
- Hoge normen voor de kwalificaties van architecten waarborgen.
- Kwaliteit in de architectuurpraktijk bepleiten.
- Ten volle rekening houden met de noden van de gebruiker.
- Grensoverschrijdende beroepspraktijken ondersteunen.
- Het imago van het beroep versterken.
- Architectuur in Europa promoten.

De activiteiten van ACE

De werking van de ACE is georganiseerd rond drie thema's die elk ingedeeld zijn in verschillende werkgroepen.

- Thema 1: toegang tot het beroep (*Access to the Profession*)

Wergroepen:

- opleiding en vorming (*Education and Training*),
- beroepskwalificatierichtlijnen (*Professional Qualifications Directive*),
- beroepservaring, stage (*Professional Experience*),
- accreditatie/validatie (*Accreditation/Validation*),
- contacten met aanverwante beroepen (*Interface with Sister Professions*).

- Thema 2: beroepspraktijk (*Practice of the Profession*)

Wergroepen:

- richtlijnen voor prestaties van diensten in EU-staten en kwaliteitsbeleid (*Services in the Internal Market and Quality Policy*),
- handel in diensten (*Trade in Architecture Services*),
- gezondheid en veiligheid (*Health and Safety*),

Bijlagen

- publieke en private architectuuropdrachten (*Procurement of Architectural Services*),
 - kostinformatiesystemen (*Cost Information Systems*),
 - verzekering (*Insurance and Professional Liability*),
 - conflictoplossing (*Dispute Resolution*).
- Thema 3: architectuur & levenskwaliteit (*Architecture and Quality of Life*)
- Werkgroepen:
- milieu & duurzame architectuur (*Environment and Sustainable Architecture*),
 - stedenbouwkundige vraagstukken (*Urban Issues*),
 - cultureel erfgoed (*Cultural Heritage*),
 - huisvesting (*Housing*),
 - kwaliteitsindicatoren van de bebouwde leefomgeving - openbare ruimtes (*Indicators of Quality of the Built Environment – Public Spaces*),
 - onderzoek (Research).

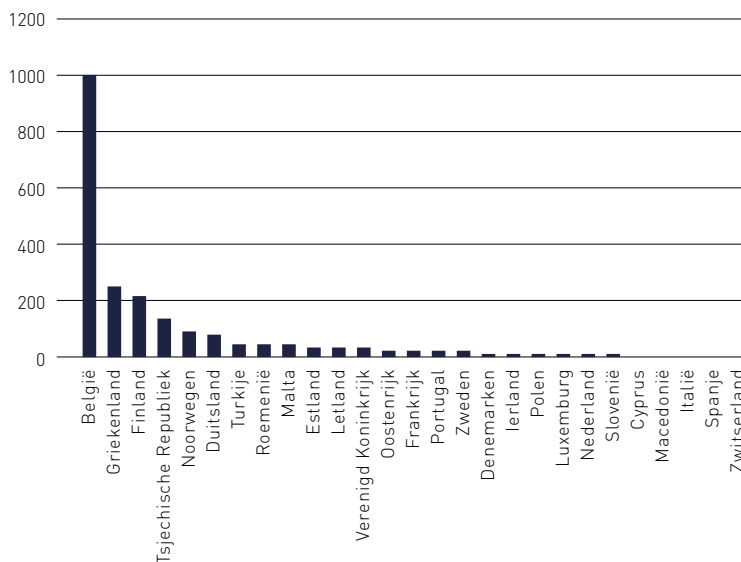

Bijlage 5: Enquête over de impact van de economische crisis op het architectenberoep

In april 2009 lanceerde de *Architects' Council of Europe ACE* een internet-enquête over de impact van de economische crisis op het architectenberoep in Europa. Op 8 april 2009 werd deze vragenlijst via *Archimail* naar alle Nederlandstalige architecten gestuurd. Aan Franstalige zijde werd een gelijkaardige actie ondernomen.

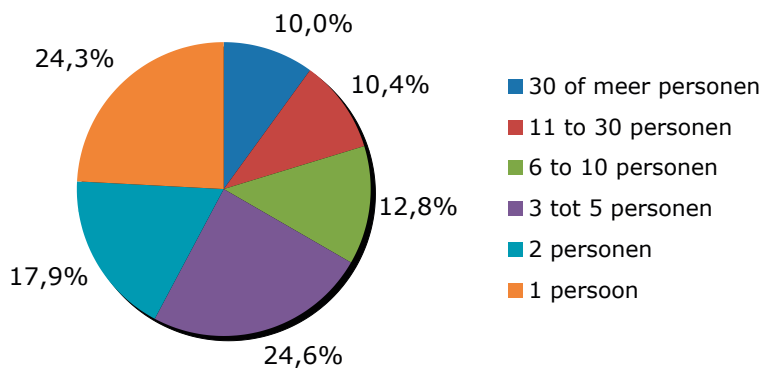
De respons van de Belgische architecten was enorm: 995 antwoorden op een totaal van 2 047 voor heel Europa. Wij willen u hierbij van harte bedanken voor uw deelname.

Aantal antwoorden per Europees land

Bron: ACE

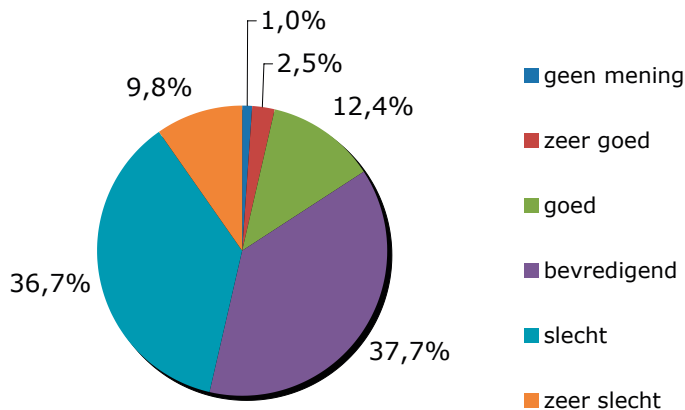
Profiel (aantal werknemers in het deelnemend bureau)

Bron: ACE

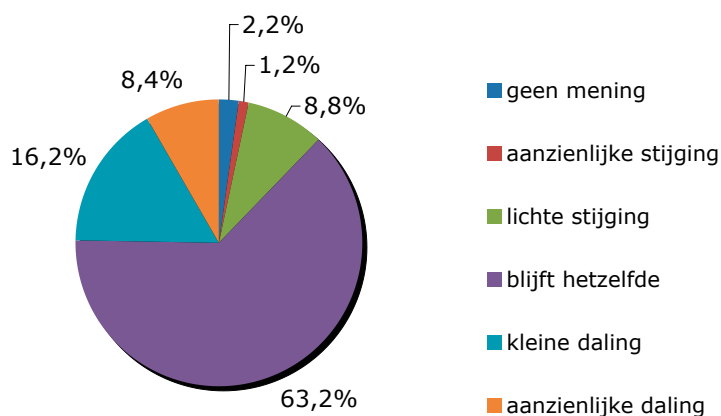

Huidige situatie

Bron: ACE

Wijziging aantal medewerkers sinds september 2008

Bron: ACE

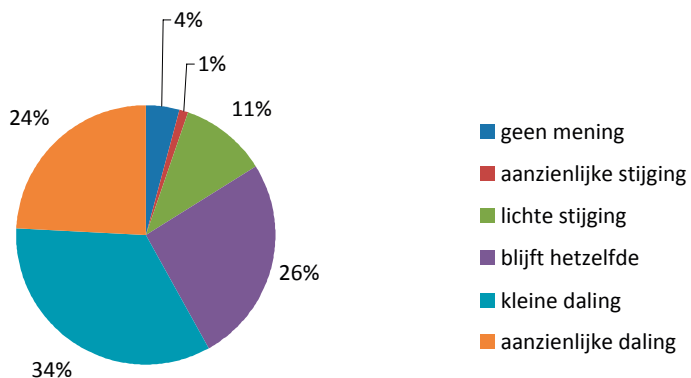
De Europese resultaten

De resultaten oogden over het algemeen redelijk pessimistisch.

- Ruim 46% van de deelnemende architecten vond de situatie in hun land slecht tot zeer slecht. Slechts 14,9% schatte deze situatie in als vrij goed.
- Sinds september 2008 verloor een op zes architecten zijn baan als architect in dienstverband of zijn opdrachten als zelfstandige. Als deze tendens zich verderzet, zal een op vier architecten in juni 2009 zonder werk zitten. Dit zijn verontrustende vooruitzichten.
- De voorspelling van het werkvolume voor het volgende kwartaal is eveneens slecht met een voorziene daling van 28,3%. Vooral de commerciële sector wordt ervaren als getroffen door de crisis: de verwachting was een afname van het aantal projecten met 61,5%.

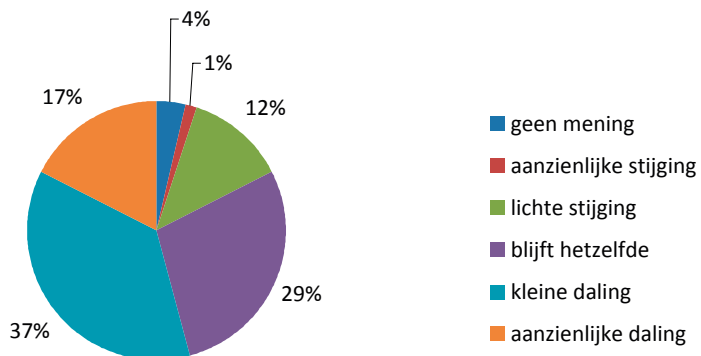

Verwachtingen voor de private woningbouw - Europa

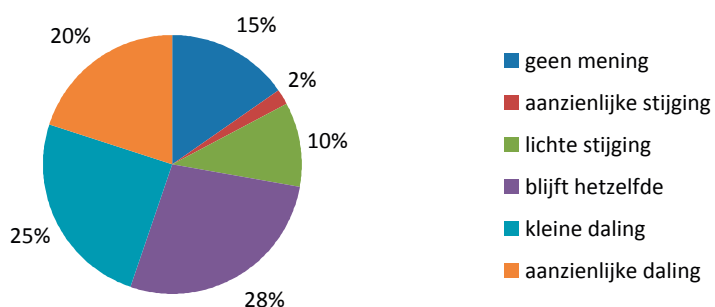
Bron: ACE

Verwachtingen voor de private woningbouw - België

Bron: ACE

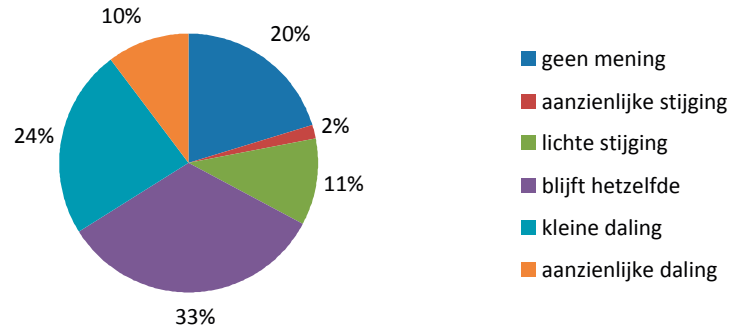
Verwachtingen voor de sociale woningbouw - Europa

Bron: ACE

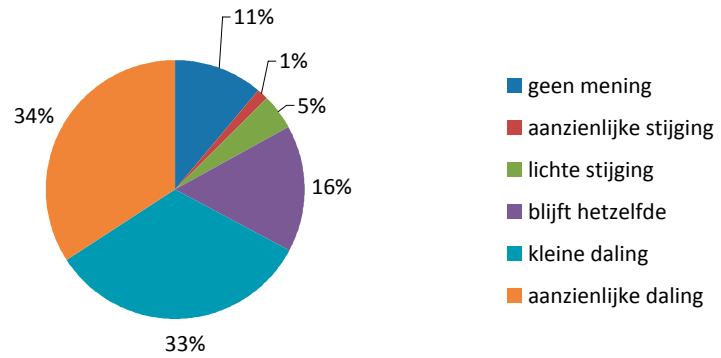

Verwachtingen voor de sociale woningbouw - België

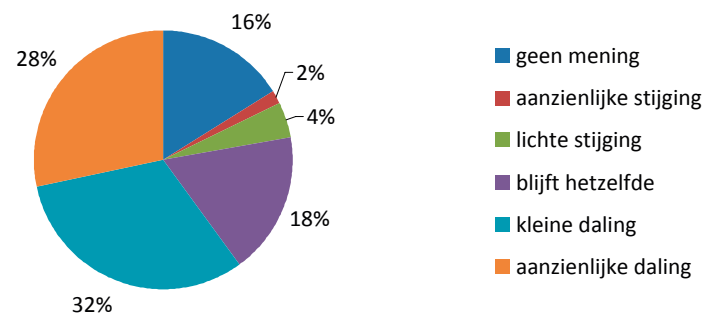
Bron: ACE

Verwachtingen voor de commerciële sector - Europa

Bron: ACE

Verwachtingen voor de commerciële sector - België

Bron: ACE

Vergelijking Europese en Belgische resultaten

Als we de Europese resultaten naast de Belgische leggen, stellen we vast dat de Belgische architecten de situatie iets positiever inschatten dan hun confraters in de andere Europese landen.

- Zonder de resultaten uit België zou 54% van de Europese architecten de situatie zeer pessimistisch ingeschat hebben. Met toevoeging van de Belgische antwoorden bleek dit 46%.
- Wat de verwachte daling in de sector van de private woningbouw betreft werd in België een kleinere daling vooropgesteld.
- Voor de sociale woningbouw werd in België een daling van 21,5% verwacht terwijl het Europese gemiddelde 32,1% bedroeg.
- Ook in de commerciële sector die het ergst te lijden had onder de crisis werd de Belgische situatie iets rooskleuriger ingeschat: een daling van 53,7% tegenover 61,5% in heel Europa.

Niettegenstaande de negatieve vooruitzichten was de ACE ervan overtuigd dat de crisis ook kansen voor het architectenberoep kon en zou creëren.

- Een keer de crisis voorbij zullen de architectenbureaus met de beste dienstverlening het snelst recupereren en opnieuw groeien.
- De onvrijwillige pauze kan een gedroomd moment betekenen voor een meer interdisciplinaire aanpak en voor de integratie van het aspect duurzaamheid in de projecten.
- Omdat het architectenberoep vooral bestaat uit kleine economische units die flexibel kunnen reageren op zich wijzigende omstandigheden, zijn architecten wellicht beter gewapend tegen de crisis. Bovendien vervult het beroep een belangrijke rol bij het invullen van de (Europese) politieke eisen op het vlak van de verbetering van de kwaliteit van de bebouwde omgeving (met aandacht voor kwalitatieve architectuur en een doordachte benadering van ons architecturale erfgoed) en vooral op het vlak van energie-efficiëntie en klimaatverandering.

Om de toestand op de voet te volgen en eventuele trends in kaart te brengen, heeft ACE deze opiniepeiling intussen al enkele keren herhaald. De organisatie hoopt hiermee accuraat en passend te kunnen reageren op de effecten van de crisis voor de lidorganisaties en de praktiserende architecten. U vindt alle resultaten op www.ace-cae.eu.

Bijlage 6: Belgische vertegenwoordigers bij de ACE (vanaf 2009)

ACE Finance Committee	Nathalie Huygens (Philip Adam)	nathalie.huygens@regiedesbatiments.be philip.adam@telenet.be
Head of Delegation	Michel Procès	m.proces@brutele.be
President	Michel De Keyser	Michel.Dekeyser@atelier-delta.be
CEO/Secretary General/Director	AnneleenVandewynckel Olivier Gillis	avdw@ordevanarchitecten.be ogj@ordredesarchitectes.be
Information/Communication correspondent	AnneleenVandewynckel Olivier Gillis	avdw@ordevanarchitecten.be ogj@ordredesarchitectes.be
Delegates nationale Raad	Michel Procès Sara Van Rompaey	m.proces@brutele.be sara.vanrompaey@skynet.be

THEMATIC AREA 1: ACCESS TO THE PROFESSION

Coordinator: J.P. Scalabre (F), Jos Leysens (B)

Education	Michel Procès	m.proces@brutele.be
Ferenc Makoveňy (HU), Chair	Johan Rutgeerts	johan.rutgeerts@skynet.be
Professional Qualifications Directive	Michel Procès	m.proces@brutele.be
Toal O Muire (IE), Chair	Johan Rutgeerts	johan.rutgeerts@skynet.be
Professional Experience	Michel Procès	m.proces@brutele.be
Michel Procès (BE), Chair	Jacky Tavernier	mail@jart.be
Accreditation / Validation	Jos Leysens	info@licencetobuild.be
Sarah Lupton (UK), Chair	Michel Procès	m.proces@brutele.be

THEMATIC AREA 2: PRACTICE OF THE PROFESSION

Coordinator: John Wright (UK)

Procurement of Architectural Services	Nathalie Huygens	nathalie.huygens@regiedesbatiments.be
G. Pendl (AT), Coordinator (Chair)	Evy Van Beurden Bernard Voglet	evy.vanbeurden@buildingsagency.be b.voglet@arbredor.be
	Jef Heymans	jefheyman@skynet.be
Trade in Services	Bernard Vauterin	vauterin@pacer.be
J. Wright (UK), Chair		
Cost Information Systems	Stephan Stouffs	stouffs@idstudio.be
P. Ridgway (FR), Chair	Philippe Vermeren	
Health and Safety	Jean-Marie Fauconnier	fauconnier.jeanmarie@skynet.be
J. Graby (IE), Chair	Pierre Tuypens	p.tuypens@skynet.be
Services in the internal Market	Philip Adam	philip.adam@telenet.be
J. Wright (UK), Chair (+ ad hoc workgroup competition law)	Frédéric Segers	FSE@OrdreDesArchitectes.be

Insurance	Steven Daelman	architect.daelman@telenet.be
Steven Daelman (BE), Chair	Jean-Philippe Brodsky	brodsky@grollet-partners.be
	Koen Van de Vreken	koen.vandevreken@telenet.be

THEMATIC AREA 3: ARCHITECTURE AND QUALITY OF LIFE

Coordinators: Vincent Cassar (MT)

Environment and Sustainable Architecture	André de Herde	deherde@arch.ucl.ac.be
Paula Cadima (PT), Chair	Dirk Mattheeuws	info@projectadvies.be
Urban Issues	Sara Van Rompaey (heritage)	sara.vanrompaey@skynet.be
A. Borghi (IT), Chair	Jos Leysens	info@licencetobuild.be
Housing		
T. Taboas (ES), Chair		
Research	Johan Rutgeerts	johan.rutgeerts@skynet.be
Liviu Gligor (RO), Chair		

Bijlage 7: De architectuurscholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artesis Hogeschool Antwerpen - Henry van de Velde Architectuurwetenschappen

Mutsaardstraat 31
2000 Antwerpen
+32 (0)3 205 61 70
<http://www.artesis.be/architectuurwetenschappen/>

Hogeschool voor Wetenschap en Kunst – Sint-Lucas Architectuur Campus Brussel

Paleizenstraat 65-67
1030 Brussel
+32 (0)2 242 00 00
<http://www.architectuur.sintlucas.wenk.be>

Hogeschool voor Wetenschap en Kunst – Sint-Lucas Architectuur Campus Gent

Hoogstraat 51
9000 Gent
+32 (0)9 225 10 00
<http://www.architectuur.sintlucas.wenk.be>

Vrije Universiteit Brussel – Architectonische Ingenieurswetenschappen

Pleinlaan 2
1050 Brussel
+32 (0)2 629 28 40
<http://www.vub.ac.be/ARCH/index.php>

Provinciale Hogeschool Limburg – Arts & Architecture

Universitaire campus - Agoralaan (gebouw E)
3590 Diepenbeek
+32 (0)11 24 92 00
<http://cms.phl.be/eCache/DEF/3/346.html>

Universiteit Gent - Faculteit Ingenieurswetenschappen

Jozef Plateastraat 22
9000 Gent
+32 (0)9 264 37 42
<http://www.architectuur.ugent.be>

Katholieke Universiteit Leuven - Faculteit Ingenieurswetenschappen

Kasteelpark Arenberg 1
3001 Heverlee
+32 (0)16 32 13 61
<http://www.asro.kuleuven.be>

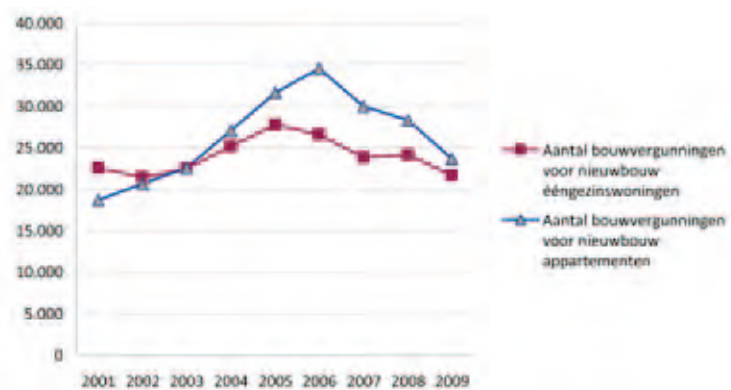

Bijlage 8: De bouwconjunctuur in 2009

Het aantal opdrachten van architecten evolueert economisch mee met de conjunctuur in de bouwnijverheid. Waar 2008 in de geschiedenisboeken belandde als het jaar waarin zich een diepgaande economische crisis aankondigde, herstelde de markt zich gedeeltelijk in 2009, mede dankzij de btw die voor nieuwbouwwoningen tijdelijk en gedeeltelijk werd verlaagd tot 6%.

Maar de terugval van het aantal vergunningen voor nieuwbouw eengezinswoningen en appartementen is al enkele jaren aan de gang.

Evolutie aantal bouwvergunningen per jaar voor nieuwbouw

Bron: FOD Economie

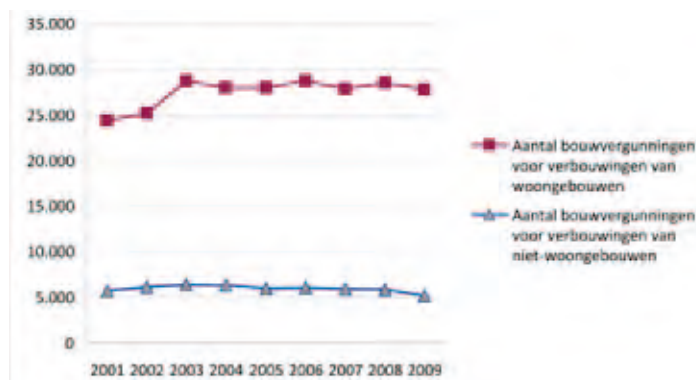
In 2009 werden ruim 15 000 minder stedenbouwkundige vergunningen voor de nieuwbouw van woningen uitgereikt dan in het piekjaar 2006. Die terugval tekent zich zowel bij de bouw van eengezinswoningen als bij die van appartementen af. De onzekerheid bij de consument, aangewakkerd door een bijwijlen fikse inflatie en door twijfels over de werkzekerheid, leidde duidelijk tot een uitstel van grote investeringen.

De sterk dalende trend van het aantal bouwvergunningen voor appartementen zet zich ook in 2009 verder. De oorzaak daarvan is een overaanbod aan appartementen, zeker in landelijke gebieden. Het leeuwendeel van de nieuwe appartementsgebouwen omvat slechts een beperkt aantal appartementen en wordt niet gerealiseerd in de steden maar wel in de randgemeenten en het buitengebied. Door het overaanbod dat zich vertaalde in een dalende verkoop en dito prijzen, werden heel wat nieuwe projecten afgeblazen of uitgesteld. Vanzelf tuimelde de aanvraag van vergunningen naar beneden.

De renovatiemarkt kende de laatste jaren een veel stabielere evolutie dan de nieuwbouwmarkt.

Evolutie aantal bouwvergunningen per jaar voor renovatie

Bron: FOD Economie

Toch kende het aantal uitgereikte vergunningen voor de renovatie van woongebouwen een lichte daling in 2009, vergeleken met het jaar voordien.

Evolutie aantal bouwvergunningen per jaar voor renovatie

Bron: FOD Economie

Gelet op de daling in het aantal nieuwbouwwoningen komen de renovatiemarkt en de nieuwbouwmarkt dicht bij elkaar te liggen. Zo werden er in 2009 maar 10 000 vergunningen meer uitgereikt voor nieuwbouw dan voor verbouwingen, terwijl dat in 2008 nog bijna 20 000 meer was. Hierbij moeten we wel opmerken dat het aantal uitgereikte vergunningen niet echt een reëel beeld oplevert van de renovatiemarkt. Heel wat verbouwingswerkzaamheden hebben bijvoorbeeld betrekking op energievriendelijke ingrepen die fiscaal sterk worden gestimuleerd, maar waarvoor geen vergunningsplicht geldt.

nieuwbouw: woningen	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aantal bouwvergunningen voor nieuwbouw ééngezinshuizen	22.565	21.467	22.498	25.144	27.776	26.596	23.860	24.154	21.714
Aantal bouwvergunningen voor nieuwbouw appartementen	18.712	20.689	22.597	27.086	31.602	34.559	29.995	28.332	23.693
Totaal aantal nieuwbouw	41.277	42.156	45.095	52.230	59.378	61.155	53.855	52.486	45.407

renovatie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aantal bouwvergunningen voor verbouwingen van woongebouwen	24.355	25.159	28.717	27.977	28.014	28.733	27.835	28.542	27.765
Aantal bouwvergunningen voor verbouwingen van niet-woongebouwen	5.719	6.117	6.408	6.325	5.988	6.073	5.965	5.858	5.232
Totaal aantal verbouwingen	30.074	31.276	35.125	34.302	34.002	34.806	33.800	34.400	32.997

Bron: FOD Economie

Colofon

Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv

p/a Livornostraat 160/2

1000 Brussel

Tel. +32 (0) 643 62 00

Eindredactie: Colette Demil & Staf Bellens

Prepress en druk: Comith

